

شۆره شهك

ژ ههله مورا شۆره شهكی

كاروانی 38 شۆره شگێران

بۆردى ھۆشیارى

ئۆرگانەكا ھشیارى و رەوشەنپىرى و سىياسىيە، د چارچۇقى مەكتەبا راگەھاندن و ھشیارىيى دايە، ل دويىف پەپرەوئى ناخۇيى پەسەندىكىيى كۆنگرىيى پىنجىيى (ى.ن.ك) دا ل سالا 2023 يى ھاتىيە دامەزاندن.

ئەركىن وئ بەردەستىكرنا پىدقۇيىن ھشیاركنا ھزرى و سىياسى و دىزىيە، ل بەر رۇناھىيا بنەمايىن ھزرى و سىياسىيىن پەپرەو و پروگرامى ئىكەتى نىشتىمانى كوردستان د ئاشتى و مافى چارەنقىس، موكمىرنا باھايىن دىموكراسى، سىكوڭلاريزىم، مافىن مروقى و دادپەروەرىيا جفاكى، گەنگەشەكرنا بابەتتىن ھەققەرخ و رەوتتىن ھزرى يىن نوو دا، دايىنكرنا ئەدەبىياتىن رىخراوھىي، ئەرشىفكرن و دوبارە چاپكرنا بەلاقۇكىن ئىكەتى نىشتىمانى كوردستان و بەرھەمپىن سەرۆك مام جەلال، دوبارە نقىسىنا دىرۆكا (ى.ن.ك) و شۇرپا نوو و رۆلى وئ د قەژاندن و بەردەوامىدانا گىيانى خەبات و بەرھەمپىن دا.

شۆرەشەک ژ هەلەمورا شۆرەشەکی

کاروانی 38 شۆرەشگێران

بلند شالی

2025

ناقى پەرتووكى:
شۆرەشەك ژ ھەلەمورا شۆرەشەكى
كاروانى 38 شۆرەشگىران

نقىسىنا: بلند شالى
كوردىكرن: محسن عەبدلرەحمان
تايپچن: وارين محسن
ديزاین: عصام حجي طاهر
بەرگ: ھيژا ستار على

چاپ: چاپخانه يا تەھران
تيراژ: 1000 دانە
نۆبەتا چاپكرن: چاپا ئىكى
ساللا چاپكرن: 2025
جەھت چاپكرن: كوردستان - سليمانى
زنجيرە: 65

ل رېفەبەريا گشتى يا كتيپخانه يين گشتى
ھژمارا سپاردن (1549) ساللا 2024 ئ پيھاتيەدان

ژ ۋەشانين مەكتەبا راگەھاندن و ھۆشيارى - بۆردى ھۆشيارى
www.pukhoshiari.com info@pukhoshiari.com

پێشهکی:

یه کیتی نیشتمانی کوردستان د سهختترین و نهخۆشتین دهمددا هاته دامهزاندن، د دهمهکی دا نه دۆستهکی و نه دۆژمنهکی باوهر نه دکر، کو کورد دشین دهه شه رکهران بهنیرنه چیا، بتایهت پشته هه لوه شیا نا نشکافهیی یا شۆره شا ئیلۆنی و ب شیوهیهکی نه چافه ریکری، کهسی ژێ هزر نه دکر کو مام جهلال تاله بانی سیاسی و پێشمه رگه و مافه روه ر و دپلۆماسیی دیرینی کورد دگهل ژماره کا هه قالین خۆ دێ شین ریکخسته نه کا حزبی یا سیاسی یا به رفره ه دامه زینن، کو چه ندين حزب و کۆمین سیاسی و له شکه ری د ده مه کی کورت دا ب خۆفه دگريت، تا کو دۆستین وی ژ کورد و ئه ره بان ژێ حبه تیبوون ژ ویره کی و پێشه ووی یا قی زهلامی و به رسینگرتنا کاودانین ئیراقی و هه ری می و جیهانی، هه روه سا رووبروو بوونا ئاسته نگ و قه بخوازیان.

د ماوه یه کی پێشانه یی دا، ژ سالا 1975 ئی مام جهلال د بزافا خۆ دا بو دامه زاندا مه زنتین کۆمجشينا سیاسی و حزبی یا کوردی سه رکه فته، هه روه سا چیکرنا په یوه نديیان و ریکخستن دگهل هیژین نیشتمانیین ئیراقی یین به رهنگار و به ره فیکرن ژ بو پیکتینانا (دهسته یین*) (بچووک و هنارتنا وان بو ناف ئیراقی بو شکاندا د فنبلندیا رژێما

(*) (دهسته) لدویف فرههنگا له شکه ری دبته (مه فرهزه).

بەس و گۆتتا جیگرى سەرۆكى ئىراقى يى وى سەردەمى سەدام
حسینی، دەمى گۆتى: ”كەگەر دارقەسپەك د سەرى جەلال تالەبانى
پا شین ببیت، نەشیت دەھ شەركەران بەنیریتە چیا“.

دەستەیین بچویك ریرهوا رویدانان گوهارت و ئاگرى شۆرەشەكا
كوردی یا نوی دژى زۆردارى و ستەمكارى و دكتاتۆرىيى ھەلكر،
شۆرەشەك چرىسكا وى ل ناھەراستا سالا 1976ى ل بەھدىنان دەستپىكر
و 38 شۆرەشگىران ژ پىشەنگىن پىشمەرگەى ب سەركىشىا ئەندازيارى
پىشەنگ (نەقىب) برەھىم عەزۆى ئالاىى وى شۆرەشى ھەلگرت.

ژ بۆ دەستفەئىنانا مافىن نەتەوھىي؛ 38 شۆرەشگىر ژ قامشلۆ
دەركەفتن و گەھشتە دەقەرە بەھدىنان پشتى د ناھى تراكىيى پەدەرباز
بووين، وان ھىقى ب ھەلكرنا شۆرەشەكا نوى ھەبوو، شۆرەشەك ژ
بۆ مروۆقى، ژ بۆ ھەفۆھەلاتىبوونى، ژ بۆ ئازادىيى ژ بۆ دىمۆكراسى و
رويمەتى.

د قى فەكۆلىنا مێژووى دا دى ئاماژى كەينە دەستپىكىن
دامەزراندنا ئىكەتى نىشتمانى كوردستان ل سورى و چەوان كۆمىن
وھلاتى و كادر و پىشمەرگەيان پەيوەندى پى دكر، چەوا دەستەيا
چەكدار ھاتە بەرھەفكرن، چەوا ئەندامىن وى ل دىمەشق و قامشلۆ
ھاتنە مەشقدان و كەنگى و چەوا دەستە بۆ چوار دەستەیین بچويك
ھاتە لىكفەكرن و ل چوار جھىن دەقەرە بادىنان ھاتنە بەلاقەكرن،
دا رابن ب بەلاقكرنا پرۆپاگەندى بۆ شۆرەشا نوى و ئىكەتى نىشتمانى
كوردستان و چەوا دەستەیین سەركردايەتيا بەروەخت (س. ب -
قىادە مۆقتە^(*)) یا پارتى دىمۆكراتى كوردستان ب شۆوھەكى

(*) كورتيا ناھى سەركردايەتيا بەروەخت (قىادە مۆقتە) يە د فەكۆلىنى دا ب
(س.ب) دى دەينە نياسين و كورنكرن.

به‌رفره‌ه و نه‌مرۆڤینی و ب ریکا خیانه‌تی پشکداری د ژ نافرنا ڤان
چوار ده‌سته‌یان دا کر.

د ڤی ڤه‌کۆلینا میژووپی دا من گه‌له‌ک بزاف کر مه‌زنترین ریژه‌یا
پیزانیان کۆمبکه‌م، ژ دیده‌ڤانتین پشکدار و که‌سانین نیزی‌ک ژ
رویدانان و ژ ژیدهرین میژووپی یین بهادار، هه‌روه‌سا من هه‌می
شیانین خۆ ته‌رخانکرن ژ بۆ ڤه‌گیرانا رویدانین ڤی ڤه‌کۆلینی ب
شیوه‌یه‌کی ره‌هوان و دۆکیۆمیتکرنا ژیدهران؛ ب شیوه‌کی نه‌کادیمی
کو پیزانینه‌کی بی ژیدهر نه‌هتلیت، دگه‌ل هندێ داخوای ژ هه‌ر
که‌سه‌کی دکه‌ین پیزانین زیدتر لدور رویدان و جه‌ و هه‌لویست
و که‌سایه‌تیین ڤی ڤه‌کۆلینی هه‌بن، مه‌ ئاگه‌هدار بکه‌ت و بده‌ته
مه‌ داکو پشته‌ی هویری‌نیکرن و دۆکیۆمیتکرنا وان د چاپا دووی دا
مفای ژێ وه‌ربگرین.

سۆپاسیین خۆ ئاراسته‌ی هه‌ر که‌سێ پشکداری د هویری‌نیکرنا
پیزانیان و پیداوونا زمانێ دا کری، ب تایبه‌ت د چاپا ئه‌ره‌بی دا،
ئه‌وژێ هه‌ر یه‌ک ژ: بابی منی هیژا جه‌جی ئیبراهیم شالی خودی ژێ
رازی بیت، سه‌بیح مه‌مه‌د جه‌سه‌ن، ڤه‌تعه‌لا ئه‌له‌حسینی و عه‌بدللا
عه‌لی سه‌عید.

هه‌روه‌سا دخوازم ئاماژه‌ بکه‌م کو ل ڤی ڤه‌کۆلینی راناوه‌ستم،
به‌لکو ل گۆره‌ی شیانین خۆ دێ ل سه‌ر نه‌ڤیسنا ئه‌وا مایێ ژ میژووپی
ئیکه‌تی نیشتمانی کوردستان ل ده‌ڤه‌را بادینان به‌رده‌وام بم...
و خودی پشته‌ڤان بیت.

ل سالا (1975)ی (شۆڤەشا ئیلۆنی) (*) یا ب سەرکیشیا (مەلا مستەفا بارزانی) (*) ھەلەوەشیا، ھەر وی سالی ئازانسا دەنگوباسین

(*) پشتی سەرکەفتنا شۆڤەشا 14 ی تیرمەھا سالا 1958 ی، سەردار عەبدەلکەریم قاسم سەرۆک وەزیرین ئیراقی، رابوو ب ڤەخواندنا مستەفا بارزانی کو سەرۆکی پارتی دیموکراسی کوردستان بوو، کو ھەر ژ سالا 1946 ی ل ئیکەتیا سوفیتی پەنابەرپوو، دا ڤەگەریتە ئیراقی و ھاڤیبونا خو ب داوی بینیت، لی ھەر زوی کاودائین سیاسی ھاتنە گوھۆرین، و ناکوکی د نافەرا سەرکەدەیین شۆڤەشا 14 ی تیرمەھی لدر دانانا سیاسەت و ناسنامەیا دەولەتا نوی دا زیدەبوون، لدر ھزرا نیشتمانی یا دیموکراسی ئەوا ل دەسپیکتی عەبدەلکەریم قاسمی سەرکیشیا وی دکر، و ھزرا نەتەوہیی یا نقشپەرێسی ب سەرکیشیا عەبدەلسەلام عارفی و ب پشەقانی جەمال عەبدەلسری، ئینا قاسم ب دەستەلاتی و پریاران تاکرەو بوو، و بارێ سیاسی سەمتا ھەڤدزی داخوایین نەتەوہیین کوردان گرت، ئەوین بووینە ئەگەرێ راگەھاندنا شۆڤەشا کوردی ب سەرکیشیا بارزانی ل ئیلۆنا 1961 ی و تا سالا 1975 ی درێژەپیدای و شۆڤەش پشتی پیلانەکا ئیڤدەولەتی ل جەزائیر ھاتیە گیران ھەلەوەشیا، ئەوا ب ریککەفتنا جەزائیر سالا 1975 ی ھاتیە نیاسین، کو تیدا بو ئیرانی دەست ژ پشکەکا (شەت لەرەب) بەردای، بەرامبەر پرینا ھاریکاریان ژ بزاقا رزگاربخوازا کوردی ل کوردستانا ئیراقی، بو پیزانبان لدر ئەگەرێ ھەلەوەشیانا شۆڤەشا ئیلۆنی، بنیرە: (د. محمود عثمان، تەقیم مسیرە الثورة الكردية وانھیارھا والدروسی والعبر المستخلصة منها، 1975-1961، جنيف، دارحقائق المشرق. مصدر : <https://ar.wikipedia.org>).

(*) مستەفا بارزانی ل 14 ی ئادارا 1903 ی ل گوندی بارزان بوویە و، ل سالا 1945 ی کوردان ئیکەم کۆمارا کوردی ل مەھاددی ل ئیرانی ب پشەقانی ئیکەتیا سوفیتی دامەزراند و مستەفا بارزانی وەکو سوپاسالاری (رئیس ارکان) لەشکەرێ کۆمارا مەھاددی ئەوا گەلەک نەژیای ھاتە دەستیانکرن، کو پشتی (11) ھەیفان ژ دامەزراندنی کۆمارا کوردی ھەلەوەشیا، پشتی لەشکەرێ ئیرانی ب سەرداگرێ، ئەو زی پشتی خو ڤەکیشانا لەشکەرێ سوفیتی ژ باکووری ئیرانی و پشتی ھەلەوەشیانا دەولەتا کوردی یا ساڤا، بارزانی دگەل ھندەک ژ ھیزا خو بەرەڤ ئیکەتیا سوفیەتی چوو و دەھ سالان مەل ویری، ل سالا 1958 ی دگەل راگەھاندنا کۆمارا ئیراقی سەردار عەبدەلکەریم قاسمی داخوای ژ بارزانی کر کو ڤەگەریتە ئیراقی و دەست ب دانوستاندنی بکەن، لدر دانا ھندەک داخوایین نەتەوہیی بو کوردان، لی داخوایین بارزانی و مللەتی کورد

سوریا (سانا) ب دەنگی (مام جەلال) (*) گازییەك بەلاف کر، کو
ل دەمەکی نێزیک شۆڤەشەکا نوی ب سەرکیشیا یەکیتی نیشتمانی

دگەل نیازا عەبدولکەریم قاسیمی نەدگونجان، ئەو بۆ ئەگەر کو جارەکا دی هەفرکی
نوی ببیتەفە و، ل سالا 1961ی عەبدولکەریم ب هەوەکا لەشکەری دژی ئاسیگەهێن
بارزانی رابوو، دا شۆڤەشەکا کوردی ب سەرکردایەتیا بارزانی دەستپێکەت، و پستی
عەبدولسەلام عارفی حوکم گرتیە دەست، دگەل هەندەك سەرکردەیین کورد (سیاسی و
لەشکەری) ژ وانا بارزانی ل سەر چارەسەریەکا گشتگیر بۆ دۆزا کوردی رێککەفتن، کو
رێککەفتنا نێسان/ئەپرێل 1964هاتە راگەهاندن، تیدا هەندەك مافین رەوشەنیری و
پشکداریکردن دەستەهلاتی دا و هەندەك مافین دی بۆ کوردان هاتەدان، لئ رەوتی
نەتەوهیی ئەرەبی شیا خۆ ب کوبیسینیتە دەستەهلاتی و رێککەفتنا هاتیەکرێ ژناڤر و
دەولەت ل سەر کریارین چەوساندنا کوردان بەردەوامبوو، پستی (9) سالان ژ شەری
د ناڤهرا کوردان و حکومەتا ئێراقی دا، حکومەتی ب نەچاری رێککەفتنا ئوتۆنۆمی
بۆ کوردان ل سالا 1970ی ئیمزا کر، ئەوا گەلەك فەنەکیشای ژ ئەگەری لێڤەبوونا
سەرکردایەتیا حزبا بەعس ژ رێککەفتنا ئوتۆنۆمی ل سالا 1974ی و ئیمزاکرنا وان بۆ
رێکەفتنەکی دگەل شاھی ئێران کو دەست ژ پشکەکا شەت لەرەب و داخوایا وان
بۆ ئەحواز بەردا، بەرانبەر راوەستاندا ئێران بۆ هاریکاری پێ لەشکەری و لوجستی بۆ
شۆڤەشگێرین کورد کو بارزانی پشتبەستن ل سەر پشتمانی شاھی ئێران محەمەد رزا
پەهلەوی دکر، ئەو پستی رێککەفتنی هاریکاری برین، رێککەفتنا جەزائیر ئەوا د
ناڤهرا ئێراق و ئێران دا ب دەستپشخەریەکا ئەمریکی جەزائیری هاتیە موهرکر، کو
رێکخەری وێ وەزیری دەرڤەیی جەزائیر عەبدولعەزیز بوتەفلیقە بوو، پاشی بارزانی
بەرەف ئەمریکا چوو، کو ل وێری ل نەخۆشخانەیا جورج واشنتون، ژ ئەنجامی ئیسا
گران ل سالا 1979ی وەغەرکر.

(*) ئێک ژ دیارترین سەرکردەیین کوردە، و ئێکەم سەرۆکی کوردە ل ئێراقی،
د دوو خولین سەرۆکاتین (2005-2014) دا هاتە هەلبژارتن، ئەو دامەزێنەر و
ئەمینداری گشتی یی یەکیتی نیشتمانی کوردستانە، جەلال حوسامەدین نورللا تالەبانی
ل رۆژا 12ی چریا دووی 1933ی ل گوندی کەلکان ل بنارا چایی کوسرەت ل هەنداف
دەریاچەیا دوکان ل سلیمانی بوویە، و ل جەم کورد و ئێراقیان ب (مام جەلال)
بەرنیاسە، ئەف ناسناڤە هەر ل زارۆکینی بۆ هاتیە گۆتن، ل سالا 1953ی چوویە کولێزا
ماف ل بەغدا و دەهەمان سال دا و د کۆنگرێ پارتی دیموکراتی کوردستان دا، وەکو

كوردستان(ی.ن.ك)، ئەوا ل (1)ی خزیرانا وی سالی دامەزراندی دی
 ھەلیت و بانگەوازییا وی بۆ خەباتکەر و پێشمەرگە و رەوشەنبیران
 ئەو، کو پەیوەندیی ب بزافا نوی بکەن، وی دەمی خوشی کەتە
 ناف گەلی کوردستانی و ب تاییەتی خەباتکەر و پێشمەرگەیان و ژ

ئەندامی لیژنا مەلبەندی ھاتە ھەلبژارتن، پاشی ئیکەتیا قوتایی کوردستانی دامەزراند
 و بوو سکرتیری وی، لی ئەچاربوو ل سالا چواری (1956) ئی خواندنئ بھیلیت و ژبەر
 چالاکیی وی و ئیکەتیا قوتاییان ژ گرتئی برەفیت، ل تیرمەھا (1958) ئی و پشتی ژ
 نافرنا رژێما شاھاتیا ھاشمی، مام جەلال فەگەرپا کولیژا ماف و دەھمان دەمدل ل سەر
 کاری خۆ وەکو رۆژنەمەفان و نفیسەر ل گۆفارین خەبات و کوردستان بەردەوامبوو.
 پشتی دەرچوونئ ل سالا 1959 ئی چوو خزمەتا لەشکەری د ناف سوپایی ئیراقتی دا،
 کو د یەکەیین تۆپخانە و زریپۆشی دا خزمەتکر و سەرکردهیی یەکەپەکا تانکان بوو،
 لدەمی شۆرەشئ ل تیرمەھا 1961 ئی ل دژی عەبدلکەریم قاسمی بەرپابووی، مام
 جەلال بەرپرسی بەرەیین شەری ل کەرکوک و سلێمانیی بوو، ژ بەر سەرپشکی
 و شیانین وی دجەئینانا ئەرک و کارین حزییین پئ راسپاردی، ل داویا پینچیان
 و تا نافەراستا شێستان، نوونەراتی سەرکردهتیا کوردی د چەند کارپن دبلوماسی
 د کۆمبونییین ئەوروپا و رۆژھەلاتا نافەراست دا کر، و دەمی ژیکفەبوونا پارتی
 دیموکراتی کوردستان ل سالا 1964 ئی، مام جەلال ئەندامەک بوو د کۆما (مەکتەب
 سیاسی) دا، ئەوا ژ سەرکیشیا مەلا مستەفا بارزانی جودا بووین.. و پشتی ھەلوەشیانا
 شۆرەشئ ل ئادارا (1975) ئی ئەوا بوویە ئەگەرئ قەیرانەکا مەزن بۆ کوردپن ئیراقتی
 و باوہری ھەبوو کو دەم یئ گونجایە بەرھنگاری و جفاکئ کوردی ئاراستەکا نوی
 وەربرگن، مام جەلالی دگەل کۆمەکا ھزرمەند و چالاکفانین کورد یەکتیتی نیشتمانی
 کوردستان دامەزراند، و ل سالا 1976 ئی دەست ب ریکخستنا چەکداری د ناف ئیراقتی
 دا کر، دا شۆرەشا نوی ب سەرکرداتیا یەکتیتی نیشتمانی بەرپابکەن، پشتی داگیرکنا
 ئیراقتی ل ئادارا 2003 ئی مام جەلال کەفتە ناف پڕۆسەیا سیاسی و پۆستین سەرودەری
 وەرگرتن، ئەو ژ پشتی ب دەستفەئینانا (ھەفپەیمانی کوردستانی) بۆ پلەیا دوویئ
 پشتی (ھەفگرتنا شیعی) و ھەلبژارتنیئ (2005) ئی دا، کو مام جەلال پۆستی سەرۆک
 کۆماری وەرگرت، و پەرلەمانئ ئیراقتی ل چریا دوویئ (2010) ئی بۆ گەرا دوویئ ب
 پتریا دەنگان وەکو سەرۆک کۆمار ھەلبژارت، ل سالیئ داویئ ژ ژيانا خۆ مام جەلال

وان یین به‌رسقا بانگه‌وازیی دای (بره‌هیم عه‌زو*) و ب ده‌هان ژ ریک‌خستین کۆما مارکسی — لینینی (کۆمه‌له‌) ل به‌غدا و سه‌رانسه‌ری ئیراقی و کوردستانی بوون، هه‌روه‌سا ب سه‌دان پێشمه‌رگه‌ و کادرین شۆره‌شا ئیلۆنی یا هه‌رفی ئەو بانگه‌وازی به‌یست، هه‌روه‌سا کۆمه‌کا

توشی ئاریشه‌یین ته‌ندروستی بوو، کو ل (20) ی شواتا (2007) ی ژ به‌ر نه‌خۆشیی ل باژیری حسینی ی نوژداری ل ئوردن هاته‌ نئانن، و ل گولانا (2008) ی ل ئه‌مریکا نشته‌رگه‌ریه‌کا دلی بۆ هاته‌ کرن، ل داویا (2012) ی بۆ چاره‌سه‌ریی چوو ئه‌لمانی، پشتی توشی (جه‌له‌کێ) بووی، کو ده‌نجامدا بێئاگه‌ه‌ه‌ بوو، نێزیکی سال و نیفا ما ل ویری و ل تیرمه‌ها (2014) ی فه‌گه‌ریا ئیراقی و ل روژا سێشه‌می (3) ی چریا ئیکێ (2017) ی دژین (84) سالین دا ل نه‌خۆشخانه‌یه‌کا ئه‌لمانی وه‌غره‌کر.

(*) جانگوری (شه‌هید) بره‌هیم عه‌زو ئەوێ د ئاف هه‌قالین خۆ یین پێشمه‌رگه‌ دا ب (جه‌بار) به‌رنیاس، ل سالا (1949) ی ل گۆندی (گرفر) ل ناوچه‌داریا زوممار سه‌ر ب پارێزگه‌ها نه‌ینه‌وافه‌ ببوو، ل گۆندی خواندنا سه‌ره‌تایی ل سالا (1955) ی ده‌ستپێکر، و قوناخین ئافجی و ئامه‌ده‌یی ل مووسل ب دویمه‌ی ئینان، ل سالا (1970) ی ژ کولیژا ئه‌ندازیاری پشکا ئه‌لکتریکی ژ زانکۆیا مووسل ده‌رچوو، ژبه‌ر ژیری و ره‌وشتباشیا وی و فیانا نه‌ته‌وه‌یی و خه‌باتا وی ژ بۆ ده‌سقه‌ئینانا مافین ژ گه‌لی وی هاتینه‌ ستانن، ل ماوه‌ی خواندن ل کولیژی به‌رپرسی لیژنا ئیکه‌تیا قوتاییین کوردستانی بوو، پشتی تهمامکرنا خواندن وه‌کو ئه‌فسه‌ر د سوپای ئیراقی دا ده‌رچوو، و چه‌ندین خۆلین مه‌شقا له‌شکه‌ری ل مسر و ئیکه‌تیا سوفیتی وه‌رگرتن، و په‌له‌یا ئه‌ندازیاری پێشه‌نگ (نه‌قیب) د پشکا مۆشه‌کان د سوپای ئیراقی دا پێ هاته‌ به‌خشین. دگه‌ل پێکنینا کۆمه‌له‌یا (مارکسی — لینینی) ل کوردستانی (1970) ی بۆ ئه‌ندامی لیژنا ئیکه‌تین ل به‌غدا کو سه‌رکرده‌یین ریک‌خستنی بۆ کۆمبوونان سه‌ره‌دانا مالا وی ل به‌غدا دکر، وه‌کو (شیخ شهاب شیخ نوری، ئه‌نوه‌ر زۆراب، جه‌عفهر عه‌بدولواحد، جه‌بار فه‌رمان)، جانگوری بره‌هیم عه‌زو د ئاف کۆمه‌له‌یا ره‌نجده‌ری کوردستانی دا (کۆمه‌له‌) می‌ره‌کتی ب هیژ و کاریگه‌ر و چالاک بوو، ده‌می ئه‌ف کۆمه‌ بۆ هه‌والگه‌ریا ئیراقی ئه‌شکه‌رابوو، جانگوری بره‌هیم نه‌چاروو دگه‌ل هژماره‌کا هه‌قالین خۆ ل (18) ئیلونا (1975) ی بره‌فنه‌ه‌ سویری، دا ل ویری مام جه‌لالی ببنیت و دگه‌ل کۆما خۆ ده‌ست بکاری ریک‌خستنی بکه‌ت و، ئاماژه‌ پێ ده‌یتنه‌کرن کو جانگوری بره‌هیم

پێكھاتی ژ شازدە گەنجین كورد ل كۆمەلگەھا (ئوردوگای زێو) ئەوا ئێرانى ل سینگۆشەیا سنۆرى (ئێرانى، ئێراقى، توكى) وەكو پەناگەھ بۆ پەنا بەرێن كورد پشەتى نەسكۆيى دروستكرى ئەو بانگەوازی بهیستى. شازدە گەنج ب گۆتارا (مام جەلال) داخا ربوون، رۆندكین كەیفى ژ چاڤین ھەندەكان بارین و نیشانی ھەیفى ل سەر دیمى وان دیار بوون و د نای وان دا (جەلیل عەبدال شەھباز) (*)، ئێك ژ وان ب دەنگەكی

عەزۆ ئێكەم كەس بوو، بەرپر سياريا كۆما لەشكەرى یا ئێكی كو ژ چوار دەستەیان (مەفرەزە) پێكدەھات كو شۆرەشا نوێ راگەھاندبوو وەرگرتى، ئەوا ژ سورێ بەرەف چاڤین كوردستانى بۆ دەفەرە بەھدینان دەر كەفتى، كو چیا و دەفەرین كوردستانى ژ پێشمەرگەى د فەلابوون، قى ھێزا لەشكەرى یا شۆرەشا نوێ ل كوردستانى كار ل سەر بەستنا كۆر و سەمینارین جەماوەرى كر، دا مەزگینیا فەژاندنا شۆرەشا نوێ بەدەت، كو قوڤاغا پرۆپاگەندا چەكدارى بوو، شەھید برەھیم عەزۆ و ھەفەلین وى رۆلەكی مەزن د دانەنیا سەنا ھاوڵاتیان ب ھەلكرنا شۆرەشا نوێ و حزبى نوێ یەكێتى نیشتمانى كوردستان ھەبوو، ل چەریا دووی ژ سالا (1976) ئى برەھیم عەزۆ ل سەر دەستى كۆمەكا ئەندامین سەر كەردا یەتیا بەر وەخت (س.ب) یا پارتى دیمۆكراتى كوردستان ھا تە جەنگور یكرن.

(*) جەلیل عەبدال شەھباز ل (1958/8/1) ئى ل گۆندى كورەماركی سەر ب ناوچەداریا سەرسنكى ل دەفەرداریا ئامێدین بوویە، خواندنا سەرەتایی و ناڤجی ل دەھۆكى بەداوى ئێنایە، ل سالا (1976) ئى و لدەمى بچەیینانا ئەركەكى حزبى د نای باژێرى دەھۆكى دا، ژ لای ئاسایشا ئێراقى فە (ئەمن) دەھێگرتن، پشەتى ئاسایش نەشیای دانێدانان ژى بستی نیت بەردا، پاشى بەردەوامى ب خواندنا ئامادەیی دا، لى جارەكا دى ھا تە گرتن دەمى ئەشكەرابووى، كو ئەو ژ پێشمەرگە پێ ئێكەتى نیشتمانى كوردستانى یە، دوبارە ھا تە بەردان دەمى سەدامى دەستەلات ژ سەرۆكى ئێراقى (ئەحمەد حەسەن بەكرى) ستاندی و ب قى ھەل كەفتى لئورینا گشتى بۆ ھەمە گرتین سیاسى راگەھاندی، پاشى ئامادەیی بەداوى ئێنا و چو كولیژا كارگێرى و ئابوورى، پشكا ئابوورى ل زانكۆیا مووسل سالا (1979) ئى، ل سالا (1984) ئى كولیژ بەداوى ئێنا، پشەتى ئاگرى شەرى ناڤخویى ل سالا (1994) ئى د ناڤەرا ئێكەتى نیشتمانى

خه‌مگین پرسى: ئەم ل فئى سەربازگەها خەمۆكى چ دكه‌ين؟

بۆچی ل دویف بانگه‌وازیی نه‌چینه سورى؟ دا ببینن کا ل ویدهرى چ رویدده‌ت، مانه‌ باشته‌ ژ روینشتنا ل فئى و كه‌سه‌ران ل سەر شكه‌ستنا شۆره‌شا خو بخۆین، ئەفه شۆره‌شه‌كا نوى یا دى ده‌ستپێدكه‌ته‌فه.. پشته‌ چه‌ندین روژان ژ دانوستاندن و گه‌نگه‌شه‌یى د نافه‌را گه‌نجان دا، دوازه‌ ژ وان گه‌نجان بپارێدان د تركى را بچه‌ سورى، ژ وان (شه‌هباز، فوئاد مه‌لا موسلح كویى⁽¹⁾) و نوری محهمه‌د ئەمین هه‌داد) داکو وه‌غهره‌كا درێژ و ب زه‌حمه‌ت و مه‌ترسیدار ده‌ستپێكه‌ن، بى‌ هندی‌ بزنان چ ل سوریا چ‌دبیت یان شیواز و ئاراسته‌ و ئارمانجین بزافى‌ چنه‌، تنى‌ باوه‌رى ب ره‌واى یا دۆزا وان یا كوردی و ملله‌تى‌ وان یى‌ سته‌ملى‌كرى، ئەو هاندان به‌ره‌ف نه‌نیاسه‌ك (مجهول) جوان به‌دن رى، نه‌نیاسى‌ بوویه‌ هیما یا هیفى و رزگاریین بۆ وان گه‌نجین ژ لایى‌ ده‌رونیفه‌ بیئومیدی گرتین⁽²⁾.

خۆ ئاماده‌کرن و ل چیا سه‌رکه‌فتن، ب پێیان و بى‌ ریه‌ره‌ك وان ئاراسته‌بکه‌ت، دۆل و نها بپین، تنى‌ هه‌سته‌وه‌رى و باوه‌رى یا وان به‌س بوون دا ریکى‌ بپرن بى‌ ل ئاسته‌نگ و به‌لا و مه‌ترسیین ل ده‌ردورا خو بنپرن، دوازه‌ گه‌نجان ب ریکیفه‌ سترانین نیشتمانپه‌روه‌رى دگۆتن و ل ده‌مى‌ سترانى‌ (به‌رزنجى‌) پرسى: (ئەم چ ده‌به‌نگین، شیتین، ژ برسا دنالین و مه‌ پاره‌ ژى‌ نین و بۆ جارا ده‌مى‌ یه‌ ل نافه‌را گوند و دۆل و

کوردستان و پارتى‌ دیمۆکراتى‌ کوردستان هه‌لبوو، نه‌چاروو به‌ره‌ف ئەلمانیا کوچبکه‌ت و ل باژێرى‌ به‌رلینى‌ ئاکنجیوو، و باوه‌رنامه‌یا ماسته‌رى‌ ب ئابوورا سیاسى‌ ل زانکویا ئازاد ل هوله‌ندا وه‌رگرت.

(1) ره‌هه‌ر سه‌ید به‌راهم، سایه‌ی هه‌یه‌ سولتان، 2008، ل ل 169-170.

(2) دیداره‌ك كه‌سى‌ ل گه‌ل (جه‌لیل عه‌بدال شه‌هباز) ل (2018/3/5) ئى‌ ل ئافه‌ین

مالان دا بەرزە دببن، پارەیین مە تیرا تیرکنا زکین مە ناکەن و نزانین د روژین داھاتی دا چ چاقەرئی مەیه و ئەفە ئەم یی سترانا دبژین!.

پشتی چەندین روژین ب زەحمەت ل دەستپیکا ھەیفای ئیلۆنئی سالا (1975) ی گەھشتە سنۆری ترکی - ئیرانی، کو ل پیشیا وان چیاھەکی ھەرە بلند و ریک نەخۆشە و ل لایی دی ترکییە، بی ریبەر ھەلباسکی چیا ی بوون، سەقا گەلەک یی ساربوو و ژ بلی ھەندەک ئافی و چەند چنیین نانی چ دگەلدا نەبوو، ل نافەرەستا ریک شەش ھەفالین وان ژ ھەستیان و تێھنی کەفتن و بپاردان ل پشت کەفران ھمین دا خۆ ژ بائی سار بپارین، بەری بگەھنە سەری چیا ی چوارین دی ژ کەفتن، دا ژ ھەفالان (شەھباز و ھەداد) ھمین، ئەوین تا گوپی بەردەوامبووین، ئەوین دەمی ل پەیاوونئی کانیهک د ناف دارستانەکی دا دیتی، ئەو وی گافی بو وان گەنجینەبوو، کو ئەو چەند دەژمیر بوو دلۆپەکا ئافی نەفەخواری، پشتی بێھنقەدانەکا کورت ل سەر کانئی، گوندەکی بچوکی جوان ل نیزیکی دیتن، دەمی بەرەف گوندی فە چووین، دیتن دویرگەھەکا (ربیە) ترکی ل ھەنداف گوندییە، ل جھێ خۆ راوەستیان و د ناف دار و تەراشان پا خۆ کويسانده گوندی کو ئیقاری گەھشتن، بەرەف مالا موختاری گوندی چوون و داخووا ھاریکاریی کرن، داکو ھەفالین وان ژ پشت چیا ی بینن، لی موختاری و رھسپین گوندی داخووا ژ کر کو بھینقەرھە بن تاکو روژ بھەلیت، دا تووشی تەقەیا زیرەفانین سنۆری نەبن⁽¹⁾، شەھبازی و ھەدادی وەکو مېھشان شەفا خۆ ل مالەکا گوندی بوواند، ئەو گەلەک ژ چارەنقیسی ھەفالین خۆ ددلگران بوون، ژ ھەستیانی کەفتنە خەوی و ل گەل ئەلندا روژا پاشتر دگەل ھژمارەکا گوندیان بەرەف چیا ی چوون، خواری و فەخواری بو

کەنالی ئاسمانی بادینان سات ل دەوکی.

هه‌قالین خۆ هه‌لگرتن، ده‌مێ گه‌هشتین هه‌قالین وان ژ برس و تیهن و وه‌ستیانی د ره‌وشه‌کا نه‌خۆش دا بوون، ئه‌وان باوه‌ر نه‌دکر هه‌وار دی بۆ هیهتن، ژ ته‌قه‌یا زی‌ره‌فانین سنۆری دترسییان یان ل ناف چیا و نه‌الان به‌رزه‌ بین و ژ برس و تیهنی به‌رن⁽¹⁾.
(هه‌قالین ریکێ) ل گوندین سه‌ر ب (قیاده‌ مؤقته‌)(*) یا پارتی

(1) دیداره‌کا که‌سی دگه‌ل جه‌لیل عه‌بدال شه‌هباز، ژیده‌ری پێشی.

(1) هه‌مان ژیده‌ر.

(*) پشته‌ی هه‌له‌وشیانا شو‌ره‌شا ئیلۆنێ چ ریک‌خستنی پارتی دیمۆکراتی کوردستان نه‌مان، هوسا مه‌یدانا کوردی ل هه‌مه‌به‌ر ره‌وتین هزری و سیاسی یێن جودا یا فه‌کرپوو، ئه‌وین لدویف ئیک دياردبوون، دا وێ قالاھیییا پارتی هێلای پرېکه‌ن، د وی سه‌قای ب ئالۆزین بارگری دا خێزانا بارزانی، کو هه‌ر ئیک ژ ئیدریسی و مه‌سعودی دگه‌ل وان سامی عه‌بدلرحمانی بریاردان کاربکه‌ن دا دوباره‌ حزبی راکه‌نه‌فه‌ و ئه‌و ژ پشته‌سته‌ن ل سه‌ر شیانین داراین یێن مه‌زنین حزبا که‌فن، ژ ئه‌نجامێ وان بزافان ل ئیلونا (1975) ئی سه‌رکردایه‌تیا نوی بۆ حزبی ب نافێ (قیاده‌ مؤقته‌) ئانکو سه‌رکردایه‌تیا به‌روه‌خت و کورتیا وێ (س.ب) هاته‌ پیکتینان، ئه‌فه‌ نیشانا دوباره‌ فه‌که‌ریان وێ بۆ مه‌یدانا سیاسی بوو، و ب ریک‌خستنی نافخۆ و ده‌رفه‌ هیه‌زه‌کا چه‌کدار ژ پێشمه‌رگه‌ی بۆ دروستبوو، و باره‌گا ل هێلا سنۆری یا لایێ ترکی فه‌کرن، (س.ب) هه‌ست ب مه‌ترسی ژ زیده‌بوونا ریک‌خستنا (یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان) کر، ئه‌وا ب (ی.ن.ک) (ینک) ب سه‌رکردایه‌تیا مام جه‌لالی هاتیه‌ نیاسین، کو بزافین وێ یێن سیاسی و ریک‌خستنی و له‌شکه‌ری ل گه‌له‌ک ده‌فه‌ران به‌رفه‌هه‌بووین، و ژ وان ده‌فه‌را به‌هیدیان ژێ کو (س.ب) ب ئاسیگه‌ها خۆ یا ئاسی ده‌ژمی‌ریت، له‌ورا به‌رسف دژوار هات، ئینا حزبی هه‌وه‌کا راگه‌هاندنی ل دژی (ینک) و ئه‌مینداری وێ یێ گشتی راگه‌هاند، دگه‌لدا په‌فچووین چه‌کداری د نافه‌را ده‌سته‌یێن هه‌ردوو لایان دا ل ده‌فه‌را به‌هیدیان یان سنۆری یان ل سه‌ر ئه‌ردی ترکی رویدان، (س.ب) ب پشته‌فانیا هۆزین کوردین باکوور هیه‌ش کرنه‌ سه‌ر ده‌سته‌یێن (ینک).ئ. ژیده‌ر: صلاح الخرسان، التيارات السياسية في كوردستان العراق، قراءة في ملفات الحركات والاحزاب الكوردية في العراق (1946-2001) بیروت: مؤسسة البلاغ للطباعة والنشر والتوزيع، ط 1، 2001، ص ص 245-249.

دیمۆكراتى كوردستان و تايهت ژى سەر ب كه سى (ئيدريس بارزانى) (*)
 قه بوونه ميژان، گونديان هزركرن ئەفه لايه نگرين (س.ب) و نه دزانين
 ئەو يى دچن دا په يوهنديى ب پارتەكا نوى بكه، كو دبیت روژهكى
 ژ روژان بيهته هه قرك حزبا وان، لهورا بپياردان هاريكارييا وان بكه،
 دا بگهههه باژيري (جزيرا بوژان) (*) (1).

هه قال ب هه قاله ندييا ريهرى خو چوون و د نافهرا ده قهرهكى
 و ده قهرهكى دا بو ريهرهكى دى دهاته راده سكرن، ب ريژه چوونا

(*) ئيدريس مستهفا بارزانى ل سالا (1944) ى ل گوندى بارزان سەر ب
 ده قه داريا ميژگه سوري ل پاريزگه هه وليري بوويه، ئەو كورپى مه لا مستهفا بارزانى
 سه ركرده يى شوپه شا ئيلوني يا كوردى يه، پشتى شوپه شا ئيلوني ل سالا (1961) ى
 ده ستيكري ئيدريس نه چاربوو خواندن بهيت و په يوهنديى ب شوپه شى بكه
 و سه رپه رشتيا گه لهك سه نگرين شه رين دژوار لى رووداي بكه، ل گه ل برباي
 خو مه سعود بارزانى به رپرسي ريژه برنا كاروباري نقيسينگه ها بابى خو بوو، و د
 هه شته مين كۆنگره يى حزبي سالا (1970) ى دا بو ئەندامه تيا ليژنه يا مه ركه زى يا
 پارتى ديمۆكراتى كوردستان هاته هه ليژارتن، پاشى بو ئەندامه تيا مه كته ب سياسي،
 هه ر ژ سالا (1976) ى گه لهك بزافكرن بو ليكدانه قه يا ريخه ستيين حزبي و گه يين
 شوپه شى، ئەوين پشتى نسكوي ژ ئەنجامى ريكه فتنه جه زائير ل سالا (1975) ى ب
 سه رى شوپه شى هاتى، ل 31 كانوونا دوويى ژ سالا (1987) ى ژ ئەنجامى راوه ستيانا
 دلى ل گوندى سليفانيا ل ئەزه ربايجانا روژناقا يا ئيرانى وه غه ركر.

(*) باژير يان ده قه داريا (جزيرا بوژان) ده يته هژمارتن ئيك ژ ديريترين و
 نافدارترين باژيرين كوردى، ئەوين دكه قنه باشوورى روژه هلاتا ئەنادولى (باكوورى
 كوردستانى) پاريزگه ها شه رنه خى تيزيكى سنورى ئيراقى يه و هيل سئورى يه دگه ل
 سوريى، لده مى بوري پايته ختى ميژگه ها بوژان يا كوردى بوو، ئەوا ل سالا (1161 ز)
 دامه زراى و تا مه ها گولانا (1847 ز) به رده وامبوو، كو حكومه تا ئوسمانى ب داوى
 ئينا و ئەو ب رويبارى ديجه لى ژ لايى باكوور و روژه هلات و باشوورى قه يا دور
 پچكره يه، لهورا ب جزيره هاتيه نياسين.

(1) ديداره كا تايهت دگه ل جهليل عه بدولا شه هبان، ژيده رى پيشين.

ب زه‌حمه‌ت و مه‌ترسیدار نیزیکی بیست روژان فه‌کیشا، جار ب پێیان و جار ژ ب سواریا ده‌واران تاكو گه‌هشتینه باژێرێ جزیرا بۆتان، لێ ب چهند روژان به‌ری گه‌هشتنێ، شه‌ش هه‌فال ژ هزرا په‌یوه‌ندیكرنێ ب بزافا كوردی یا نوی لیقه‌بوون، ئه‌و ژ ب دژواریا وه‌ستیانا له‌شی و هزری و ترس ژ كوشتن یان زیندانكرنێ ل سهر ده‌ستی هیژین ترکی، له‌ورا بریاردان فه‌گه‌رپینه مالین خو ل باژێرێ (ده‌وكێ) (*) و به‌ری گه‌هشتنا جزیرا بۆتان كه‌سێ ریه‌ر داخوازكر، دگه‌ل شه‌شین ماین ب شه‌قی ل گونده‌كێ نیزیك (شه‌رنه‌خێ) (*) ل مێه‌قانداریا كه‌سه‌كێ دلیر و زیره‌ك و هه‌زژیكه‌ری كوردینی بمین، كه‌سه‌كێ روژه‌كێ سیاسه‌ت نه‌كری، لێ ئه‌و مه‌زنێ خه‌لكێ خو و خودانی گه‌له‌ك زه‌قی و زاران بوو، بۆ ملله‌تێ خو چاك و خێرخواز، ناقتی وی (ئه‌حمه‌دی كه‌رۆ) بوو، ئه‌وێ ب گه‌رمی پێشوازی ل ریه‌ری و هه‌ر شه‌ش هه‌فالان كری و پستی بیه‌نقه‌دانه‌كا چهند روژی هه‌فكارپێن كه‌رۆی بریاردان وانا فه‌گوه‌یژنه باژێرێ شه‌رنه‌خێ (1).

هه‌ر شه‌ش هه‌فال دوو روژان مانه ل شه‌رنه‌خێ و ژ ویده‌ری ب هه‌فاله‌ندییا ریه‌ره‌كێ دی ب پێیان به‌ره‌ف باژێرێ جزیرا بۆتان چوون، ژ به‌ر گه‌له‌کییا دویرگه‌هین له‌شكه‌ری ترکی سێ روژان مانه

(*) باژێرێ ده‌وكێ، دكه‌فته داویا باكووری روژئاڤایی ئیراقتی، ئه‌و مه‌له‌ندی پاریزگه‌ها ده‌وكێ یه، ئیكه ژ پاریزگه‌هین هه‌ریما كوردستان، و سێیه‌م مه‌زنترین باژێره‌ ل هه‌ریما كوردستان پستی باژێرپێن هه‌ولیر و سلیمانی، سێ ئالیین وی چیانه كو دیمه‌نه‌كێ شاكار دده‌ته باژێری، و بجوانترین ده‌قه‌رپێن گه‌شتیاری ل ئیراقتی ده‌پته هژمارتن.

(*) باژێرێ شه‌رنه‌خێ، مه‌له‌ندی پاریزگه‌ها شه‌رنه‌خێ یه ل ترکی و باشووری روژه‌لاتا ترکی و ژ باژێرپێن گرنگین باكووری كوردستان ده‌پته هژمارتن.

(1) دیداره‌كا كه‌سی دگه‌ل جه‌لیل عه‌بدوللا شه‌هباز، ژیده‌ری پێشینی.

ب رێككێڤه، جارهكا دی تووشی سهقایی دژوار و برس و تێهنبوونی بوون، ل دەمی بێههقه دانەكا كورت، رێهەری گۆته وان: بۆچی ژيانا خو دێخه مهترسیی بۆ تشتهکی چ ژێ نزانن، ب خودی ژ سهەرگەرمی و بێههقه هەمی و دلیریا هەهەیی مهندههۆشم...! هەقالین رێکی ل هەف نیرین و وهستیان و برس د لقین و چاقین وان دا یا دیاربوو، هەدادی بهرسقا وی دا: تنی مه باوهری ئینا کو ل سوری سینهاییه کا هیقیی بۆ بزاقه کا کوردی یا نوی هەیه و ئەم یی د چین داکو بینین... هەر شهش هەقال ب هەقالبه ندیا رێهەری خو گههشته مالا سیاسه مه داری کوردی بهرنیاس (سهبری نهواف ئاغا) (*) یی تاگرێ کهسی مام جهلال ب خو، چەند روژان مانە ل مێهقاناریا وی، نهواف ئاغا ی پشتهفانییا یه کیتی نیشتمانی کوردستان دکر، ئەوا ژ نوی ب سه رکیشیا تاله بانی هاتییه دامه زانندن، هەر پشتهفانی و هاریکاریا هەر کهسی دکر، کو قیابا په یوهندیی ب وی بزاقا سیاسی و لهشکەری یا نوی بکهت، ئەو ژ ی ب هاریکاریکنا وان د دهربازبوونا سنۆری ترکی را به رهف سوری (1).

گه لهك ژ خه لکی و خیزان و که ساتیین کورد و پێشمه رگه و خیزانیان، ئەوین پشته شکه ستنا شوپره شا ئیلۆنی ل ئیرانی بووینه په نابەر، بهردهوام د ریکا ترکی را دچوونه سوری، دا ل گه ل مروقین خو ژ

(*) سهبری نهواف ئاغا که ساتیه کی جفاکی و سیاسی کوردی دیاربوو، وی دهمی رێقه بهری شاره داریا جزیری بوو و سه رکرده یه کی پارتا ملی یا شوپه شگێر ب سه رکیشیا (عومه ر چه تین) ی بوو، ئەو تاگرێ (ینک) و ئاراسته یین وی یین ته وهی و نیشتمانی بوو، هه ره وسا په یوه ندیین دۆستینیا به یز دگه ل مام جهلال ته له بانی هه بوون.

(1) دیداره کا کهسی دگه ل جهلیل عه بدوللا شاباز ژیده ری پێشی.

هۆزین (میرا و هه‌سنا) (*) بژین و پاشی هژماره‌ك ژ وان په‌یوه‌ندی
ب په‌كیتی نیشتمانی كوردستان (ینك) دكر.

هه‌قالین (نه‌واف ئاغای) چافه‌پۆ دمان تاكو تیزیکی سه‌د كه‌سان
كۆمقه‌ بپانه‌ پاشی بۆ سوریی قه‌دگوه‌استن، ئه‌و ژى ب كارئینانا هێزا
ئاگرى یا پیدفۆ ژ تفه‌نگ و موشه‌كین سه‌ر ملی (ئار.بی.جی) ئه‌گه‌ر
پیدفۆ بوو.. پشستی چه‌ند رۆژان ل مێه‌فاندارییا نه‌واف ئاغای، هه‌ر
شه‌ش هه‌قال دگه‌ل تیزیکی هه‌شتی كه‌سان ژ یین د فیان په‌یوه‌ندیی
ب بزافا نوی بکه‌ن، كو شه‌ش چه‌كدار ژ هه‌قالین نه‌واف ئاغای دگه‌لدا
بوون، به‌ره‌ف سنۆری سوریی چوون، ژ لایى تركی پیرابوونین ئیمناهیی
گه‌له‌ك د دژواربوون، وه‌كو سیمه‌ و تاوه‌رین زیره‌فانیی و گه‌ریانا
به‌رده‌وام یا زریپۆشین له‌شكه‌رى ژ بۆ چافدی‌ریكنا ریكى، چه‌كداران
ب دروستی ده‌مى بۆرینا شه‌فكه‌رین له‌شكه‌رى و جه‌ی تاوه‌رین
چافدی‌ریی دزانین، له‌ورا گۆته‌ ئه‌وان هاتیان ل ده‌مى ته‌قه‌كرنی ل

(*) هۆزین (میرا و هه‌سنا)، هۆزا میرا كوچه‌رن و ده‌قه‌را وان دكه‌فیه‌ته
ده‌قه‌ردارییا دیركی تا (گر رمیلانی) ل روژئافایی كوردستانى، و چه‌ند گونده‌كین میرا
دكه‌فنه‌ باشووری كوردستانى ل ئالیی راستی یی رویارى دیجله‌ی، د ده‌قه‌را زوممار
دا یا سه‌ر ب ده‌قه‌رده‌ریا ته‌له‌عه‌فری ل روژئافایی مووسل، هۆزا هه‌سنا ئه‌وژى د
ناقه‌را چه‌ندین ده‌وله‌تا دا دابه‌شبوویه، ل ئیراقی ل ته‌نشت هۆزا میرا ل زوممار،
و ل سورین ب دروستی ل ده‌قه‌را سنۆری ل گه‌ل ئیراقی و تركی، ئاكجیپین چه‌ند
گۆندانن ل ده‌قه‌ردارییا دیركی و ده‌شتا هه‌سنا ل (روژئافایی كوردستانى)، ئه‌فنى
هۆزی پشكدارییه‌ك به‌رچاف د فه‌رمانه‌واپا میرگه‌ها بۆتان دا هه‌بوو، و میرین بۆتان
د ملكه‌چكرنا هۆزین میرگه‌ها خۆ و د شه‌رین دوژمنین ده‌ره‌كى و فه‌كرنا كه‌ل و
ئاسپگه‌هان متمانه‌ ل سه‌ر وان دكر، سه‌ركردین هه‌سنا ب شیوه‌كی گشتی بۆ میرین
بۆتان د دلسۆزبوون و گۆهداریه‌ك كوپانه‌ بۆ وان دكر، له‌ورا میرین بۆتان گه‌له‌ك
زه‌فیین ده‌شتین راست ل باشووری روژئافایی میرگه‌ها خۆ پى به‌خشین.

جەھێن خۆ ھەمێن و ب کریار ھەقالێن نەواف ئاغای تەقە ل تاوەر و شەفگەرپێن سنۆری کرن، دا بالا وان بۆ لایێ خو رابکیشن و ھاتیان سنۆر دەر بازکرن و ب سانامی چوونە د ناڤ ئاڤا سورپێ دا، کو چ چاڤدێریا و ھەسا ل ئالیێ سورپێ نەبوو (1).

ھۆسا شەھباز و ھەر پێنچ ھەقالێن خۆ چوونە ناڤ سورپێ، بێھنا خۆ ھەلکێشان و ھەڤ ھەمبێزکرن، ئەو ھەمی نەخۆشی و ترس و ئاستەنگ... یێن تیدا بۆرین ژ بیرکرن، ھەچکو ژ پرا ئەنەلێ (الصراط المستقیم) دەر بازی بەھەشتی بووین، سەرباری کو نەدزانی ل روژێن داھاتی چ چاڤەرپێ وانە.

پشتی دەر بازکرن سنۆری چەند روژا ل گوندەکی نیزیکی باژێرێ (قامشلۆ) (*) یا سوری مان، سپێدەھییا روژا د دویڤدا کەسەك ژ رێخستنی (ینک) ئیات و دەست ب ڤەگۆھاستنا وان کر و ب کەسێن خواندەڤان و رەوشەنبیر و ھەلگرتن باو ھەنامەیان دەستپێکرن، ئەو ژێ دا ب شیوہیەکی بلەزتر مڤای ژێ وەر بگرن، پشتی وەرگرتنا خولەکا رەوشەنبیری یا حزبی و ئامادەکرن وان دا ببنە کادریێ حزبی و د خیفەتگەھێن پەنابەرپێ ئیراڤێ دا دەستبکاربن، ژ وان یێن بۆ قامشلۆ ھاتینە ڤەگۆھاستن بۆ بارەگا و سەربازگەھێن رێخستنی (ینک) ئیات: (جەلیل شەھباز، فوئاد مەلا مسلح و نوری ھەداد) بوون.

(1) دیدارەکا کەسی دگەل جەلیل عەبدوللا شاباز، ژێدەری پێشینی.

(*) باژێرێ قامشلۆ، باژێرەکی کوردانە ل روژئاڤایی کوردستان، د کەڤتە باکووری روژھەلاتی ل سەر سنۆری ھەمبەر باژێرێ نسیبێنی یا ترکی، د بەرێ دا سەر ب پارێزگەھا ھەسەکی ڤە بوو، نھا پارێزگەھا قامشلۆیە و رویارێ چەقەق د ناڤ باژێرێ را دبۆیت، قامشلۆ د ڤەرەکا چاندنی یا ب خێروبێرە، چنکو ئەو تنێ (10) کم ژ جیایین تۆرۆسی دوورە.

دا ب وئ چەندی قۆناغەکا نوێ ژ ژیارا وان یا حزبی و لەشکەری دەستپێکەت(1).

د هەمان دەمی دەرکەفتنا شەهەبازی و هەفالیێن وی ژ ئیرانی بەره‌ف سوریی، هەندەکێن دی ل رییەکا دی و ئارمانجەکا دی ژ ئیرانی بەره‌ف سوریی دەرکەفتن، ئارمانجا وان نەپەییوەندی ب شۆرەشی بوو، د ناف وان دا (سعود عەلی خالە) (*)، ئەوی پاشی ب (شەهید سەعید) نافدار بووی و د چیرۆکا وی دا دی زانی ب بۆچی ب فی نافی هاتیە نیاسین، هۆسا دی ناسنافی وی ل جەه نافی وی یی دروست ب کارئین.

بەری هەلوه‌شیانا شۆرەشا ئیلۆنی (شەهید سەعید) گەنجەکا بوو د ناف هیژەکا پێشمەرگەکی ل باژیرکی حاجی ئۆمەرەن یا هەفسنۆر دگەل ئیرانی، سەر ب پارێزگەها هەولیری یا کو نها پایتەختی هەریما کوردستانی یە، شەهید سەعیدی و هەفالیێن خۆ نە دزانی کو د ژوورین کۆچکا سەرۆکاتی ل دەوله‌تا جەزائیر د نافبەرا ئیراق و ئیرانی دا پیلانەکا یا دەیتە رستن، کو د ئەنجام دا (ریککەفتنا جەزائیر) (*). بوو،

(1) دیدارەکا تاییەت ل گەل جەلیل عەبدوللا شەهەباز، ژێدەری پێشی.

(*) سعود عەلی خالە ل سالا(1952)ی ل گۆندی ئیسکا ژ هۆزا میران ژ دایکبویە، د شەرگەها گەنجاتیێ دا پەییوەندی ب شۆرەشی کریه، ژ بەر پەییوەندیکرێ ب شۆرەشی خواندن تەمام نەکر، پشی هەلوه‌شیانا شۆرەشی سەعید پەییوەندی ب شۆرەشا نوێ ب سەرکردایەتیا (ینک)ی کر، ئەوا مەفرەزەییێ وی یی ئیکێ ژ سوریی بەره‌ف ئیراقی دەرکەفتین، کو سەعید دناقدابوو، ئەوی ب چەند گوللەیه‌کان هاتیە هنگاقتن و پاشی ب شەهید سەعید دەیتە نیاسین و د نافەرۆکی دا دی چیرۆکا وی فەگیرین.

(*) ریککەفتنا جەزائیر ل 6 ئادارا سالا(1975)ی د نافبەرا شاھی ئیرانی محەمەد رەزا پەهلەوی و جیگرێ سەرۆکی ئیراقی سەدام حسینی دا، ب سەرپەرشتیا سەرۆکی

داكو ئىراق دەست ژ پشكەك ژ ئاڤا خۆ بەردەت، د بەرامبەردا ئىران
 ھەر جۆرە ھاریکاریەكی بۆ شۆرەشی براوەستینیت و پشكدارین د
 نەهیلانا وى دا بکەت، پشتی ماوہیەكی کیم ژ بجھئینانا ریککەفتنی،
 شۆرەش ب تمامی ھەلەوشیا و زوی ئاگرى وى فەمریا، بەرەللایى د
 ناف ھیزین پششمەرگەى دا بەلاقبوو، دیمەن یى جەرگېر بوو، مللەت
 تووشى ھنگافتنی کر، کورد تووشى بیئومیدیى و ژنافچوونا ھیشیان
 بوون، و رینما ژ سەرکردایەتیا پارتی دیموکراتی کوردستان کو
 سەرکیشیا شۆرەشی دکر بۆ پششمەرگەى ھاتن، کو دەست ژ چەکی
 بەردەن و خۆ فەکیشنە ئیرانی، یى رەفی رەفی و یى خۆ فەکیشای کو
 پتریا وان ب خیزانفە بەرەف ئیرانی خۆفەکیشان، دیمەنەكی تراژیدیى
 جەرگېر بوو، تەزینک ب سەر لەشان دا دەر، د قى بەرەللایى دا شەھید
 سەعید بریار دا ل شوینا ئیرانی بەرەف سورى بچیت، کو ھۆز و

جەزائیری (ھەواری بومەدیەن) ھاتە ئیمزا کرن، کو بابەتئى سنۆرى د گەل ئیرانی
 گەلەك ئارٹشە د میژوويا ئیراقى دا پەیدا کرینە، ل سالا (1937) ى دەمى ئیراق ل ژیر
 دەستھەلاتا بریتانی ریککەفتنا دەستیشانکرنا (شەت ئەلعرەب) د نافبەرا ئیراق و
 ئیرانی دا ھاتبوو ئیمزا کرن لى حکومەتین ل دوف ئیکین ئیرانی ئەف سنۆرکیشانە
 رەتکرن، و ب چیکرنا ئیمپیرالیى ھژمارتن، و ھیلا بنى شەت ئەلعرەب یا ریککەفتنا
 (1913) ى دگەل دەولەتا ئوسمانى ب سنۆرى فەرمى ھژمارت، کو خالا ھیلا بنى
 ئەو خالە شەت د سەر نشیقین دایە، و ل سالا (1969) ى حکومەتا ئیراقى ئیران
 ئاگە ھدارکر، کو شەت لعرەب ب تمامی ئافا ئیراقى یە و دانپیدانى ب بیروکەیا ھیلا
 بنى ناکەت، ریککەفتنا جەزائیر ئەف خالین سەرەکی بخۆفە دگرتن: ئیک: دوبارە
 سنۆرکیشانا ھشکاتیی ل پەى نفیسارین قوسەنتینە یا سالا (1913) ى و نفیسارین
 لیژنەیا دەستیشانکرنا سنۆرى یاسالا (1914) ى... دوو: دەستیشانکرنا سنۆرى رویاری
 ل پەى ھیلا تالوک... سى: ھەر دوو لایەن باوہرى و ئیمناھییا لیکگوھارتى بۆ درژتیا
 سنۆرى ب فەگەرین، ژ بۆ نەھیلانا کریارین کویساندنئ یین تیکدەر ژ ھەر لایەکی
 بەیتن، ئەف ریککەفتنە ل سەر حسابا کوردان ھاتە مورکرن، ژ بو ژنافرنا شۆرەشا کوردی

مروفتن وی ل ویده‌رینه، نه‌دزانی کو چریسکین شۆره‌شه‌کا نوی ل سورین بۆ بده‌ستقه‌ئینانا مافین ملله‌تی کورد یا ل سهر هه‌لبوونی یه و دی ئیک ژ شۆره‌شگیرین وی بیت (1).

شه‌هید سه‌عید ب هه‌قالبه‌ندی هژماره‌کا پیشمه‌رگه‌یان ژ باژارۆکی حاجی ئۆمه‌ران به‌ره‌ف بارزان ده‌رکه‌فتن، پشتی ب ریفه‌چوونا چه‌ند رۆژه‌کین سه‌خت د ئاف دیمه‌نن خه‌مگین دا، ل گونده‌کی دیتن پتر خه‌لک بۆ ده‌رکه‌فتنی خۆ به‌ره‌ف دکه‌ن و تنی ل گه‌ل خۆ هنده‌ک خوارن و جلکین پیدقی ده‌هلگرن و خۆ راده‌ستی فه‌له‌کا خۆ دکه‌ن، ههر تشته‌کی ژ مال و مولکی ده‌یلن و ب پیین به‌ره‌ف ئیرانی دچن، گه‌هسته‌ بارزان و په‌یوه‌ندی ب کۆمه‌کا مه‌زن یا پیشمه‌رگه‌یان کر، ئه‌وین کۆمقه‌بووین دا بزانی کا شۆره‌شا وان یا ههر تشته‌ک به‌ادار ژیرا پیشکیش کری، دی به‌ره‌ف چ ئاقاره‌چیت و ژ وان پیشمه‌رگه‌یی قاره‌مان و دلیر (حسین بابه‌ شیخ) (*) بوو.

و راوه‌ستاندا ههر جوړه هاریکاریه‌کا شاه‌ی ئیرانی بۆ شۆره‌شگیرین کورد، لی ئیراقی سالا (1980) ئی ریککه‌فتن دراند، دا شه‌پتی که‌ندافی یی ئیک د ئافه‌را هه‌ردو ده‌وله‌تان دا هه‌لبیت، و هه‌شت سالان ب فه‌کیشیت. بۆ پتر پیزانیان بنیره: <https://www.alja-zeera.net/news/2021/3/6/%D8%A7%D8%AA%D9%81%D8%A7%D9%82%D9%8A%D8%A9-%D8%AA%D9%82%D8%A7%D8%B3%D9%85-%D8%B4%D8%B7-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%B1%D8%A8-%D8%A8%D9%8A%D9%86-%D8%A7%D9%84%D8%B9%D8%B1%D8%A7%D9%82>

(1) دیداره‌ک که‌سی ل گه‌ل (مه‌سعود عه‌لی خالده‌ر نیاس ب شه‌هید سه‌عید ل 2018\6\16) ل ئافه‌هی که‌نالی ئاسمانی بادینان سات ل ده‌وکی.

(*) ل سالا (1941) ئی ل باژارۆکی شیخان ژ خیزانه‌کا ئولی ئیزدی یا به‌رنیاس ژ دایکبوویه، ل ژیه‌کی بچوکی سیاست کر و ل ئافه‌راستا پینجیان ده‌می ل قوناغا

پشتی بهێنقهه‌دانەکا کورت و ئاگەه‌داربوون ب رویدانی‌ن بلەز و مه‌ترسیدار، هاتته ئاگەه‌دارکرن، کو رێک د ئیراقي‌ را به‌ره‌ف سو‌ری‌ یا بری یه و مه‌ترسیداره، و د فی کاودانی دا چ رێک به‌ره‌ف سو‌ری‌ نین، له‌ورا دگه‌ل کۆمێن پێشمه‌رگه‌ی و خێزانی‌ن وان و گوندییان به‌ره‌ف ئیرانی‌ چوون، ده‌می گه‌ه‌شتینه ئیرانی‌ خو راده‌ستی ده‌سته‌لاتا وی کر، دا بو سه‌ربازگه‌ها په‌نابه‌ران ل (کرمانشانی‌) (*) به‌ینه‌ فه‌گوه‌استن، ئەو

دوانافنجی ئەندامی ئیکه‌تیا قوتابی‌ن کوردستانی‌ یا سه‌ر ب پارتي دیمۆکراتی کوردستان فه‌ بوو، پشتی ماوه‌یه‌کی کیم ژ خه‌باتی د ناف ریزین قوتابی‌ان دا بو ئیک ژ کادرین چالاک و دیار، پشتی تیکچوونا په‌یوه‌ندیان د نافه‌را رژێما ده‌سته‌لاتدار ل ئیراقي‌ ب سه‌رکیشیا عه‌بدله‌کريم قاسمی و پارتي دیمۆکراتی کوردستان ل سالا (1961)ی، حسی‌ن بابە شیخ ژ لای‌ن هیزین ئاسایشا ئیراقي‌ فه‌ ب تاوانا هاریکاریا وی یا له‌شکه‌ری بو هۆزا بارزان ل دژی هنده‌ک هوزین هه‌فدژی وی هۆزی گرتن، و ل سالا (1964) ی هاته‌ ئازادکرن، دا د هه‌مان سال دا په‌یوه‌ندی‌ ب شو‌ره‌شا چه‌کداری بکه‌ت، و چه‌ند پۆستی‌ن حزبی و له‌شکه‌ری وه‌رگرتن، و دوماهیک پۆست به‌رپرسیاریا لقا پارتي دیمۆکراتی کوردستان بوو، پشتی هه‌له‌وشیانا شو‌ره‌شا ئیلو‌نی یا کوردی سالا (1975) ی ل ئیرانی‌ بوو په‌نابه‌ر، پشتی کیمتر ژ سی مه‌هان د ریکا ترکی‌ را ژ ئیرانی‌ به‌ره‌ف سو‌ری‌ چوو، په‌یوه‌ندی‌ ب یه‌کی‌تی نیشتمانی کوردستان کر، دا ب شیوه‌یه‌کی‌ چالاک پشکداری ئاماده‌کرنا ده‌سته‌یین چه‌کدار بیت، زوی د پۆستی‌ن حزبی و له‌شکه‌ری دا پله‌به‌رز بوو، ل سالا (1977)ی د لیژنا سه‌رکردایه‌تیا (ینک) ی دا بوو ئەندام، پشتی شه‌ره‌کی‌ دژوار د ناف ترکی‌ دا دگه‌ل هوزین تاگ‌رین (س.ب) یا پارتي دیمۆکراتی کوردستان، دگه‌ل چه‌ند ئەندامین دی یین سه‌رکردایه‌تیا (ینک) ی هاته‌ دیلکرن و راده‌ستکرن بو (س.ب، قیاده‌ مؤقته‌) یا پارتي، و لیژنه‌یه‌کا حزبی د دادگه‌هه‌کا کارتون‌ی دا بریارا کوشتنا وی ده‌رکر، تا نها جه‌ن فه‌شارتنا ته‌رمین وان ناهیته‌ زانین. بو پتر پیزانی‌ن، بنیره: ئینسکلۆپیدیا یه‌کی‌تی نیشتمانی کوردستان، چاپی سییه‌م، به‌رگی یه‌که‌م، 2016، ل 358-360.

(*) باژیری کرمانشان ی کوردستانی‌ دکه‌فیه‌ روژئاڤایی ئیرانی‌ نیزی‌ک سنۆری دگه‌ل هه‌ریما کوردستانی‌ - ئیراقي‌، ئەو ده‌قه‌ره‌کا نیف چیا‌ی یه‌ ژ زنجیره‌یا چیا‌ی

سەربازگەها تایبەت بوو بۆ میړان (زوگۆردان) کو هەشت هزار کەس تیدا بوون، نیزیکی پینج هەیفان ل ویدەرئ مان، کاودانین خیفه‌تگه‌هئ ژ کیمیا خزمەتگوزاریان و سەقایئ خەموکی و هەلوەشیانا دەروونی و دۆرپیچیا ئیمناهیئ یا ل سەر د نه‌خۆشبوون، لەورا شەهید سەعید ب‌پیارا خۆ دا کو بچیتە سورئ نافی مروّقین خۆ(1).

ل دەستپیکامەها ئیلونا (1975) ئ شەهید سەعید دگەل کۆمەکا هەفالین خۆ ب هەقالبەندییا رێبەرەکی ئیرانی یئ ل ریکین دەفەرئ یین چپایی شاره‌زا، ژ خیفه‌تگه‌هئ بەره‌ف ترکی دانەرئ، کو هەر ئیکی ژ وان گوژمەکی پاره‌ی دابووئ، پشتی چەندین روژین ب ریفه‌چوونئ د سەقایه‌کی سار دا گەه‌شتە سنۆرئ ئیران و ترکی، ل ویدەرئ رێبەرئ ئیرانی رادەستی رێبەرەکی ترک کرن و بی زەحمەتی چوونە د نافی ترکی دا، دا پشتی ب ریفه‌چوونا چەند روژین ب زەحمەت و سەخت و وه‌ستیان گەه‌شتە باژپێری جزیرا بۆتان، چەند روژان ل ویدەرئ مان تاکو رێبەرەکی دیتی بەرامبەر ب‌رەکی پاره‌ی وان دەربازی سورئ بکەت، ئەو نیزیکی سیه‌ کەسان بوون، پشتی چەند روژان بی ئاستەنگ ژ سنۆرئ ترکی _ سورئ دەربازبوون(2).

پشتی ئازارەکی درێژ و وه‌ستیانه‌کا دژوار و بارەکی دەروونئ خراب، شەهید سەعید گەه‌شتە دەفەرا (دێرکئ)(*) ل سورئ

زاگروسی، ل فئ پارێزگه‌هئ چەندین جەین گەشتیاری و رابوراندنئ هەنە، خەلکئ کرماشانئ ب کوردی و فارسی دپەیفن، و هەردوو زمانان زارافئ خۆئ کرماشانی هەیه، کرماشانییا کوردی و کرماشانییا فارسی.

(1) دیدارەکی کەسی ل گەل سعود عەلی خالد، ژیدەرئ پێشیئ.

(2) دیدارەکی کەسی ل گەل سعود عەلی خالد، ژیدەرئ پێشیئ.

(*) باژپێری (دێرک) یا کوردی دکه‌فیتە دووماهیا باکورئ روژه‌لاتئ سورئ، سەر

كو مروڤين وي ل ويدهرينه و بو جارا ئيكى پشتى چهند ههيفان
ههست ب ئارامى و تهناهىي كر، لى ماوهى بيهنقه دانا دهروونى
و جهستهيى قه نه كيشا، تاكو ژ خه لكى ده قهرى بهيستي كو پارتە كا
كوردستاني يا نوى ل سوريى هاتيه دامه زراندى، ب نافى يه كيتى
نيشتمانى كوردستان و ب سهركيشيا مام جهلال تاله بانى و باره كا
ل قامشلو و ل هندەك ده قهرين دى ل سوريى هه نه، شه هيد
سه عيد ههست ب وي چهندي كر كو پيدڤيه مائيتيكرنه كى بكهت،
هه چكو ئاگرى كورديني و پيشمه رگايه تي د ناف پراسين وي دا
ههلبوو قه، ب تايهت پشتى زانى كو گه لهك ژ هه ڤالين چه كي و
پيشمه رگه ي پهبه ندى ب بزاقا نوى كرينه، ژ وان (حسين بابە شيخ)
ئه وي د كاودانى هه لوه شيانا شوڤه شى دا ل بارزان ديتى و (مام
بوژى ميرانى) و پيشه نك (بره هيم عه زۆ) ئه وي پاشى بوويه ئيك ژ
ناقدا رترين سه ركرده يين پيشمه رگه ي و هه ر چوار ده سته يين ئيكى
يىن ژ سوريى چووينه د ئيراقى دا و ژ وان (شه هيد سه عيد، جه ليل
شه هباز، نورى حه داد، فوئاد مه لا موسلح...)، پشتى هزركرنه كا كورت
و راوڤژكرن ب دوست و مروڤين خو و زانينا نياز (ينك) ى، شه هيد
سه عيدى پهبه ندى ب بزاقا نوى كر، خو دا دگه ل ئه وين برباردى
ئاگرى شوڤه شه كا نوى هه لكه ن، ئه ف شوڤه شا ب ته مامى پشتا خو

ب پاريزگه ها قامشلو قه به، جه ي باژپرى ستراتژيه چنكو ژ لايى كارگيرى دكه قيته
سيڤگۆشه يا سنورى د ناقه را ئيراق و سوريى و تركى دا، ژ باكوور و روژه لاتى تركيه
و ژ باشوورى ئيراقه، ل سال (1928) ى دىرك لدويڤ ريڤكه فتنه كيشانا سنورى د
ناقه را تركى و سوري دا و ب ئاماده بوونا نوينه رى فره نسا كو وي ده مى سوريى
داگيركربوو، ب سوريى قه هاته گرڤدان، كو به رى وي سه رده مى گونده كى سه ر ب
ميڤرگه ها بو تان قه بوو، چاندى ژي ده رى سه ره كيى ژيارا خه لكى بوو، و گه نم و په مبي

ب ملله‌تی گهرم دکه‌ت (1).

لئ پێشه‌نگی ئەندازیار (بره‌هیم عه‌زۆ) به‌ری شه‌هید سه‌عید و شه‌هبازی و هه‌قالین وان په‌یوه‌ندی ب (ینک) ئی کربوو، ئەو د ماوه‌یه‌کی کیم دا و ژ به‌ر کێلین رژیما به‌عس گه‌هشتبوو سوریی کو ئاواپی گه‌هشتنا وی بۆ وێده‌ری جه‌ی حیبه‌تیوونی بوو و، چیرۆکا وی ب تمامی ژ چیرۆکا یین به‌ری وی جودایه، کو ئەو می‌ره‌کی ره‌وشه‌نبیر و ئەندازیار و د له‌شکه‌ری ئیراقتی دا ئەفسه‌ر بوو، هه‌روه‌سا د ریک‌خستنا (کۆمه‌له‌یا مارکسی — لینینی) دا ئەندامه‌کی چالاکبوو، ئەوا پاشی خو دایه‌ ل گه‌ل یه‌کی‌تی نیشتمانی کوردستان، یی ئاگه‌هداری سیاسه‌تی بوو، له‌ورا پێشبینی دکر کو رۆژه‌کی ژ رۆژان نه‌چار بییت بره‌فیت یان به‌یته‌گرتن، چنکو ده‌سته‌ه‌لاتا ئەمنا ئیراقتی به‌ریپین فنی ریک‌خستنی ته‌نگ کربوون و هه‌ستینیا (حدس) عه‌زۆی د جه‌ی خو دا بوو، ئەو بۆ ده‌سته‌ه‌لاتا ئەمنی ئەشکه‌رابوو، پستی چه‌ند هه‌قالین وی د ریک‌خستنی دا هاتییه‌ ده‌سته‌سه‌رکرن، ب تایه‌ت سه‌رکرده‌یی ریک‌خستنی ل به‌غدا، له‌ورا بریار دا دگه‌ل دوو هه‌قالین خو (بره‌هیم عه‌بد عه‌لی و فه‌ره‌اد شاکه‌لی*) ژ به‌غدا به‌ره‌ف سوریی بره‌فیت. به‌له‌ز و ده‌می ئەمن لئ دگه‌ریا، هه‌ر سی ل سپێده‌هییا رۆژا 18 ئیلونا 1975ی ل گه‌راجی (عه‌لاوی — ئەلحله) ل لایی که‌رخ به‌ره‌ف

گرنگ‌ترین چاندیین وان بوو، رویاری دیجله‌ ژ ئالیی رۆژه‌لاتی دێرکی ل دویراتیا (12) کم دبوریت، و پتریا کێلگه‌هین په‌ترۆلی وه‌کو (میلان و سویدی و قه‌ره‌چۆک) ل ده‌فهره‌ دێرکی نه‌.

(1) دیداره‌ک که‌سی دگه‌ل سه‌عود عه‌لی خالده‌ ژێده‌ری پێشیی.

(*) ئەم ئاماژه‌ ب ژبیاننامه‌یا فی خه‌باتکه‌ری (فه‌ره‌اد شاکه‌لی) ناکه‌ین و لدویف داخوازا وی نافتی وی د فنی فه‌کۆلینی دا دوباره‌ ناکه‌ین.

(رومادی) ل روژئافایی ئیراقی سواری پاسەکی بوون، دا وهغەرا ترس و برسی دەستپیکەت، وهغەرەك ژ باژێران بەرهف بیابان و گوندین قەدەر دەستپیکەت، وهغەرەك ژ دەرەزایوونا روبار و کێلگەه و سنۆران، وهغەرەك سەختی و مەترسیین وی ناهینە سالۆخدان (1).

سپیدی زوی گەهشتە باژێری رومادی و ب هاریکاریا ناسیارەکی ھاوالاتیەکی سوری ئاکنجیی باژێری دیت، داخووا هاریکاریا وی کرن دا ژ سنۆری دەرەزای بێ و پستی دەمژمێرەکی ژ گەنگەشەیی زانین کو ئەو نەشیت هاریکاریا وان بکەت، تنی ئەوی دقیت ھندەك پارە ی ژ وان چیکەت، لەورا پریاردان بچنە باژارۆکی (ئەلبوکەمال) یی سنۆری، ب تەکسیەکی چوون، برەھیم عەزۆی ناسنامەیه کا سەخت و دەبانجەیه کا ب سی گوللەیان داگرێ دەهلگرت (*).

بەری بگەھنە باژارۆکی داخووا ژ شوپی کری کو راوہستیت و گۆتنی مروۆقین وان ل قی لایی باژارۆکینە، لەورا ژ ترومبیلی پەیاوون و ب پێیان ژ جادا گشتی دورکەفتن، بەری شەف ب سەردابھیت کەفتنە ناف کۆمەکا دەحلان و پستی دوو دەمژمێران ژ ب رێفە چوونا ب زەحمەت ل تارپی د ناڤەرا ھەریا گۆمی و دەحلین قەرەمی و برسی و تێھنی یێھیزکریوون، گەهشتە رویارەکی ل دەستپیکێ ھزرکرن، ئەو زێیەکی رویاری فوراتی یە، لی پستی چەند مێتان ب ناف رویاری دا چووین، کویراتی و لەزاتیای رویاری زیدە دبوو، لڤیرە پشتراستبوون کو ئەو نەزێیەکە بەلکو رویاری فوراتی ب خو یە،

(1) ریبوار صالح، رێگایەك بۆ ئازادی، 2006، ل ل 176-199.

(*) نەریتی لەشکەرێ ئیراقی بوو، کو ھەر ئەفسەرەکی دەبانجەك و سی گوللە

دەدانی.

برەھیم عەبدی گۆت دا ب مەلەفانیا دەربازبین....، عەزۆ کەنی و گۆت: ماتو نزانى ئەم نە دمەلەفانین....، لەورا بپارەدان ل کناړی رویاری بچن بەلکو گوندەکی بێنن، ل دەمی ب رێفەچوونى دەنگى رهوینا سەیان بهیست، بەرهف چوون دا بێنن کو ئەو بنگەهەکی پۆلیسانە، پاشفە زفرینهفە بو لایى بەروفاژى رویاری و چوون، تیشکین هەتافی ل ئەردی دان و جارەکا دی رهوینا سەیان بهیست، بەرهف چوون دا کولکەکی بێنن، کو پیرەمێرەك ل سەر بانى یی روینشتی و چاقدیرییا جەهی و ئەندامین خیزانا خو یین نقستی دکەت، دەمی پیرەمیری هەر سى دیتین نیزیکی مالا وی دبن، ژ وان پرسى: هوون ل فیدەرى چ دکەن و هەوە چ دفتى؟ گۆتن مە دفتى تا ئیفتارى ل دەف تە خو فەشیرین، پیرەمیری هیفی ژى کرن و ب دەستی ئاماژە کرە خیزانا خو و گۆت: هوون ب خودی مە بهیلن و ژ فى جەهی دویر بکەفن، ب خودی هەکە دەستەهلاتى زانى، کو هوون ل فیدەرى بوون دى سەرىن مە بریت(1).

هەر سى زەلام ل سەر داخوایا پیرەمیری دویرکەفتن و رێفەچوونا خو مامکرن، تاكو گەهشتینه گوندەکی ل لایى دی یی رویاری، دەم نیزیکی هەفتى سپیدى بوو، پشتى چاقدیرییا خەلکى گوندی، تیبینیکرن کو گوندی بو پیدفیین خو ب بەلەمان ژ رویاری دەربازی باژارۆکی (ئەلبوکەمال) دبن، هەرەسا تیبینیکرن کو بنگەهە پۆلیسین ئیراقى ل سەرى گرى هنداقى گوندی هەیه، د ماوی چاقدیرییا دا کەرەکن پەزى د بەرا بوړی، دەملدەست برەھیم عەبدی بەرهف شقانى چوو دا ل دۆر گوندی و دەفەرى ژى بپرسیت، پشتى ئاخفتنى دگەل شقانى

(1) ریبوار سالج، ژیدەرى پیشی، ل ل 176-199.

گه نچ، پېزانين ل دؤر گوندی وه رگرتن، وه کو نافې گوندی و موختاری و نافین ریښه بهرې خواندنگه هې و ماموستایین گوندی و نافې گوندین دهوروبه ر و دهمین نفیژې، ب تاییه ت نفیژا مه غره ب و سپیدی، چنکو نه و د مه ها ره مه زانې دا بوون (1).

بره هیم عه بدی څه گه ریا نك هه څالین خو و ب پېزانين مفايې وان تیدا ناگه هدارکرن، هر سېيان بریاردان تا ئیڅاری خو بگرن، دا پاشی به ره ف گوندی ل به له مه کي سواربن، د ماوه یې چافه ریوونی دا جلکین خو یې ب هه ری شووشتن و دگه ل نیزیکوونا ده می بانگي روژئاڅا ب به له می چوون و داخواز ژ خودانی وې کرن، وان څه گو هی زیته گوندی ل لایې دی یی رویاری و ل ده می دهر بازبوونی خودانی به له می ژ وان پرسې کا دی کیښه چن؟ ئیکی ژ وان گو تې کو ریښه بهرې خواندنگه هې ناسیاری وانه و نه و دی به ره ف مالا وی چن...، ده می ژ رویاری دهر بازبووین و چووینه ناف گوندی دیتن هنده ک پولیس ل سهر خوارنې نه، پولیسه کی گو تې که ره مکهن ل گه ل مه فتاری بکه ن...، سوپاسیا وان کر و گو تې نه دی ل جه م ریښه بهرې خواندنگه هې فتاری که یی...، ئینا ئیکی ژ پولیسان ب ده ستی ئاماژه کره جهی ریښه بهری و گو تې: نه وی د شدشه یی سپی لهر ریښه بهره...، هر سېيان سوپاسیا وان کر و ژ بنگه هې پولیسان دوورکه فت، نه وان باوه نه کر کو ب باشی ب ریښه چوو، پلان و به ختی قورتالکرن، ل دویراتیا ب ده هان میتران ژ بنگه هې پولیسان ریښه بهرې خواندنگه هې دیتن، لی پویته پینه کر و بله ز بو لایې دی یی گوندی چوون، دیتن پیره میړه ک ل ته نشت مال یی بیستانې خو ئاف دده ت، ژي پرسین کا دی می هفانا هه وینیت، ب خیره اتنا وان کر و داخواز ژ

(1) ریووار صالح، ژېده ری پېشې، ل ل 176-199.

خیزانا خو کر شیخی به‌رهه‌فبکه‌ت، پشتی چه‌ند خوله‌که‌کان ژ روینشتنا وان، گه‌نجه‌ک (نه‌فی پیره‌می‌ری) ب ژوورکه‌فت و فه‌نه‌ره‌ک ده‌ستی دا بوو و ل ده‌ف وان روینشت، ئەوان فیان مفایه‌کی ژ باشیا گه‌نجی وه‌ربگرن و لدور ده‌قه‌ری و به‌رزی و نزمیی و گوندین ل پشت گوندی وان ژ پرسین، پشتی دانوستاندن گه‌نجی سۆزدايي کو تا ریکا گوندی ب ره‌خ وان فه‌ دگهل وان بچیت، پشتی نیف ده‌مژمی‌ری ژ په‌یشینی پیره‌می‌ر ب سینییه‌کا خوارنی فه‌ ب ژوورکه‌فت، ده‌می خوارن دانای رۆناهیا فه‌نه‌ری فه‌مراند و داخوازکرنه‌ خوارنی، ئەو ژی دا ب دلی خو بخۆن و شهرم نه‌که‌ن، ئەو ژ نه‌ریتی خه‌لکی وان گوندان بوو، پشتی تیر خوارین، ده‌ستویری ژ پیره‌می‌ری خواستن کو بچن، پیره‌می‌ری داخواز ژ وان کر می‌هفائین وی بن، لی ئەوان رژدی ل سهر چوونی کرن (1).

ب شه‌ف پشتی سۆپاسی‌کرنی مالا پیره‌می‌ری هیلان و گه‌نج ل گهل وان چوو، ده‌می ژ گوندی دویر که‌فتین، بره‌هیم عه‌زۆی چیرۆکه‌ک چیکر و گوته‌ گه‌نجی: ئەم ناچینه گوندی هه‌فسوی، لی مه‌ دقیت ریکا سنۆری نیشا مه‌ بده‌ی، ئەم هه‌ر سی پسمامین و مه‌ که‌سه‌ک کوشتییه‌ و دی ره‌فینه‌ سویری... گه‌نج ترسیا ب تاییه‌ت پشتی ده‌بانجه‌ ل گهل دیتی و گوته‌ وان: هوون نه‌ کوژه‌کن به‌لکو سیاسینه‌ و ئەگه‌ر هاریکاریا هه‌وه‌ بکه‌م دا بره‌فنه‌ سویری ب تاوانا دژاتییا رژی‌می دی هیمه‌ سیداره‌دان... عه‌زۆی به‌رسفا وی دا: ته‌ چ بژارده‌ نه‌مانه، تو ل گهل مه‌ یی تووشبووی، ئەگه‌ر ئەم گرتین دی ته‌ ژی گرن، له‌ورا هاریکاریا مه‌ بکه‌ دا بگه‌هینه‌ سنۆری، ئەگه‌ر ژ سنۆری ده‌ربازبووین، تو ژی دی ب سلامه‌ت بی (2).

(1) ری‌وار صالح، ژیده‌ری پیشی، ل ل 76-199.

(2) هه‌مان ژیده‌ر.

پشتی ھزرکرنە کا کورت، گەنج رازیو ھاریکاریا وان بکەت دا خو
 قورتالبەکت، ئەو یی کەفتیە د ئاریشەیه کی دا کو د ھزری دا نەبوو،
 د وی تاریاتی دا گەنجی بەری وان دا سنۆری، ھەکو نژیکیبووین
 شەفگەرین (دوریە) زیڕەفانی و تاوەرین رۆھنکرنی دیتن، ھەر سیان
 سوپاسیا گەنجی کرن و ریک دای قەگەریتتە مال پشتی بیست دینارین
 ئیراقی داینی، ل دەستیکی گەنجی ھەرگرتنا پارە رەتکر، ل ئەوان
 دا کوکیکر ھەکو سوپاسیکرن ھەرگرت، گەنج قەگەرپا، ھەر سیان
 خو دریزکرنە ئەردی و چافەرپی شەفگەرین زیڕەفانی و تاوەرین
 رۆھنکرنی کرن، بریاردان تا دەمی پاشیق ل جھێ خو ھمین و ب
 کریار دەمی پاشیق شەفگەرین زیڕەفانی کیمبوون، سق و پینگاف
 پینگاف لقین تا کو ب سەدان میتران دویرکەفتین، چەند دویرکەفتن
 دەنگی زیڕەفانان و ندادبوو و رۆناھیین بلاچکتوران کیم و کز دبوون،
 دەمی زانین ئەو ژ بازنەیا ترسی دویرکەفتین، پینگاف بلەز ھاقتن و
 بو ماوہیی دوو دەمژمیران ب ریفەچوون، دگەل ئیکەم تیشکین رۆژی
 ب دیتنا رویاری فوراتی مەندەھۆش بوون، ھزرکرن ھیشتا یین ل
 ئاھا ئیراقی، لہر رویاری روینشتن و چافدیریا جھی کرن، بەلەمەک
 دیتن کەسەک تیدا بەرەف وی چوون و ژ پرسین، ئەفە چ جھە؟ گۆت:
 ئەفە سورپی یە، ل لاین دی یی رویاری باژارۆکی ئەلبوکەمالی سورپی
 یە... ب خوشیفە ھەناسەکرن و ھەف ھەمبیزکرن، ئینا داخواز ژ
 کرن وان بگەھینیتە لاین دی یی رویاری، ئینا بەرامبەر برەک پارە
 رازی بوو(1).

دگەل ئەلندا رۆژا 20 ئیلونا 1975ی وەستیایی گەھشتنە باژارۆکی
 ئەلبوکەمال، دەملدەست ل خوارنگەھەکی گەریان، دەمی دیتی

(1) ریبوار سالج، ژێدەری پێشی، ل ل 176-199.

ئیکسەر چوونە ژوور و لدور میژەکی روینشتن، ئەو ب تنی بوون، چنکو
 بۆ تیشتی هیژ زوی بوو، ئینا کچکەك جوان هات و ژوان پرسی کا حەز
 دکەن تیشته کی بخۆن، ئەوان ژى داخوازکر هەمی جوړین خوارنن
 تیشتی بۆ بینیت، ل گەل خوارنن عەزۆ کەنى و گوټ: ل ئەلبوکەمالا
 ئیراقی دۆزەخەك هەبوو و ئەم د ره‌ڤین، سەرین مه‌ گەنجینه‌ك دئینا
 بۆ یی ئەم راده‌ستی ده‌سته‌لاتی کرباین و ل ئەلبوکەمالا سوړی
 به‌هه‌شته‌ك و حوریه‌ك جوان هەنه، بۆ تیشتی خزمەتا مه‌ دکەت...!
 پشتی تیشتی چوونە گەراجی و ب ته‌کسییه‌کی چوونە باژیری دیرلور
 و ژ ویدەرئ ب ته‌کسییه‌کا دی به‌ره‌ف باژیری قامشلۆ سواربوون (1).
 بره‌هیم عەزۆی دەمی خویندنکار ل زانکۆیا مووسل هه‌قاله‌کی
 خواندنن ژ کوردین سوړی هەبوو، ئەو خەلکی قامشلۆ بوو، هه‌قالی
 وى نافونیشانی خۆ دابووین هه‌که‌ روژه‌کی به‌یته‌ سوړی، ئینا حەزکر
 سەرهدانا وى بکەت، عەزۆ گەله‌کی بیرتیزبوو و نافونیشان ل بیرئ
 بوون و ب هاریکاریا شۆفیره‌کی ته‌کسیی چوو مالا وى، ل دەرگه‌هی
 دا و خوشبه‌ختانه‌ هه‌قالی وى دەرگه‌ه‌ ڤه‌کر، ده‌ملده‌ست هاته‌ بیرئ
 ئینا هه‌مبیزکر و ب خیره‌اتنا وى و هه‌قالین وى کر، دەمی هه‌قالی
 وى لدور ئەگه‌ری سەرهدانا وان بۆ سوړی ژئ پرسی، عەزۆی ب
 ئاشکه‌رایى لدور ئەو نه‌خوشیین ب سەرى هاتین تاكو گه‌هشتینه
 سوړی بۆ ڤه‌گیرا و داخواز ژئ کر شیرەتئ ل وان بکەت کا چ بکەن،
 هه‌قالی وى گوټی وه‌کو په‌نا به‌ر خۆ راده‌ستی پۆلیسان بکەن، پشتی
 وان خواری و ڤه‌خواری ژ مالا وى دەرکه‌فتن، ل ریک و کۆلاناډ چوون
 و د ناقه‌به‌را خۆ دا راویژ دکرن، کا وه‌کو په‌نا به‌ر خۆ راده‌ستی پۆلیسان
 بکەن یان نه‌خیر، شه‌ڤئ ب سەر باژیری داگرت به‌رى بپارەه‌کی بدەن،

(1) ریبوار سالج، ژیدەرئ پيشیئ، ل ل 176-199.

عەزۆ دژى بېرۆكەيا خۆرادەستكرنى بوو، لى وى چ پېگوهور نەدیتن، لەورا وەكو پەنابەر و ھەقدژین رژیما بەعسا ئىراقى خۆ رادەستكرن، ھەروەسا عەزۆى دەبانجا خۆ رادەستكر (1).

پشتى راگرتنا وان بو دەمژمىرەكى رېقەبەرى ئەمنا قامشلۆ قەكۆلین دگەل وان كر و ژى پرسى: بوچى ھوین ب قى رېكى ھاتنە سورىي؟ ھوین كینە؟ گۆتن ئەم ژ كۆما (مام جەلال تالەبانى) نە و دەستەلاتا ئىراقى رادەھىلا مە و مە چ جەھ ژ بلى سورىي نە دیتن پەنایى بو بېھین و جەلال تالەبانى نەھا يى ل قیدەرئى... پشتى گوھدارىيا گۆتتین وان كرى، رېقەبەرى ئەمنى فەرمان دا لژىر چاقدىرىيا ئەمنى بو مېقانخانەيەكى بېھنە قەگوھاستن، پشتى حەفتىيەكى بو رېقەبەرىيا ئاسايىشى (ئەمن) ل دیمەشقى ھاتنە قەگوھاستن، پشتى قەكۆلینەكا سادە بو بارەگايى سەرکردايەتيا نەتەوھىي يا پارتا بەعس يا ئىراقى يا بەرھنگار بو بەعسا دەستەلاتدار ل بەغدا ھاتنە قەگوھاستن، ئەوین پشتى ھەقەيھىنەك دۆستانە و ئاراستەكرنا پرسىار و رۆھنكرنان برنە مېقانخانەيەكا دیمەشقى و گۆتنى ل قىرىي بىنن تاكو جەلال تالەبانى ب خۆ دەھىت، دكتور فوئاد مەعسوم (*) تىك ژ دامەزرىنەرىن (ىنك) ى ھەر سى ھەقال دیتن، پشتى نياسىن و پشتراستبووين كو ئەو ئەندامن د رېكخستنا نھىنى يا كۆمەلەيا ماركسى لىنىنى دا، عەزۆى داخواز

(1) رېبوار سالج، ژیدەرئى پىشىي، ل ل 176-199.

(*) فوئاد مەعسوم: سیاسى و ئەكادىمى و پىشمەرگە، ل 1 كانوونا دوویي 1938ى ل باژىرئى كویە، پارىزگەھا ھەولیرئى ل ھەرىما كوردستانى ژ مالباتەك ب دین و زانست بوویە، كو بابى وى مەلا مەعسوم سەرۆكى زانایىن كوردستانى و تىك ژ داخوازكەرین تىزىكبوونا ئۆلزابى (التقارب المژھبى) و پىكقە ژيانا ئۆلان بوو، تا 18 سالیي فېربوونا خۆ ل خواندنگەھىن دىنى ل كوردستانى وەرگرت، پاشى شریعت و قانون ل زانكویا بەغدا خواندن، ل سالا1958ى بو تەماكرنا خواندنئى چوو مسرى،

ژ دکتۆر فوئاد کر کو مام جه‌لالی ببینت، و مام جه‌لال دیتن پشتی مه‌عسومی پشتراست کری کو ئەو ژ خه‌باتکه‌رانه و دفتین په‌یوه‌ندین ب (بنک)ی بکه‌ن، پشتی باش نیاسین و چه‌ندین جاران دیتین، هه‌ر ئێک بۆ ئه‌رکه‌کێ حزبی و له‌شکه‌ری راسپارد، وه‌کو ئاماده‌کاری بۆ هه‌لکرنا چریسکا شۆره‌شا چه‌کداری ل کوردستانا ئیراقتی (1).

دگه‌ل گه‌هشتنا عه‌زۆی و هه‌ردوو هه‌قالین وی و (شه‌هباز و سه‌عید) و هه‌قالین وان بۆ سووری، سه‌رکردایه‌تیا یه‌کیتی ئاماده‌کاری بۆ وه‌رگرتنا په‌نابه‌ر و پێشمه‌رگه‌یه‌یین ره‌فی کر ئەوین هه‌ژمارا وان زیده‌دبوو، له‌ورا باره‌گا ل دیمه‌شق و قامشلۆ قه‌کرن و پلان بۆ قه‌کرنا

به‌رده‌وام بوو د خواندنا بلند یا فه‌لسه‌فه‌یا ئیسلامی و ب باوه‌رنامه‌یا دکتورایی د فه‌لسه‌فه‌یی دا ژ زانکۆیا ئەزه‌ه‌ری ده‌رچوو، و پاشی ل سالا 1968ی وه‌کو وانه‌بیژ و مامۆستا ل کولێژا ئاداب و مافه‌روه‌رده‌یی ل زانکۆیا به‌سه‌ر کارکر، مه‌عسوم ل ده‌ستپێکا ژيانا خۆ په‌یوه‌ندی ب حزبا شیوعیا ئیراقتی کر، پاشی ژ به‌ر هه‌لوێستێ شیوعیا سویری ژ دۆزا کوردی ژێقه‌بوو، پشتی ژ حزبا شیوعی قه‌بووی په‌یوه‌ندی ب رێژین پارتی دیمۆکراتی کوردستان ب سه‌رکیشیا مه‌لا مسته‌فا بارزانی کر، و وه‌کو نوینه‌ری وی ل به‌سرا سالا (1968) و ل قاهیره سالا (1973) هاته‌ ده‌ستنیشا کرن، پشکداری ل دامه‌زراندنا یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان دا کر و تیدا بۆ ئەندامێ مه‌کته‌ب سیاسی، پاشی ل 1992ی بۆ ئێکه‌م سه‌رۆک وه‌زیر ل حکومه‌تا هه‌ریما کوردستان، پاشی پۆست هێلا و کاری حزبی کر، پاشی ل سالا 2004ی بۆ سه‌رۆکێ په‌رله‌مانی به‌روه‌ختی ئیراقتی، و ل 2005ی ل سه‌ر بازنه‌یا به‌غدا وه‌کو ئەندامێ په‌رله‌مانی ئیراقتی هاته‌ هه‌لبژارتن، ل دوو خۆلین دویف ئێکدا (2005 - 2010) دا سه‌رۆکێ هه‌قه‌یمانی کوردستان بوو، و پاشی په‌رله‌مانی ئیراقتی ل سالا 2014ی بۆ پۆستی سه‌رۆک کۆمار هه‌لبژارت، فوئاد مه‌عسومی په‌رتووکا ”(اخوان الصفا)..فه‌لسه‌فه و مه‌به‌ستا وان ” دانا، کو ئەو تیزا وی یا زانستی بوو، یا باوه‌رنامه‌یا دکتور ل ئەزه‌ه‌ری پێ وه‌رگرتی، بۆ پتر پێزانین، بنێره : ئینسکلۆپیدیای یه‌کیتی نیشتمانی کوردستان، چاپی سییه‌م، به‌رگی دووهم، 2016، ل ل 809-811.

(1) رییوار صالح، ژێده‌ری پێشینی، ل ل 176-199.

سەربازگەيىن راھيىنانى دانابوون، نامەنقىسىن د ناقبەرا دامەزرىنەرەين (ينك) ى و ھەردوو كۆمەلەين (كۆمەلا ماركىسى — لينىنى) و (بزاڤا سۆشاليستى كوردستانى)، لدور چەوانىيا ھەلكرنا شۆڭرەشا چەكدارى و دەستپىكرنا وى، سەركردەيىن كۆمەلەي لايەنگرەين پىكىئىنانا دەستەيىن (مەفرەزە) بچويك بوون، كو ل گوندان و دەڤەرەين بۆ دەھيە دەستنىشانكرن بگەپيىن، ئەركى وان راكرنەڤە و رىكخستنا جەماوهرى بيت، دگەل بەرچاڤوەرگرتنا پرەنسىپى متمانەل سەر خۆ و مللەتى...، لى (بزاڤا سۆشاليستى) كو ھژمارەكا سەركردەيىن ديارەين شۆڭرەشا ئيلونى، وەكو (ەلەي ەسكەرى، ەلەي بچكۆل، دكتور خالە، سەيد كاكە...) لايەنگرەين ھەزرا كۆمفەكرنا پىشمەرگەي و ھيزەين شۆڭرەشا ئيلونى يىن سەرانسەرى ئىراقى بەلاڤ و پىكىئىنانا ھيزەكا مەزن ژ وان بوون، چنكو ئەو خودان شارەزاينە د شەپى ھيزەين ئىراقى دا و دشين بەرسىنگى وان بگرن(1).

ژ بۆ ڤەبرينا ڤى بابەتى و ڤەكۆلين لدور پاشەرۆژا شۆڭرەشا كوردى يا چەكدارى، كۆمبووئەين چر ھاتنە بەستن، د كۆمبوونا بەرفرەھا لىزەنەيا سەركردايەتەين دگەل ئەفسەر و سەركردەين پىشمەرگەي و كادرەين پىشكەفتى د رىكخستنى دا ل 23 24 گولانا 1976ى، رىبەرى (ينك) ى مام جەلال پرۆژەيەك ھوير بۆ رزگارەيى ب ناقى (رزگارەي) ئانكو پلانا رزگارەينى نىشاندا، ئارمانج ژى دووبارە ھەلكرنا شۆڭرەشى بوو ل باشوورى كوردستانى وەكو رىخوشكرن بۆ شۆڭرەشەكا ئىراقى (ەھرەبى - كوردى)، ئارمانجا وى ديمۆكراسى بۆ ئىراقى و ئوتۆنۆمىيا راستەقىنە بوو بۆ كوردستانى، ژ پرەنسىپەين وى يىن سەرەكى ئەو بوو كو

(1) ئاشنا، كورتەكەل دور سىياسەت و مېژوويا ئىكەتى نىشتمانى كوردستان،

2011، ل ل 30-31.

شۆرەش كارەك جەماوەرى يە و متمانەيى ل سەر جەماوەرى دكەت، دگەل بەرچاقوەرگرتا بنەمايىن شەرى پارتىزانىا هەقچەرخ، وەكو رىخۆشكرن بۆ قەگوهاستنا وى بۆ شەرى شۆرەشگىرى و هەقكارى دگەل ھىزىن پىشكەفتنخوازىن كوردستانى ل تركى و ئىرانى و خو بەرھەقكرن بۆ ھەر پىشھاتەكى...، لدويىف قان پرەنسىپان بنەمايىن كارى، ئەو ژى ب قەدىتتا يەكەيىن چەكدارى يىن بچويك و لقوك (تيمىن پرۆپاگندەيا چەكدار، فرق الدعاية المسلحة)، كو ژ باشتىن ئەندامىن شۆرەشگىرىن ھشيار و زىرەك پىكدەيىن، د قوناغا ئىكى دا ئەركى وان يى سەرەكى پرۆپاگندەيا سياسى و ھشياركرن و رىكخستى و ھاندانا جەماوەرى يە و بلندكرنا ورەيىن خەلكى و پاراستنا كادر و تۆخمىن شۆرەشگىرىن ژ باژاران رەقىن، كو ئەف يەكەيە ل دويىف شيانين خو ژ رووبرووبونا ھىزىن چەكداريى ئىراقى بپارىزن تاكو دەمى گونجاي دەيت (1)، ل گەل بپياردانى ل سەر پلانى دەست ب جىيەجىكرنى ھاتەكرن، ئەو ژى د ھۆندر ئامادەكارى و كاركرن بۆ بەرھەقكرنا دەستەيىن چەكدار، ب ھژمارەيىن بچويك و شيانين بلند و ھنارتتا وان بۆ ناڤ باشوورى كوردستانى دا ببنە پىشەرەو بۆ ھىزىن پارتىزان، بۆ بجھىنانا پلانا خو د ئامادەكرنا دەستەيان دا، مام جەلال ھاريكارى ژ سەركردەيىن حزبى و ئەفسەرەيىن كورد ل سوريى وەرگرت، ژ وان يىن ھاريكارى ژى وەرگرتى ئەندازيارى پىشەنگ برەھيم عەزۆ بوو (2).

ل باژىرى قامشلۆ (ينك) سەربازگەھا پىنگەھاندن و راھىنان و رىكخستنا پىشمەرگەى بۆ كادريىن پەيوەندى ب رىزين (ينك) دكر،

(1) صلاح الخرسان، ژىدەرى پىشەيى، ل ل 347-348.

(2) ھەمان ژىدەر، ل ل 349.

فەكر و عەزۆ ب سەرپەرشتیکرنا سەربازگەھى ھاتە راسپاردن، دگەل راسپاردنى ب کارى دەست ب جیبهجیكرنى کر، چ خەمسارى د بجهئینانا فرمانان و راهئینانا پيشمه‌رگه‌ی و پینگه‌ھاندنا کاداران دا نه‌کر، ھەرۆسا ھژماره‌کا کاداران د به‌رهه‌فکرنا سەربازگەھان و پیدفیی مەشقى و ھشیارکرنا کادر و پيشمه‌رگه‌یان دا دکر، ئیک ژ وان (مام بۆزى میرانى)(1).

بۆپشتراستبوونى کوئەو نه‌سیخۆر و ھنارتینه‌ ژ لاین (س.ب) یا پارتى دیمۆکراتى کوردستان و ھەردوو حکومه‌تین ئىراق و ئىرانى، عەزۆى ئیک لدویف ئیک پيشمه‌رگه‌ و کادر داخوازکرن و ژ ناف ئه‌وین ھاتینه‌ گازیکرن (شەھباز و نوری حەداد) بوون و دانە دگەل مالا میه‌فنانان یا پینگه‌ھاندنا کاداران ل قامشلۆ، ھەرۆسا ھەر ئیک ژ (عزەت شنگالى و عەبدولرەحمان شنگالى) سەرپەرشتیا ئامادەکرن و پینگه‌ھاندنا وان کادرین خۆبەخشکر یین پەيوەندى ب (ینک) ى کرى، دکر، کو پترى بیست کاداران بوون و مالى پەرتووکیخانه‌یه‌ک یا پرى پەرتووکین (ماو تسى تۆنگ) ى سەرکردەیی شۆرەشا چینی و دامەزینەری چینا مللى و پەرتووک لدور شۆرەشین مللى و سوسیالیزمى بوون، کادر ئیخستنه‌ د خۆل و وانە و بازنەیین گەنگەشەیین ھزریین چر دا، لدور رویدائین دەفەری و ھزر و ئاراستەیین سیاسیین (ماو تسى تۆنگ) و چەوان ھەلکرنا شۆرەشى و خەباتا لەشکەری، کو ھەر ئیک ژ (عەبدلرزاق فەیلی)(*) و برەھیم عەزۆ و عەبدلرحمان شنگالى و حسین بابە

(1) دیدارەك كەسى ل گەل (عەدانان موفتى) ئیک ژ سەرکردەیین ئیکەتى نیشتمانى کوردستان، ل مالا وی ل ھەولیری، رۆژا (2020/11/12).

(*) عەبدلرزاق عەزیر میرزای ب عەبدلرزاق فەیلی بەرنیاس، ل بەغدا ل سالا 1945 ى بوویه، ئیک ژ دامەزینەرین یه‌کیتى نیشتمانى کوردستان و ژ کەسایه‌تیین

شیخ‌ی وانه دگۆتن (1).

پشتی بداوی هاتنا خۆل، گه‌را ئیکێ یا کادران ب کۆمه‌له‌یین
بچوێک هنارتنه‌ گوندین دهردۆرا قامشلۆ و باژارۆکی دێرکی، ب تایبه‌ت
ئه‌وین ئاواره‌یین کوردین ئیراقي لی هه‌ین، ئه‌و ژێ ژ بۆ هشیارکرا
خه‌لکی و ب ده‌ستقه‌ئینانا پشته‌فانییا وان بۆ (ینک) ئ و شۆره‌شا دی
ل نێزیک ل کوردستانا ئیراقي ده‌ستپیکه‌ت (2).

ده‌می عه‌زۆ ب به‌ره‌هه‌فکرنا کادران و ریکخستنا پێشمه‌رگه‌ی فه
یی مژویل، په‌یوه‌ندییه‌ک ژ باره‌گایی پارتا به‌عسا ئیراقي یا به‌ره‌نگار ل
قامشلۆ وه‌رگرت، ئاگه‌هدار کر کو سی هاولاتی ژ باشووری کوردستانا
لجه‌م وانن و هه‌ز دکهن بگه‌هنه‌ (ینک) ئ و دقین مام جه‌لالی بیین،
ئینا عه‌زۆ و حسین بابه‌ شیخ به‌ره‌ف باره‌گایی پارتا به‌عس چوون و
هه‌رسی که‌س دیتن، کو هه‌ر ئیک ژ (به‌هه‌یم شه‌رانشی) (*) و پسمامی

خه‌باتکه‌ره‌ د بزافا رزگاربخوازا گه‌لی کوردستانی دا، گه‌له‌ک هه‌لویستین مه‌زن و
شکۆمه‌ند هه‌نه، بێ ماندیوون و ب هه‌می شیانین خۆ بۆ رزگاربوونا گه‌لی کوردستانی
ژ ژۆرداری و چه‌وساندنی خه‌بات کریه، به‌رپرسی په‌یوه‌ندیین دهرقه‌یین (ینک) ئ بوو،
دپسان چه‌ندین پۆست د به‌کیتی نیشتمانی کوردستان و حکومه‌تا هه‌رێما کوردستانی
دا ل نافخۆ و دهرقه‌ وه‌رگرتینه، ل رۆژا 2018/6/13 ئ ل نه‌خۆشخانه‌یه‌کا سلیمانی
وه‌غه‌رکر. بۆ پتر پێزانینان لدور ژيانا خه‌باتکه‌ری دیرین، بنیره: ئینسکلۆپیدیای یه‌کیتی
نیشتمانی کوردستان، چاپا سییه‌م، به‌رگتی دووه‌م، ل 753-752.

(1) دیداره‌کا که‌سی دگه‌ل جه‌لیل عه‌بدال شه‌هباز، ژێده‌ری پێشین.

(2) دیداره‌کا که‌سی دگه‌ل مه‌سه‌ود عه‌لی خالده‌، ژێده‌ری پێشین، دیداره‌کا که‌سی

دگه‌ل جه‌لیل عه‌بدال شه‌هباز، ژێده‌ری پێشین.

(*) به‌هه‌یم عه‌بدله‌که‌ریم مه‌مه‌د، به‌رنیاس ب (به‌هه‌یم شه‌رانشی) ل سالا
1952 یی ل گوندی شه‌رانش، ژ هۆزا سندی بوویه، ل سالا 1968 یی ل گوندی گه‌لاله
په‌یوه‌ندی ب هه‌یزین پێشمه‌رگه‌ی شۆره‌شا ئیلۆنی دگه‌ل شه‌هید سالج یوسفی کر، تا
هه‌لوه‌شیانا شۆره‌شی ل سالا 1975 یی به‌رده‌وام ئه‌رکی خویی پێشمه‌رگابه‌تی بجه‌

وی محەمەد رەئوف و سولاقا تۆما(*) بوون، ب خیرھاتنا وان کر و ل گەل خو برنە بارەگایی (ینک)ی ل قامشلۆ و ژێ پرسین کا بۆچی ھەوہ دقیت بگەھنە (ینک)ی و چەوا ھاتنە ناف سورین؟ برەھیم شەرانشی گوٲ: پێشمەرگەیی شۆرەشا ئیلۆنی بووم، پشتی نسکوئی وەکو گەلەك پێشمەرگە ی من خو رادەستی دەستھەلاتا ئیراقی کر، لی

دینا، ل ئادارا ھەمان سال ل زاخو خو و چەکی خو بەرامبەر لیۆرینی رادەستی ئیراقی کر، ل ھەیفە تەباخی دگەل پسمانی خو محەمەد رەئوف بەرھەف باکووری کوردستانی چوون، دا پاشی پەیوەندی ب ئیکەتی نیشتمانی کوردستان بکەت.

(*) سولاقا تۆما شەمعوں ل سالا 1935 ی ل گوندی دێرەشیشتی ل دەفەرە ھۆزا سندیان بوویە، و موختاری گوندی بوو، ل گەنجاتی پەیوەندی ب شۆرەشا ئیلۆنی کر، و پشتی ھەلوەشیانا شۆرەشی ب چەند ھەیفان بەرھەف ترکی و پاشی بەرھەف سورین چوو، و گەھشتە ناف ریزین ئیکەتی نیشتمانی کوردستان و د گەل ھاتنا ئیکەم دەستەیین چەکدارین (ینک) ی ل سالا 1976 ی بۆ دەفەرە بەھدیان دا بوو، ھەلکرنا شۆرەشا نو ی ب سەرکیشیا برەھیم عەزۆی، ئەو ئیک ژ پێشمەرگە و رێنیشاندەرین وی بوو، پشتی ژ نافرنا فی دەستەیین ژ لای (س.ب) یا پارتی دیموکراتی کوردستان و ھەفکارین وی ژ کوپین ھندەك ھوزین باکووری کوردستانی و ئیراقی فە، سولاقا شیا ژ دەستین ئەندامین (س.ب) برەفیت، پشتی چەند ھەیفان ژ زیندان د گەل برەھیم عەزۆی و ھژمارەکا پێشمەرگە و کادرین (ینک) ی، سولاقا فەگەرپا سورین و د ناف ریزین (ینک) ی وەك پێشمەرگە بەردەوامی ب خەباتا خو دا، پشکداری د چەندین ئەرکین لەشکەری دا کر، ل سالا 1977 ی دەستھەلاتا ئیراقی خیزانا سولاقا دەستەسەرکر، پشتی گوندیین وان یین فەلە دەستھەلاتا ئیراقی ئاگەھدارکری، کو سولاقا گەھشتیە (ینک) ی و ئەو ئیک ژ پێشمەرگین وی یە، خیزانا وی ب تەمامی بۆ باشووری ئیراقی ھاتنە دویرئێخستن، و بۆ ماوی سێ سالان ل سەربازگەھەکی ل باشووری بەسرا ھاتنە راگرتن، ھەرەسا ھەموو مولک و مالداریا وان دەست ب سەرداگرت، و ل سەر خەلکێ گوندی ھاتە لێکفەکر، سولاقا ل سالا 1978 ی ل سەر دەستی (س.ب) د کارەساتا ھەکاری دا، ئەو د گەل سەرکردەیین (ینک) ی حسین بابە شیخ بوو، د وی شەری دا ب سەدان ژ سەرکردە و پێشمەرگە و کادرین (ینک) شەھید بوون، ژ وان سەرکردەیین دیار عەلی عەسکەری و حسین بابە شیخ.

ده‌زگه‌هێ ئه‌منی چاقدی‌ریا مه‌ دکر، ری لهر من ته‌نگ و به‌رزه‌ بوون،
 من بریاردا به‌قه‌مه‌ ترکی و پاشی به‌ره‌ف ئیرانی بچم، وه‌کو دزان
 ده‌سته‌ه‌لاتا ئیرانی ب خیره‌اتنا پێشمه‌رگه‌ی ده‌کت و پتر پێشمه‌رگه‌ی
 پارتی دیمۆکراتی کوردستان ل ویده‌ری د سه‌ربازگه‌هێن په‌نا به‌ران
 قه‌نه، له‌ورا ئه‌ز و پسمامی خو محهمه‌د ره‌قینه باکووری کوردستانی
 و چووینه گوندی (بیجه) و ل ویده‌ری مه‌ (عه‌لی خان) دیت، کو
 ژ سه‌رکرده‌هێن شۆره‌شا ئیلونی بوو، مه‌ هاریکاری ژێ داخوازکر کو
 ده‌ربازی ئیرانی بین، لی ئه‌وی ئه‌م قایلکرین کو به‌ره‌ف سوریی
 به‌یین و، گوته‌ مه‌ کو ده‌سته‌ه‌لاتا ئیرانی لدویف ریککه‌فتنی ده‌گه‌ل
 ده‌سته‌ه‌لاتا ئیراقی هه‌ر پێشمه‌رگه‌یه‌کی ژ نوی بچیه‌ د ناڤ ئیرانی
 دا دگریت و، راده‌ستی ئیراقی ده‌کت و ل سوریی پارتیه‌کا نوی ب
 ناڤی یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستان مام جه‌لالی دامه‌زراندیه‌، هه‌ر نه‌
 ویده‌ری و بگه‌هنه‌ وان، ب ئاخفتنا وی قایل بووین و مه‌ بریاردا به‌ره‌ف
 سوریی به‌یین و ب هاریکاریا وی گه‌هشتینه باژێری جزیرا بو‌تان و
 ل ویده‌ری مه‌ سولاقا دیت، کو مه‌ هه‌فناسدکر، کو ئه‌م هه‌ردوو ژ
 پێشمه‌رگه‌هێن شۆره‌شا ئیلونی بووین، سولاقا ژێ ده‌سته‌ه‌لاتی ی
 ره‌قی بوو، ئه‌و د کاودانه‌ک ناله‌باردا بوو، ژ مه‌ داخوازکر ل گه‌ل خو
 بینین سوریی، ئه‌وی تیرا وی وه‌غه‌را مه‌ترسیدار پاره‌ نه‌بوون، ئه‌م
 رازیووین ل گه‌ل خو بینین و مه‌زاختیین وی بده‌ین، ب هاریکاریا
 زه‌لامین (سه‌بری نه‌واف ئاغا)ی هه‌قه‌یمانی مام جه‌لالی ژ سنۆری
 (ترکی - سوریا) ده‌ربازبووین، ده‌می گه‌هشتینه گونده‌کی نیزیکی
 باژێری قامشلۆ، مه‌ پرسیارا جه‌یان باره‌گایه‌کی مام جه‌لالی کر، (حزبا
 به‌عسا ئیراقی - بالی سوریی) هات و ئه‌م برینه باره‌گایی خو ل
 قامشلۆ، به‌رپرسی باره‌گایی حزبی داخواز ژ من کر، قه‌گه‌رم ئیراقی و
 به‌رامبه‌ر به‌کا مه‌زن ژ پاره‌ی بو وان کار بکه‌م، لی من په‌تکر و من

گوتی ئەز یی هاتیم مام جەلال بێنم. (1)

پاشی شەرانشی لدور جەھێ کەسەکی ب ناڤی (عەبدەلرەحمان سالج) پرسى، عەزۆی گوتی: بۆچی پرسیارا وی دکەى، چنکو ئەو خەلکی باژێرێ تە زاخۆیە؟ گوت: نەخێر، مە نامەیهك ژ لایى عەلى خانى بۆ وی هەیه، خولکى عەزۆی تێکچوو و گومان بۆ چێوو، چنکو (عەبدلرەحمان سالج) لژێر چافدیڤیا (ینک) ى بوو، سەرباری کو ئەو ژ کادرین سەرەکیین (ینک) ى بوو، لى ئەو ژ لایى (س.ب) یا پارتي دیمۆکراتی کوردستان هاتبوو تێخستن (مەندس) و مام جەلالی پى دزانى، هەرەسا هەوالگریا سوریى شیاوو ئەشکەرا بکەت و پاشی ژ حزبى هاتە دەرئێخستن، عەزۆی نامە وەرگرت و گوتی: دى نامەیی گەهینمە عەبدلرەحمانى و هوون ل قیدەرێ بێنن تاكو ژ دیمەشقی ڤه گەدرم. (2)

عەزۆ بەرهڤ دیمەشقی چوو، ل شوینا عەبدلرەحمانى نامە دا دەست مام جەلالی و عەلى خانى مام جەلال باش دنیاسى، د نامەیی دا گازندە ژ سەرکردەییى شۆرەشا ئیلونى دکر، کو ئەو ئەگەرى هەلوشیانا شۆرەشى بوون و داخواز دکەت کو گرنگیى ب برههیم شەرانشى و پسمامى وی محەمەدی بەدن، پشتی مام جەلالی نامە خواندی، داخواز ژ عەزۆی کر ڤه گەپریت قامشلۆ و شەرانشى ب ئەرکەکى راسپیڤریت، دیارە مام جەلالی دڤیا راستیا نیازین شەرانشى تاڤی بکەت، پشتی سى رۆژان عەزۆ ڤه گەپر یا قامشلۆ و گوتە شەرانشى: مام جەلالی دڤیت تو بزڤریه ڤه ئیراڤى...، شەرانشى

(1) دیدارهك كەسى ل گەل (برههیم عەبدلكهریم محەمەد) ل (2018/5/4) ى ل ئاڤاھىی بادینان سات ل دھۆكئ.

(2) دیدارهك كەسى دگەل برههیم عەبدلكهریم محەمەد، ژیدەرێ پێشێ.

داخوازی ره تکر و گۆت: نافه گه پرم من ههر تشت کر دا بگه همه (ینک) ئی قیجا بۆچی من ره تدکه ن...، عه زۆی گۆت: ئهم ته ره تناکه ین لی ته ب ئهرکه کئی حزبی مه ترسیدار رادسی پزین، دی چیه باشووری کوردستانی و فه گه پریی...، گۆت: ئه گه ر بۆ کاره کئی حزبی بیت، دی چم... پاشی عه زۆی ئاگه هدارکر کو ئه رک ی مه ترسیداره، ئه و ژ ی گه هاندنا چاپکری و به لافۆکین (ینک) ینه بۆ عه لی خانی، به ری نها ئه وان چه ندین که س بۆ گه هاندنا به لافۆکان بۆ ناف ئیراقی هنارتینه، لی تیدا دا که فتنه. (1)

به ری شه رانشی بۆ ئه رکی بچیت، داخواز ژ عه زۆی کر رازی بیت کو سولاقا دگه ل بچیت، چنکو سولاقا پێشمه رگه بوو و ل ریکین ده فهری ی شه ره زابوو، عه زۆ ل سه ر داخوازا وی رازیوو و گۆتی: دی پسما می ته محه مه دی به ینه دیمه شقی و که ینه د خۆله کا راهێنانی دا...، شه رانشی و سولاقا بۆ ئه رکی خۆ به ره ف سنۆری سوریا - ترکی ب ری که فتن و حسین بابه شیخ تا سنۆری ل گه ل وان چوو، ل و یدهری بتنی ژ سنۆری ده ربازی ترکی بوون، ئه وان باره کئی مه زن ژ به لافۆکین حزبی و نامه یه ک ژ مام جه لالی بۆ عه لی خانی ده ه لگرت، پشتی وه غه ره ک ب زه حمه ت و مه ترسیدار گه هشتنه مالا سه بری نه واف ئاغای یی ل باژیری جزیرا بۆتان، ژ و یدهری ترومبیله کا بکری بۆ گرت و فه گوهاستنه گوندی (بیسنی) سه ر ب باژارۆکی سلۆپی یی هه فسنۆر ل گه ل ئیراقی، ژ و یدهری ب پێیان دانه ری تا کو گه هشتینه گوندی (هه ربول) یی سنۆری ل گه ل ئیراقی ل ته نیشت ده فه را هۆزا سنیدیان ل ئیراقی و ژ وی به ره ف رویاری هیزلی چوون و

(1) دیداره ک که سی دگه ل به ره هیم عه بدله کریم محه مه د، ژ یدهری پێشیی.

ژى دەربازبوون، بىي پاسەوانىن سنۆر تىيىنى بکەن، گەهشتە گوندى (سۆرىنكى) ل ناف ئىراقى، بۆ ماوهيى دوو رۆژان ل ویدەرى مان، پاشى چوونە گوندى عەلى خانى (کرکرانك) ى ل گەليى پساغا، کو ئىك ژ گەليىن دەقەرا سندیانە، بەلاقۆك رادەستى عەلى خانى کرن و لدور چەوانيا چوونا وان بۆ سوريى و ئەو نەخۆشيين تیدا دەربازبووين و، ئەوا د نافبەرا وان و سەرکردهيىن (ينك) ى دا رويدای پەيقين. (1)

پشتى بېھنقەدانەکا سى رۆژى د ميّقانداريا عەلى خانى دا بۆراندین، د وەغەرەکا ب زەحمەت و گەلەك ب مەترسى دا قەگەپیانە سوريى، عەزۆ و حسين بابەشيخ ژ بۆ بجھئینانا وان بۆ ئەركى گەلەك کەیفخوشبوون، پشتى چەند رۆژان عەزۆى داخواز ژ شەرانشى و سولاقای کر، ئەرکەکن دى يى حزبى رابن، ئەو ژى بچنە ترکی و دوو کەسین کوردین باشوور داخواز بکەنە سوريى و ل گەل بھینە سوريى و مام جەلالى بىینن، ئەو ژى ھەر ئىك ژ (حەمید شەریف و مەلا عەبدلغەنى سەدى) بوون، کو ل سەردەمى شۆرەشا ئیلۆنى ل دەقەرا زاخۆ دوو سەرکردهيىن دەقەرى بوون و ب کریار دوبارە ھەر دوو د ئەركى خۆ دا سەرکەفتن و، ھەر دوو کەساتى ژ ترکی ئینانە سوريى و ل قامشلۆ رادەستى عەزۆى کرن و، يى دویماهیى تاکو جھى قەحەویانا مام جەلالى ل گەل چوو. (2)

عەزۆى و حسين بابەشيخى حەز ژ ئازايەتى و چالاکیا شەرانشى و سولاقای کر، چنکو وان چ خەمسارى د بجھئینانا ئەركین پى ھاتینە راسپاردن نەکرن، تاکو نووچەيەك ھاتى و ئەف گەرمى و چالاکی ل جەم شەرانشى تیکداين، دەمى زانى کو دەستەھلاتا ئىراقى دى خیزانا

(1) دیدارەك كەسى دگەل برەھیم عەبدلکەریم محەمەد، ژیدەرى پيشی.

(2) ھەمان ژیدەر.

وی فه‌گوه‌یزنه باشووری ئیراقی، ئینا داخواز ژ عه‌زۆی کر ده‌ستویری
 بده‌تی فه‌گه‌ریته باشووری کوردستانی و ژن و زاپۆکی خۆ به‌ته
 جه‌ه‌کی ته‌نا و دویری چاڤین ده‌سته‌لاتین ئه‌منا ئیراقی، ده‌ملده‌ست
 عه‌زۆ ل سه‌ر داخوایا وی رازیوو و هاندا کو هه‌ر زوی بچیت خیزانا
 خۆ قورتال بکه‌ت. (1)

ژ بۆ جه‌ئینانا ئه‌رکین پی راسپاردی ژ سه‌ره‌رشتیی ل سه‌ر ری‌کخستنا
 خۆلین ره‌وشه‌نیبرکنا کادر و پێشمه‌رگه‌یان و ری‌کخستنا وان، عه‌زۆ د
 ناڤه‌را باژپێن قامشلۆ و دێرکی و دیمه‌شقی دا هاتنوجوون دکر،
 ل ده‌ستپێکا سالا 1976ی عه‌زۆی فه‌رمان ژ سه‌رکردایه‌تیا ئیکه‌تی
 وه‌رگرت کو سه‌ره‌رشتیا چه‌ندین خۆلین راهینانا پێشمه‌رگه‌یی
 ئیکه‌تی ل سه‌ربازگه‌هه‌کا سه‌ر ب هی‌زا (برووسی- الصاعقه) فه‌ ل
 نێزیک دیمه‌شقی بکه‌ت، له‌شکه‌ری سوری ئه‌ف سه‌ربازگه‌ها نه‌ینی بۆ
 مه‌شق و راهینانا ئه‌ندامین بزاقین ئازادیخوازین جیهانی تاییه‌تدمه‌ند
 کربوو.

د خۆلا راهینانین ئیکتی دال دیمه‌شقی، نێزیک دوو سه‌د که‌سان ژ
 پارت و ره‌وتین ئیراقین جودا ژ به‌ره‌نگاری و هه‌کو پارتا به‌عسا ئیراقی
 یا به‌ره‌نگار، سه‌رکردایه‌تیا هه‌ریمی - بالی سوری (القیاده القطریه
 - الجناح السوری)، بزاقا سوشالیستا عه‌ره‌بی و (وحدة القاعدة)
 کو ری‌کخستنه‌کا مارکسیا ئه‌ره‌بی بوو و پارتا شیوعی سه‌رکردایه‌تیا
 مه‌لبه‌ندی و ژ پشکداران (60) پێشمه‌رگه‌ ژ ئیکه‌تی و ژ وان (حسین
 بابه‌شێخ، جه‌لیل شه‌هباز، شه‌هید سه‌عید، نوری هه‌داد، فوئاد مه‌لا
 موسلج، عزه‌ت شنگالی، عه‌بدله‌رحمان شنگالی، ئه‌حمه‌د که‌شخه‌چی،
 سولاقا توما، به‌هیم ره‌شو، یونس زکر، ره‌شید محه‌مه‌د، نوری مراد،

(1) هه‌مان ژێده‌ر.

محەمدە حاجى، ئەحمەد عەرچەف، عەبدىلجەبار عەبدىلغەنى سەدى،
 حەسەن ئەحمەد ئەحمەد، رەمەزان ئەحمەد حەسەن و ھەندەكەن دى)
 و پېشەنگ عەزۆ و ھۆمارەك ژ ئەفسەرىن كورد و عەرەب سەرپەرشتىا
 خۆلا (40) رۆژان قەكىشاي كىر، مەشقدا نا ل سەر ھونەرەن شەپرى
 پارتىزانى ھاتەكەن، زىدەبارى مەشقەن و راھىنانى ل سەر چەوانىا
 ب كارىنانا دەبانجە، تەنگە ئۆتۆماتىك (كلاشىنكوڧ)، دوشكى،
 كاتىۋشا، گراد، ھاونى (60ملم)، (18ملم)، (120ملم)، چەوانىا چاندنا
 مىنان و ژ ناڧرنا وان و بەرھەڧكەن تەقەمەنىيان و ل رۆژىن ئەينى
 ل خواندەنگەھا ئامادەىيا شەپرى ياسەر ب پارتا بەعسا سورى قە وانە
 ۋەردەگەرتن و مام جەلال و كەسايەتەن بەرھەنگارىيا ئىراقى و رەوتەن
 بزاڧا ناسرى وانە دگۆتەن. (1)

بەرۋڧاژى ئەفسەرىن دى پېشەنگ عەزۆى كەساتىيەكا خۆشتقى
 د ناڧ بەشدارەن خۆلى دا ھەبۋو، دگەل وان دىنقىست و دخوار و
 جلكەن وان دشويشتن و دگەل وان راھىنان دكەن، جەرەكى دكتور
 فوناد مەعسومى گۆتى: (بۆچى دگەل وان راھىنانى دكەى، يا ئەو
 دكەن تو ژى دكەى، تو ئەفسەرى.. گۆت: دگەل وان راھىنانان
 دكەم بۆ ھاندانى دا ب شۆپەيەكى باشتر راھىنانان بكەن و ئەگەر
 ۋەسا نەكەم دىت سست بىن و ل دەمى تەنگاڧىيى ئەو مفاى
 ناگەھىنەتەن. (2)

پشتى ب داۋىيۋونا خۆلا (40) رۆژى (60) كەس ژ (200) كەسەن
 پشكدارى خۆلا تىكى بۋوين، بۆ ماۋەى (10) رۆژان چۈونە د خۆلەكا

(1) دىدارەك كەسى دگەل سەود عەلى خالە، ژىدەرى پېشىي.. دىدارەك كەسى
 دگەل جەلىل عەبدال شەھباز، ژىدەرى پېشىي.

(2) رېبۋار سالىج، ژىدەرى پېشىي، ل ل 30-52.

چەر دا، کو د ناڤ وان دا (10) کادرین ئیکه‌تی بوون ژ وانا شه‌هباز. (1)
 پشتی ب داویبونا هه‌ردوو خۆلین مه‌شقرنئ، ژ بهر هژمارا
 په‌نا به‌رین کوردین ئیراقی ل گوندین ده‌ردۆر ئیکه‌تی باره‌گایه‌ کئی خو
 ل دیرکی فه‌کر و، هژماره‌کا کادرین مه‌شقدای هنارتنه‌ وی باره‌گای؛ ژ
 بو هشیارکنا خه‌لکی و په‌نا به‌ران د مه‌سه‌لین کوردینی دا و راسپارده
 و نیازین ئیکه‌تی، ب تایبه‌ت ژی پیوستیا هه‌لکنا شۆره‌شه‌کا نوی
 ل باشۆری کوردستان و وه‌رگرتن و ریکخستنا ئه‌وین دڤین په‌یوه‌ندی
 ب ریزین ئیکه‌تی بکه‌ن. (2)

ب هنارتنا ئیکه‌م کۆمه‌لا پيشمه‌رگه‌ و کادرین مه‌شقدای بو
 باشووری کوردستان، مام جه‌لالی و سه‌رکرده‌یین ئیکه‌تی دگه‌لدا
 بریارا هه‌لکنا شۆره‌شی ل کوردستانا ئیراقی دا بوو، ئه‌و ژی پشتی
 ئاماده‌کاری هاتینه‌ کرن و پیداو یستین پیدقی هاتینی ئاماده‌کرن،
 سه‌رکرده‌یه‌تیا ئیکه‌تی ریککه‌فت کو ئه‌نداز یاری پيشه‌نگ بره‌هیم
 عه‌زۆ سه‌رکیشیا قی کۆمه‌لی بکه‌ت، ئه‌وا دى بیه‌ پيشه‌نگا هیزین
 مه‌زنتر ل پاشه‌پۆژی و مام جه‌لالی و دامه‌زینه‌رین ئیکه‌تی (*) دزانی
 ئه‌ف ئه‌رکه‌ گه‌له‌کی ب مه‌ترسییه‌ و ئه‌و ب دروستی کاودانین ده‌فه‌را
 ئه‌ف کۆمه‌ دى چیتى نزانن، یان کارفه‌دانا (س.ب) یا پارتی دیموکراتی
 کوردستان دى یا چه‌وا بیت، هه‌روه‌سا له‌شکه‌ری ئیراقی ل گۆپیتکا هی‌زا
 خو بوو، ب تایبه‌ت ژی پشتی ریکه‌فتنا جه‌زائیر ئه‌و ل ناڤه‌را ئیراق و
 ئیرانی بو ب داوی ئینانا شۆره‌شا ئیلۆن و کونترۆلکنا سنۆری هاتییه‌

(1) دیداره‌ک که‌سی دگه‌ل جه‌لیل عه‌بدال شه‌هباز، ژیده‌ری پيشی.

(2) ریوار سالج، ژیده‌ری پيشی، ل 45.

(*) فوئاد مه‌عسوم، عه‌بدلرزاق میرزا، عادل مورا، د.که‌مال فوئاد، عومه‌ر

شینخوس و نه‌وشیروان مسته‌فا.

ئىمزاكرن و، ل پىشى دەستپىكرنا شۆرەشا چەكدارى و ژبو گەھشتنا چارەسەرىەكا ئاشتىيانە بۆ دۆزا كوردى ل ئىراقى، د.جۆرچ ھەبەش ئەمىندارى گشتى بەرەينى مللىن رزگاريا فلەستىنى، نىفەندكارى د نابقەرا سەركردايەتيا ئىكەتيا و رژیما بەغدا دا كر، كارفەدانا رژیما ل سەر زارى جیگرى سەرۆك كۆمارى ئىراقى سەدام حسینى ھات، دەمى گۆتى: ئەگەر دارقەسپەك د سەرى جەلال تالەبانى پرا شىنبىت، نەشیت دەھ پىشمەرگەيان بەنیرتە چیا...، پشتى فى گۆتتا وى يا دىفبىلند ب ماوہیەكى كیم، ئىكەتيا ب سەدان پىشمەرگە پالدانە چیا ل دەفەرین جودا یین باشوورى كوردستانى دا سەركردەیین ئىراقى و پارتا بەعس تووشى سەھم و ھنگافتنى كرن.(1)

سەركردە و ئەفسەرین ئىكەتيا ل سوری (40) كەس ژ پىشمەرگەى و كاداران ھەلبژارتن، دا بىنە ئىكەم كۆمەلە ب سەركردايەتيا ئەندازيارى پىشەنگ برەھیم عەزۆى بەیتە باشوورى كوردستانى و شۆرەشا چەكدارى رابگەھىنن(2)، ئەف دەستە ب (تيا پروپاگەندا چەكدار) ھاتە نافكرن و بەرى ئەشكەراكرا پلانئ بۆ فان (40) شەركەران و ھنارتنا وان بۆ ئەركى وان كو دى ریرەوا رویدانان ل باشوورى كوردستانى گوھۆرىت، ل دەستپىكا نىسانا 1976ئى بۆ باژپرى قامشلۆ ھاتنە گازىكرن و ل شوینا ل بارەگایى حزبى ل مالا كەساتیى بەرنیاسى قامشلۆ (خەلیل عەبدۆ سور)(3) كۆمبوون دگەل ھاتەكرن،

(1) صلاح الخرسان، ژیدەرى پىشىن، ل 345.

(2) مام جەلال، دیدارى تەمەن، لە لاوتنیەوہ بۆ كۆشكى كۆمار، ئامادەكردى:

سلاح رەشىد، بەشى دووہم، ل 55.

(3) عادل مراد، الاتحاد الوطنى الكوردستانى، الانطلاقة من طليطلة الى بغداد..

خواطر بعد ثلاثين عاما، دھوك، 2006، ل 34... ریبوار سالج، ژیدەرى پىشىن، ل 46.

ئەو ژى دا سەرنجى رانەکیشن و مام جەلالى سەرپەرشتىيا کۆمبۇونى کر، ئەوا ھەر ئیک ژ (نەوشیروان مستەفا، عادل مۇراد، عەبدۇلرزاق فەیلی، برەھیم عەزۆ، حسین بابەشیخ و مام بۆزى میرانى) تیدا بەرھەقبووين. (1)

د پەيقا خو دا، مام جەلالى ئاماژەکرە پېشھاتین سیاسى ل ئىراقى و دەقەرى و پیدفيا ھەلکرنا شۆرەشەکا نوى دژى دکتاتورىي، کو متمانەيى ل سەر جەماوهرى مللەتى بکەت و ئاگەھدارکرن کو ھاتینە ھەلبژارتن دا بچنە باشوورى کوردستانى و ئارمانجا وان پڕۆپاگەندا چەکدارە بو شۆرەشى و نەشەرکرن دگەل ھیزین ئىراقى ژبلى کاودانى بەرەقانىي. (2)

مام جەلال دزانى پینگاڤین وان یین داھاتی سەرناکەڤن، بیى ریخوشکرن و بلندکرنا وەرین مللەتى، ب تايبەت پشتى ھەلوەشيانا شۆرەشا ئیلونى و پیکئینانا شانەيین حزبى ل باژار و باژارۆک و گوندان و پیکئینانا دەستەيین چەکدارین بچويک ل گوندان و ب دەستقەئینانا پشتەقانىيا مللەتى، دابنە جەخانە و پالپشت بو شۆرەشا نوى، ئانکو ھنارتنا ھیزین زیدەتر بو دەقەرى و قەکرنا ریرەوین ئارام بو دەربازکرنا چەکی ژ سورى بو ناف باشوورى کوردستانى.

پشتى ئاخفتنا خو بو ئامادەبوویان لدور شۆرەشى و گرنگيا دەستەيین پڕۆپاگندەيا چەکدار ب داوى ئینای، داخواز ژ ھەمیان کر دەرکەڤن و تنى عەبدۇلرزاق فەیلی و برەھیم عەزۆ دگەلدا مان، پاشى داخوازکر ئەوین ھەلبژارتى کو بچنە باشوورى کوردستانى، ئیک ل پەى ئیک بینن ژوور، ئەو ژى دگەل باخقن و داوى بریارا

(1) دیدارەك كەسى دگەل سعود عەلى خالد، ژیدەرى پېشیی.

(2) دیدارەك كەسى دگەل جەلیل عەبدال شەھباز، ژیدەرى پېشیی.

وی سەبارەت خۆبەخشینا وی بۆ چوونا فی ئەرکی مەترسیدار بزانی،
 مام جەلالی گۆتەك ئاراستە ی ھەمیان کر، ئەو ژێ: پێشمەرگایەتی
 کارەکی خۆبەخشە و نە زۆرەملێ یە، دێ چییە باشووری کوردستانی
 وەکو پێشمەرگە، دبیت جانگوری یان برسی بیی و دبیت بانەکی
 نەبیی ژ بارانا زفستانی و سڤا وی یان ژ تیشکین روژی و گەرمیا وی
 تە بپاریزن، دبیت ژێ بهییه دیلکرن و ئەشکەنجە و سیدارەدان، ئەو
 ھەمی بۆ پێشمەرگە ی شانازییە، کو ژ بۆ وەلات و ئازادیا مللەتی خو
 قوربانیی ددەت، قیجا تویی رازیی بچی؟ و ئەگەر رەت بکە ی ھەر
 دێ لدەف مە خوشتفی بی و دێ ئەرکەک دی ل سویری دەینە تە...،
 د ناڤ (40) کەسان دا تنێ دوویان رەتکر بچن، پاشی مام جەلالی
 داخوازکرنە فراڤینی و لدەمی خوارنی مام جەلالی دانەیهک ژ پەرتووکا
 بچویک بناڤی (گولبژێ ژ گۆتین سەرۆک ماو) دیاری ھەر ئیکی کر، کو
 ئەوی پەرتووکی پێزانینی بەھادار لدور شەری پارتیزانی و دەستەیین
 گەرۆک و رینمایین سیاسی و لەشکەری تیدابوون، دا پێشمەرگە و ب
 تاییەتی ئەندامین دەستەیین گەرۆکین پرۆپاگندا چە کردار مفای ژێ
 وەر بگرن (1).

ئەندامین دەستەیین کو (38) کەس بوون ھاتنە ئاگەھدارکرن، کو
 دەستە د ماوہیی چەند روژان دا دێ ژ قامشلۆ دەرکەڤن و ئیکەتی
 پێشوہخت دوو ئەندامین قی دەستەیی (عزەت شنگالی و سولاقا
 توما) ھنارتبوونە دەرگەرا گۆیان ل سەر سنۆری ترکی - ئیراڤی و د ناڤ
 ترکی دا، ئەو ژێ ژ بۆ دویشچوونا دەرگەری و ھەماھەنگیکرنا دگەل
 چەندین کەسان ب مەبەست ب ساناھیکرنا دەر بازبوونا دەستەیی، لی
 ئەندامین (س.ب) ئەو دەستەسەرکربوون و ھنارتبوونە جەم (ھاشم

(1) دیدارەک کەسی دگەل جەلیل عەبدال، ژێدەری پێشی.

ئەبو عنتەر)ی کو ئیک ژ سەرکردەیین (س.ب) بوو، ئەوئ گۆتییه وان: قئ جاری دئ هه‌وه ئازادکه‌ین، لئ قه‌بوولناکه‌ین که‌سه‌ک به‌یته‌ باشوورئ کوردستانی ب ناقتئ پێشمه‌رگه‌ی یان شۆره‌شه‌کئ بکه‌ت، ئەوئ دقئت پێشمه‌رگه‌ بیت، بلا په‌یوه‌ندیئ ب مه‌ بکه‌ت(1).

نیازین (س.ب) یا پارتی دیمۆکراتی کوردستان ده‌رباره‌ی نه‌لییورینئ، دگهل هه‌ر پارت یا کوربه‌نده‌کا سیاسی یا بقئت شۆره‌شه‌کئ ل باشوورئ کوردستانی رابگه‌هینیت، پشتی شۆره‌شا وان سهرنه‌گرته‌ و ئاگرئ وئ قه‌میریای، درۆهن بوون، تاكو ب ئاشکه‌رایي (ئیدریس بارزانی) کورئ مه‌زن یئ (مسته‌فا بارزانی) د کۆمبوونه‌کا (سه‌ید کاکه‌ و سه‌عدی کچکه‌) و هنده‌ سه‌رکرده‌یین دی یین پێشمه‌رگه‌ی تیدا ئاماده‌بوون گوته‌: “ته‌گه‌ر ئەم نه‌شیاین شۆره‌شئ رابگه‌هینین، ئەم دشیین ژ ناف به‌هین”، دیسان گوته‌: “مه‌ ب شۆره‌شا ئیکه‌ته‌ نیشتمانی کوردستان راگه‌هاندی نه‌زانییه‌، له‌ورا ئەم دژئ وئ راگه‌هاندنییه‌”(2) و ئەقه‌ ب روونه‌ی دئ دیار بیت، پشتی هاتنا ده‌سته‌یا ئیکه‌تیئ بۆ ده‌قه‌را به‌ه‌دینان.

ئهن‌دامین ده‌سته‌یئ:

- پێشه‌نگئ ئەندازیار بره‌هیم عه‌زۆ - سه‌رکێشئ ده‌سته‌یئ
- عه‌زه‌ت ئیسماعیل ه‌بی مه‌حمود شنگالی.
- عه‌بدله‌رحمان حه‌سه‌ن حسیئ شنگالی.
- عه‌بدلجه‌بار عه‌بدلغه‌نی بره‌هیم سندی.
- فه‌یسه‌ل کاشان خدر.
- حسیئ ئەحمه‌د ئەحمه‌د.

(1) رێوار سالج، ژێده‌ری پێشیئ، ل ل 100-101.

(2) مام جه‌لال، دیداری ته‌مه‌ن، به‌شی دووهم، ژێده‌ری پێشیئ، ل 57.

- ەمەر برەھىم رەشىد.
- تاھا ەمەر سەئىد ەبدىلا بەرۋەشكى.
- سەئود ەلى خالە (شەھىد سەئىد).
- رەشىد مەھمەد ەبدىلرەھمان.
- ئەھمەد ەرجەف خالە.
- بەدۇ سەئىدۇ سىنۇ عىسۇ.
- ياسىن ھامىد يوسىف.
- فۇئاد مەلا مۇسلىھ كۆيى.
- ەزەت سەدىق كەرىم خۇرانى.
- ئەھمەد مەھمەد ئەھمەد (ئەھمەد كەشخەچى).
- سۇلافا تۇما شەمەئۇ.
- ەادل مىران (خەلەف ھامىد).
- قادۇ (كوردى رۇژئاق).
- ەفدۇ ەلى زەرى (كوردى رۇژئاق).
- مەستۇ مەھسەن ەمەر.
- برەھىم خەلىل فەقى.
- برەھىم رەشۇ.
- جەلىل ەبدال شەھباز.
- يونس زىك ەبدىلا شىنگالى.
- نورى مۇراد ەلى.
- مەھمەد ھاجى مەھمەد.
- ەلى ئەھمەد مەھمەد ئەمىن.
- نورى مەھمەد ئەمىن ەداد.
- قاسم مەھمەد ەلى.
- ەبدىلھەمىد ەمەر تەعلۇ.

- سابەر عەرەب عەبدی.
- جاسم محەمەد ئەحمەد.
- رەمەزان ئەحمەد محەمەد ئوسمان.
- حسێن تەمەر قاسم.
- عەلی حسێن خالد.
- ئەحمەد عەبو حاجی.
- ب مخابنیڤه من نه‌شیا ناڤی 38 مینی بزانی.

دوو روژان به‌ری ده‌رکه‌فتنا ده‌سته‌یی، عه‌زو نه‌شیا بێی خاترخواستنا دۆستی خو و هه‌قالی ریکا روژین ره‌فینی ژ به‌غدا بو سورین (بره‌هیم عه‌بد عه‌لی) بچیته کوردستانی، ئینا چوو قامشلۆ و ژ هه‌قالی خو داخوازکەر په‌یاسه‌کی بکه‌ن، و ل ده‌می گه‌ریان ل کۆلانی باژیری، عه‌زو گۆتی: تو دزانی ئەز یی نه‌خۆشم، لی ناهیلیم نه‌خۆشی ببیته ئاسته‌نگ د ریکا ئارمانجا من د هه‌لکرنا شوپره‌شی دا، ئەز و که‌سین دگه‌ل من وه‌کو سه‌ربازین نه‌نیاس دی چینه وه‌لاتی، لی تو و هه‌قالین دی بمین، تاكو هه‌وه داخواز دکه‌م، دا بگه‌هنه مه و به‌رده‌وامی ب خه‌باتی بده‌ین...، پاشی گۆت: چ جوداهی د ناڤه‌را به‌عسا سوری و به‌عسا ئیراقی دا نینه، ئەو وه‌ك هه‌فن و چ راست و چه‌پ د به‌عسیاتی دا نین، هه‌ردوو پارت وه‌کو جۆتی پیلایینه، ئەڤه کتا راسته و ئەڤه کتا چه‌په (1).

ده‌سته‌یا پیکهاتی ژ (38) ئەندامان ژ پێشمه‌رگه و کادرین ب شیوه‌یه‌ك باش مه‌شقدای، ب سه‌رکیشیا ئەندازیاری پێشه‌نگ (نقیب

(1) ریوار صالح، ژێده‌ری پێشی، ل 198.

برههيم عهزۆي، ئهوى د ژيى (27) ساليى دا ژ باژپرى قامشلۆ ل روژا پينجى گوڤانا سالا 1976ى دانهرى، ب ترومپيلين لهشكهريين سوپايى سوري گههشتنه گوندهكى سوري ل سهر سنورى تركى ئهوى سهر ب باژاپوكى دىركى فه، ئهندامين وي چهكى خويى نوى و پيشكهفتى ههلگرتن، ئه و ژى تفهنگين ئوتوماتيكى (كلاشينكوڤ) و دهبانجه و نارنجوك و (ئار بى جى) بوون، زيدهبارى بهلافوكين حزبى و ب سهدان ناميلكهپين بچويك ب نافي (بوچى ئيكهتى يا نيشتمانى؟) (1). دهستهيى هژمارهكا كادران دگهل دا بو ژ وان (مام بوژى ميرانى) تاكو ژ سنورى سوريى بهرهف تركى دهربازبووين، شهفهكى مانه ل وى گوندى، شهفا ددويڤدا ب هاريكاريا زهلامين سهبرى نهواف ئاغاي بى ئاستهنگ ژ سنورى سوريا - تركى دهربازبوون، پشتى چهند دهمرمپرهكين ب ريڤهچوونى لژير پهردا تاريى دهسته گههشته دهڤهركا فهدهر د نافي دار و تهپاشان دا ل نيزيك باژپرى جزيرا بو٤تان، د دهمى بهيڤنهدانى دا عهزۆي تيبينيا ورهين بلند و گهرمى و دليرى ل ئهندامين دهستهيى كر، د ناقههرا خو دا گهنگهشيا هزر و ئاراستهين ئيكهتيى دكر و د شهفا د دويڤدا دهسته بو سى روژان ب ريڤهچوو، تاكو گههشتيه سنورى تركى - ئيراقى و چافهپى مان تاكو دووماهيىك فهزمان و رينمايىن مام جهلالى دگههنه عهزۆي بهرى بچنه د نافي ئيراقى دا(2).

سهركردايهتيا ئيكهتيى پيشوهخت دهستهيهكا بچويك يا پيكهاتى ژ

(1) ديدارهك كهسى دگهل سعود على خالد، ژيدهرى پيشينى...، ديدارهك كهسى دگهل جهليل عهبدال شههbaz، ژيدهرى پيشينى.

(2) ديدارهك كهسى دگهل جهليل عهبدال شههbaz، ژيدهرى پيشينى.

سۆ که‌سان (مه‌لا سه‌دیق) (*) مه‌لا حاجی، حه‌جی موراڊ) راسپارد بون، کو هه‌ر ژ چوونا ده‌سته‌یا عه‌زۆی بۆ ناڤ ترکی دویچه‌چوون و چاڤدیریا وان ژ دویرفه بکه‌ن و بپارێزن، ئه‌رکی ئه‌فۆ ده‌سته‌یی ل باکوورێ کوردستانێ په‌یوه‌ندیکن ب خه‌باتکه‌ر و پێشمه‌رگه‌یی شۆره‌شا ئیلۆنی و بده‌سته‌ئینانا ڤیان و خوشه‌ویستی وان بوو، دا په‌یوه‌ندی ب ئیکه‌تی بکه‌ن. (1)

چه‌ند ده‌مژمه‌یه‌ک ژ چاڤه‌رییوونا وان ل سنۆری ده‌رباز نه‌بوون،

(*) سه‌دیق مسته‌فا بره‌هیم یی ب (مه‌لا سه‌دیق) به‌نیاس، ل سالا 1956ی ل گوندی (کوکیٓ) ل ده‌ڤه‌را سلۆپی یا باکوورێ کوردستانێ، کو ل هه‌مبه‌ر بره‌هیم خه‌لیل ل ده‌ڤه‌رداریا زاخۆیه‌ بوویه، کو د بنیات دا ژ گوندی (دورنه‌خ) یا سندیانه ژ باشوورێ کوردستانێ، ل سالا 1972ی په‌یوه‌ندی ب هێزا پێشمه‌رگه‌یی پارتی دیمۆکراتی کوردستان کر، پشیته‌ هه‌لوه‌شیانا شۆره‌شا ئیلۆنی ل 1975ی، چه‌کی خۆ نه‌دانا و خۆ نه‌را ده‌ستی ده‌سته‌لاتا ئیرانی و نه‌یا ئیراقتی کر، ده‌مان سال دا چوو باکوورێ کوردستانێ و ماوه‌یه‌کی ل ناڤ پسمامین خۆ ژیا، چاڤه‌ریی بوو کا رویدان ل کوردستانێ و ده‌ڤه‌ری دی چ ل هێن، پشیته‌ ده‌رکنا به‌یانا ئیکه‌تی نیشتمانی کوردستان ل 1975/6/1ی، چوو جزیرا بۆتان و ژ ویده‌ری چوو سووری دابزانیته‌ ریکخستنا سیاسی یا کوردی یا نوی چ تشته‌، لی ویده‌ری که‌سه‌ک ژ سه‌رکرده‌یی ئیکه‌تی نه‌دیت، ئینا فه‌گه‌ریا باکوورێ کوردستانێ، و ل مه‌ها چریا دووی ژ هه‌مان سال دوباره‌ فه‌گه‌ریا سووری، و قی جاری چه‌ندین که‌س ژ دامه‌زرینه‌ری ئیکه‌تی دیت ژ وان: (نه‌وشیروان مسته‌فا، عادل موراڊ، عه‌بدلرزاق فه‌یلی) پشیته‌ ماوه‌یه‌کی کیم مام جه‌لال و فوئاد مه‌عسوم دیت، پشیته‌ هه‌ڤدیتن وی ل گه‌ل به‌رپرسی ئیکه‌تی بریارا په‌یوه‌ندی و خه‌باتی د ناڤ ریژن وان دا، ژ هاته‌ داخوازکرن فه‌گه‌ریته‌ باکوورێ کوردستانێ و خۆ ئاماده‌بکه‌ت و کاربکه‌ت ژ بۆ ده‌ستیگیرنا شۆره‌شا نوی، ئه‌و ژی بریکا په‌یوه‌ندیکنا وی ب خه‌باتکه‌ر و پێشمه‌رگه‌یی ره‌ڤینه‌ باکووری و هاندانا وان کو په‌یوه‌ندی ب ئیکه‌تی بکه‌ن.

(1) دیداره‌ک که‌سی ده‌گه‌ل سه‌دیق مسته‌فا بره‌هیم (مه‌لا سه‌دیق) ل 20/6/2018

ل ئاڤه‌هین بادینان سات ل ده‌وکی.

تاكو داوى رېنما و چەند نامەيەك ژ مام جەلالى بۆ چەند كەساتيىن دەقەرا بادىنان گەھشتىن و دانە دەست عەزۆى. (1)

عەزۆى فەرمان دا ھەقالىن خۆ، خۆ ئامادەبەكەن دا بچەنە د ئاف ئىراقى دا و گۆتى: پېشېنىيا رويدان و ئارىشەيان د ئاقبەرامە و (س.ب) دكەم، ھەرەسا رووبرووبونەكا خويناوى ب دوير نابىنم، لەورا دەھشيار بن... پاشى ب رىكا گوندى سەناتى يا سىندىيان ئەوا دكەفیتە دويرىيا باكوورى روژئاقايى ئىراقى، ژ سنۆرى تىركى دەربازبوون، ئەوى ل نەخشەيا ئىراقى بىئىرىت و ھویر ل نەخشەيا دەقەردارىيا زاخۆ، دى سىگۆشەيى ل داویيا باكوورى بىنىت و ل كۆپكى سىگۆشەي گوندى سىناتى يە. (2)

ب ھارىكارىيا (سولاقا) يى پېشمەرگە و رېبەر كو شارەزايەكا باش ھەبوو د وى دەقەرى دا، بى ئاستەنگ دەستە دەربازبوو، دەم شەقە و ھەيىف چوارەدە شەفى بوو، سولاقا پېچەكى شەپرزەبوو و بەرى دەستەيى دا رىكەكى كو ئەو بوو يا دەستىشانكرى، تاكو خۆ لژىر دويرگەھەكا لەشكەرى ئىراقى دىتىن، پېشمەرگە شەپرزەبوون، بەلاقبوون ژ ترسا زېرەقانى دويرگەھى وان بىنىت و ئەشكەرابىن و خۆ ل ئاف دار و كەفران قەشارتن، لى فەرماندەيى دەستەيى عەزۆ ژ جەھى خۆ نەلشى، روینشت و ھەقالىن خۆ ھاندان جەھگیرىن و شەپرزەنەبن، فەرمان لىكر ب بىدەنگى ژ دويرگەھى دويركەفن، پاشى پىنگاىف شەككرن ھەتا ل چىاي سەرکەفتىن، عەزۆى فەرمان دا پېشمەرگە ب كۆمەلەيىن بچويك بەلاقىن و ھەتا تارىبوونى خۆ قەشېرن، پىشتى روژئاقابوونى ژ لايى دى يى چىاي دەستە ھاتەخوارى

(2) دىدارەك كەسى دگەل جەلیل شەھباز، ژىدەرى پېشىن.

(3) دىدارەكا كەسى دگەل مەسعود عەلى خالە، ژىدەرى پېشىن.

و ب رێفه‌چوون تاكو گه‌هشتیه گوندی قه‌سروکی، بۆ بیهێنقه‌دانێ
روژه‌کێ ل وێده‌ری مان، ئەوان ژبلی چنیین نانی و ئافێ چ یی دی
نه‌بوو بخۆن. (1)

بۆ زانینا ره‌وشی سولاقایی رێبه‌ری وان چوو قه‌سروکی و به‌ری
تاریبوونی فه‌گه‌ریا و داخواز ژ فه‌رمانده‌یی ده‌سته‌یی کر به‌ره‌ف گوندین
(ئه‌فله‌هی و پیربلا) بچن، بۆ روژه‌کێ ده‌سته ل ده‌قه‌ره‌کا نێزیک هه‌ردوو
گوندان ما، ل وێده‌ری عه‌زووی هه‌می ئەندامین ده‌سته‌یی ب پلانا ئیکه‌تی
دانای ئاگه‌هدارکرن، لیکه‌فه‌رنا قی هێزی یا ژ (38) که‌سان پیکه‌اتی بۆ
چوار ده‌سته‌یین یه‌کسان ب هژمار و چه‌کی هاته‌کرن، ده‌سته‌یه‌ک بۆ
ده‌قه‌رداریا زاخۆ و یا دی بۆ ده‌قه‌رداریا ده‌وکی و یا سی بۆ ده‌قه‌رداریا
ئامیدی، ده‌سته‌یا سه‌ره‌کی کو پتیا ئەندامین وی ژ کادران، دی ب
سه‌رکیشیا عه‌زووی بیت و ئەفه‌ خالا لاوازییا وی بوو، هه‌روه‌سا پێشه‌نگ
عه‌زو دی سه‌ره‌رشتیا هه‌ر سی ده‌سته‌یین دی ژێ که‌ت و عه‌ز
شنگالی به‌رپرستی له‌شکه‌ری یی ده‌سته‌یا ئامیدی وه‌کو جیگرێ عه‌زووی
هاته‌ ده‌ستینشانکرن، ئانکو جیگرێ سه‌رکرده‌یی گشتی یی هه‌ر چوار
ده‌سته‌یان، هه‌روه‌سا بۆ هه‌ر ده‌سته‌یه‌کێ گوژمه‌کێ پاره‌ی (900) دینارین
ئیراکی هاته‌ ده‌ستینشانکرن، کو وی ده‌می پاره‌کێ زۆر بوو. (2)

پشتی چوار روژان ژ چوونا وان بۆ ئاف باشووری کوردستان، و
پشتی پلانا بانگه‌شه‌کرن بۆ شۆره‌شا نوی ل هه‌ر سی ده‌قه‌رداریین
(ده‌وکی، زاخۆ، ئامیدی)، عه‌زووی فه‌رمان دا ده‌سته‌یا زاخۆ یا ژ نه‌ه
که‌سان پیکه‌اتی، کو پتیا وان پێشمه‌رگه‌بوون ب سه‌رکیشیا هه‌ر ئیک
ژ: (عه‌بدلجه‌بار عه‌بدلغه‌نی سندی) به‌رپرستی له‌شکه‌ریی ده‌سته‌یی

(1) دیداره‌ک که‌سی دگه‌ل جه‌لیل عه‌بدال شه‌هباز، ژێده‌ری پێشی.

(2) دیداره‌ک که‌سی دگه‌ل سه‌عود عه‌لی خالده‌، ژێده‌ری پێشی.

و (فەيسەل كاشان خدر) بەرپرستی سیاسیی وی، بەرهف گوندین دەردۆرا زاخۆ بچن، دا ئەركی پێهاتینه راسپاردن بجهیین.

نەخشەیی رێبا دەستەیا سەرەکی بەری ژیکجودا بیت و بیتە چوار دەستە

دەستەیا زاخۆ جودابوو، و هیژا مای کو ژ سێ دەستەیان پیکدەهات، ب سەرکیشیا عەزۆی بەرهف کەلا شابانیی یا شینواری ل گوندی (بەهینی) ئەوا ل هنداڤی ناوچەداریا باتیفا چوو، کو ناوچەیه کە سەر ب دەڤەرداریا زاخۆیه و دکهڤیتە دەڤەرا هۆزا (گولی) یان، بۆ بهینڤەدان و خواری هیز بۆ چەند دەمژمیرەکان مال ویدەری، بەری تاریبوونی بەرهف گوندی (گوفکی) یا نیزیکی (بیگوف) چوو، ژ ویدەری بەردەوامی ب چوونی دا تاکو گەهشتینە رویباری (خابووری) کو ئیک ژ زێ یین رویباری دیجلەیه، تاکو گەهشتینە دەڤەرا (دافەرستا کورکا)

کو جهی دهربازبوونییه ژ رویاری ب وه‌ریسین هه‌لاویستی (1) و دگهل دانا عه‌زۆی بۆ فەرمانا دهربازبوونی، هیژه‌کا بچویک ژ ئەندامین (س.ب) ل لاین دی یی رویاریی ئەوی هۆزین (گولی و دۆسکی) ژیکجودا دکەت دیاربوو، کو هۆشدارى داى ژ رویاری دهرباز نه‌بن، عه‌زۆی ژ وى هیزى داخوازک بهیلن دهربازین، لى وان ب دژواری ره‌تکر، ده‌ملده‌ست ئەندامین ده‌سته‌یا ئیکه‌تیى به‌لافیوون و به‌رى تهنه‌نگا دانه وى هیزا بچویک، لى عه‌زۆی فەرمان دا ته‌قه‌یی نه‌که‌ن، و ژ به‌رپرسی وى هیزى پرسى کا بۆ ریکا دهربازبوونی ناده‌نى، به‌رپرسی وى هیزى گۆت: دزانين هوين ژ تاگرين مام جه‌لالينه، وه‌رن بگه‌هنه مه‌ دا هیزین خو بکه‌ينه ئیک... عه‌زۆی به‌رسفدا: ئەفه نه‌ کارى من و ته‌یه، به‌لکو ئەو ژ تابه‌ته‌ندیین سه‌رکردایه‌تیا هه‌ردوو پارتانه، ئەو دى بریاری دهن، نه‌ تو... گۆتى: قیچا دا راویژى بکه‌ين و پاشى دى بریاری ده‌ين، کا دى ریکا دهربازبوونی ده‌ين یان نه‌.. و داخواز ژ عه‌زۆی کر نوینه‌ره‌کی ژ هیزا خو به‌نیینه‌ لاین وان دا راویژى بکه‌ن، عه‌زۆ ل سه‌ر داخوازا وان رازی بوو، ئیک ژ پيشمه‌رگه‌یان هنارت، لى به‌رى ئەو ژ رویاری دهرباز بیت، عه‌زۆی گۆته سه‌رکیشى وى هیزى، ئەگه‌ر زیان گه‌هسته‌ مویه‌کى سه‌رى وى، دى ئەوان ژناقبه‌ت و فەرمان دا هیزا خو به‌ره‌فیی شه‌رى بکه‌ت و به‌رى هه‌می چه‌کى خو بدنه‌ وان، پيشمه‌رگه‌ ژ رویاری دهربازوو و په‌یاما عه‌زۆی گه‌هاندە سه‌رکیشى وى هیزى کو ناقه‌رۆکا وى: “تیکه‌لکرنا هه‌ر دوو هیژان نه‌ ژ ده‌سته‌لاتا مه‌یه، لى ئەم دشین هه‌ماهه‌نگى و هاریکاریى ل ناقه‌ه‌را خو بکه‌ين، هه‌روه‌سا ئەم دشین هیژشین هه‌فیشک به‌ینه سه‌ر هیژین ئیراقى ئەگه‌ر پیدفى بوون،” پشتى گۆهدانا وان بۆ

(1) دیداره‌ک که‌سى دگهل سعود عه‌لى خالد، ژێده‌رى پيشی.

پەيامى، وى ھىزى پېشنيارا عەزۆى رەتەر، ھەرۈەسا دەرەزبازبونا وان ژ رويبارى رەتەر، پېشمەرگە زفرى جەم عەزۆى و ب بەرسقى ئاگەدارەر، ئەندامىن دەستەيى داخواز ژ عەزۆى كر فەرمانا ھىرشى ل سەر وان و دەرەزبازبونى ژ رويبارى ب ھىزى بدەت، لى عەزۆى رەتەر و گوت ژ ئارمانجىن وان نىنە روبرووى چ ھىزەكا كوردى بىن، ژبلى د بارى بەرەفانىي دا نەبىت، لەورا فەرمان دايى خو فەكىشن و ل جەھەكى دى ژ رويبارى دەرەزباز بىن⁽¹⁾، ئىنا بەرەف گوندى (غولدىا) يى ل بەر رويبارى سەر ب ھۆزا گولى يا چوون و ل نىزىك وى ل جەھەكى كەفرەخىز خوجەببون، شەفا خو ل ویدەرئ بوراندن و سپىدى عەزۆ دگەل دوو گەنجىن گوندى رىككەفت، كو ھارىكارىيا وان بکەن دا ژ رويبارى دەرەزباز بىن و داخواز ژى كر بچنە زاخو و جۆتەكى چۆپان^(*) بىنن، ھەر دو گەنج چوون و دو چۆپىن تايرىن مەزىن تەرەكتى ئىنان و ئەف جۆرى چۆپان دشىن بارىن مەزن ھەلگرن.⁽²⁾

عەزۆى گەلەك باوهرى ب خەلکى وى گوندى دەھات، ھەرۈەسا خەلکى گەلەك گوندىن د نافر دەرەزبازبووین، بخىراتنا پېشمەرگەھى ئىکەتەيى دەر و ئەفە جەھى دلنیايى بوو بو ئەندامىن دەستەيى، ب تايبەت خەلکى وان گوندان د ئاگەھداربوون كو شۆرەشەكا نوى دەستىپکریه.⁽¹⁾

و ب وان جۆتى چۆپان عەزۆ و پېشمەرگەيى دگەلدا ژ رويبارى

(1) دیدارەك كەسى دگەل جەلیل عەبدال شەھباز، ژیدەرئ پېشىي.
 (* چۆپ: تايرىن لاستىكى بوون، ب باى پقدان و دكرنە تارىن ترومبىلان دا، ئەفە بەرى تايرىن چۆپلىس دەرەكەفن.

(2) دیدارەك كەسى دگەل سعود عەلى خالد، ژیدەرئ پېشىي.
 (1) دیدارەك كەسى دگەل جەلیل عەبدال شەھباز، ژیدەرئ پېشىي.

دەربازبوون، چوونە ناف دەقەرا ھۆزا دۆسکیا و ل دورین گوندی (دوکه‌ری) رۆژەك دیبەشەدان و پەيوەندیكرنی دگەل خەلكی گوندی بۆراند، ب مەبەستا ئاگەهداریكرنا وان ب دەستپێكرنا شۆرەشا نوی و رۆهنكرنا ھزر و ئاراستەیی ئێكەتی بۆ وان، ل ویدەرئ عەزۆی فەرمان دا دەستەیا (ئامیدی) ژ وان جودابیت و بەرەف گوندین دەقەرا ئامیدی بچن، ئەو دەستە ب سەرکیشیا (عزەت شنگالی) بەرپرسی لەشكەری و عەبدلرەحمان شنگالی/ بەرپرسی سیاسی) بوو و ھیزا مای ژ دەستەیا دھۆكی و دەستەیا سەرەکی، ب سەرکیشیا عەزۆی بەرەف گوندی (بەرۆشكا سەعدینی) چوون، ئێك ژ پێشمەرگەیین دەستەیا دھۆكی ب نافئ (تاھا) ژ خەلكی وی گوندی بوو، ھەقالان دگۆتنی (تاھر بەرۆشكى)، ھیزا ل گەل عەزۆی مای د ناف ئاقاری گوندی دا ل سەر بركەكا ئافئ بنەجھ بوون، ل ویدەرئ پێشمەرگەیین گەنج (تاھا)ی، داخواز ژ عەزۆی كر دەستوری ب دەتئ بجیتە مال و سەرەدانا دايباین خۆ بكەت، ئینا دەستوری دایئ، ئەو دەمئ چوویە دخانیشە بابئ وی ھەمبێزكر و دایكئ ژئ ژ خۆشیا فەگەرپانا كورئ خۆ گری، چنكو پێشبینیا وئ چەندئ نەدكر و نەدزانی كورئ وان چ لئھاتیە یان ل كیدەرئ یە، پستی چیرۆكا كورئ خۆ بەیستین و پەيوەندیكرنا وی ب پێشمەرگەیین ئێكەتی زانی، باب گەلەك ب دەستپێكرنا شۆرەشەكا نوی و كورئ وی ژ پێشەنگین وی شۆرەشئ یە شاد بوو و، پستی ماوہیەك كیم ژ دیتنا دايباین خۆ، وی و بابئ خۆ خوارن بۆ ھەقالین خۆ یین پێشمەرگە بر، ل ویدەرئ بابئ تاھاین پێشمەرگە گۆتە برەھیم عەزۆی و ھەقالین وی: ھوون ھزر دكەن ب قئ ھژمارا كیم یا پێشمەرگەیان دئ شین ئاگرئ شۆرەشەكئ ھەلکەن، د قئ قۆناغئ دا و لەشكەری عیراقئ ل گۆپیتكا ھیزا خۆیە... عەزۆی گۆتئ: مام قۆناغا ھزار میلان ب پێنگافەكئ و شەواتەك مەزن ب

چريسكهك بچويك دهستپدكهت، ئهم ب متمانهي ل سهر مللهتئ مه يا د شيانئن مه دا بيت دئ كهين...، عهزؤي تيبيني كر كو ئهف بابه سهر كورئ خو يئ پيشمهركه دترسيت، لهورا پشتراست كر كو كورئ وي ب ههز و فيانا خو ريكا خهبات و شوهرشي ههلبزارتييه و، ئهو گه نهكهئ زيرهك و بهيزه و جهئ شانازيئ يه بو وي و خيزانا وي و ئيكهتئ. (1)

دهسته شهفهكئ ل وي گوندي ما، وي شهفئ عهزؤي شههباز ب ئهركهكئ نهيني ل ناف دهوئئ راسپارد، كو چه ند نامهيهك دانهفئ دا بگه هينيته ژمارهكا كه ساتيئن باژپري و ژ وان: (ئهمه د عهره ب، سهديق عهلي، غهني شههباز) سپيدئ زوي شههباز ژ بهرؤشكا سه عديني دابچيته مانگيشكئ سوارئ ترومبيلهكئ بوو و، ژ ويدهرئ ل ترومبيلهكئ سواربوو بهرهف دهوئئ، كو بهري بگه هيته باژپري دا ژ زالگه هان دويربكهفيت، ل گوندي بادئ شههباز پهيا بوو، ژ ويدهرئ ب پيان دا ريئ تاكو گه هشتيه نافا بازاري ل باژپري، ل چايخانهيهكئ پرسيارا چايخانهيا (ئهمه د عهره ب) ي كر، ئينا نيشادان، ئهفئ دويماهيئ عهزؤ باش دنياسي، چنكو ماوهيهكي ل مالا وي بوو و عهزؤي گوئبوو شههبازي ئه گهر باوهرييا ئهمه د عهره بي پئ نه هات، بلا ب وينهيهكئ بچويكئ وي پشتراست بكهت...، شههبازي ئهمه د عهره ب ديت، ل دهرازينكا چايخانهيا خو يئ روينشتي بوو و چا فه دخوار، شههبازي سلاف كرئ و گوئئ كو ئهو ژ لايئ برههيم عهزؤي فه هاتييه، ئهو سلاف ل ته دكهت و نامهيهك بو ته هنارتيه، عهره بي بهرسقا وي دا و گوئئ ئهز كهسئ ب قي نافئ نانياسم، شههبازي سالوخهتئن عهزؤي بو گوئن و چپرؤكا وي دگهل دهمي ل مالا وي،

(1) ديدارهك كهسي دگهل سعود عهلي خالد، ژيدهري پيشيئ.

ھەرۈسەسە ۋەنەيى عەزۋى دا قى، لى ئەو يى رۇدبۇو كو نانياسىت و نامە ۋەرنەگرت، شەھباز توۋشى بېھىقىياتى بوو و قەگەپرىا جەم عەزۋى و ب ئەۋا د ناڧبەرا ۋى و عەرەبى دا چىبوۋى ئاگەھداركر، عەزۋ ب سەرەدەرىيا ئەھمەد عەرەبى داخباربوو، رۇژا ددوېشدا و ب فەرمانا عەزۋى جارەكا دى شەھبازى بو گەھاندنا نامەيان ژيانا خو ئىخستە مەترسىيى و بەرەف دھۆكى چوو، قى جارى چوو نك دكتور (ئەدىب مەھمەد عەلى) كو نۇژداربوو ل ناۋچەدارىيا مانگىشكى، ئەۋى ب خىرەھاتا شەھبازى كرى و نامەيا عەزۋى ژى ۋەرگرت، ھەرۈسەسە شەھبازى ژمارەيەكا نامەيان دانەفى بو چەند كەساتىن دھۆكى، دكتور ئەدىبى نامە ژى ۋەرگرتن و سۇزدايى بگەھىنىتە خودانان، پاشى شەھباز قەگەپرىا گوندى بەرۋشكا سەدىنى و ژ ۋىدەرى بو جەھى دەستەيا عەزۋى لى. (1)

ب كرىار دكتور ئەدىبى نامەك گەھاندە خودانى ۋى (سەدىق عەلى)، د نامەيى دا عەزۋى چەندىن تىشت بو دەستەيان داخۋازكرن و ئاگەھداركر كو ئەۋ ل چەندىن گوندىن دەقەرا بەھدىنان و ب تايىبەت گوندىن نىزىكى باژىپان يىن ھەين و ھەر ئىك ژ (سەدىق عەلى، ھەسەن نەمەت دۆسكى و مستەفا باجلورى) كۆمبۇون، بەرسقا نامەيى بو عەزۋى نقىسىن و دانەدەست دكتور ئەدىبى، بەلكو ھنارتى بھىت نامەيى بېت، لى كەس نەھات بەرسقى بېت، ديارە ئارمانجا عەزۋى ژ ھنارتنا نامەيان تىن بو ئاگەھداركرنا وان بوو، كو ئەۋ ل دەقەرىنە ب مەبەستا بلندكرنا ۋرەيىن وانە. (2)

ۋەسا ديارە عەزۋى ئامادەيى و راددەيا دلسۇزىيا شەھبازى د گەھاندنا

(1) دىدارەك كەسى دگەل جەلىل عەبدال شەھباز، ژىدەرى پىشىن.

(2) رىۋار سالج، ژىدەرى پىشىن، ل 111.

نامەیان دا تاقی دکر، و پشتی دوو روژان ژ دویمایهک ئەرك د گه‌هاندنا
نامەیان دا، عەزۆی دەستێ وی گرت و ژ هەڤالان دویرکر و گوټی: پێدڤیه
ب ئەرکهک گه‌لهک نه‌ینی و مه‌ترسیدار رابی، ئەو ژێ گه‌هاندنا نامەکا
مام جه‌لالی یه‌ بۆ سه‌رکردایه‌ تیا ئیکه‌تی ل سلیمانیی و چاره‌نڤیسی ڤی
هیزی گریڤایی سه‌رکه‌فتنا ته‌ د گه‌هاندنا ڤی نامەیی دا یه‌، ب سلامه‌تی
و پشتی سی روژان به‌رسڤی بۆ مه‌ بینی... چهند خۆله‌که‌کا دوودل
بوو، به‌ری نها ئەوی سه‌ره‌دانا سلیمانی نه‌کریه‌ و که‌سه‌کی ل ویدهری
نانیاسیت؛ لی رازیوو، پاشی عەزۆی گوټی: ده‌می گه‌هشتیه‌ سلیمانی
ل پارێزه‌ره‌کی نافدار نافتی وی (شازاد جه‌میل ساییب) (*) بگه‌ره‌ و

(*) شازاد جه‌میل ساییب ل سالا 1946ی ل باژیری سلیمانی بوویه، ئەو ژ
مالباته‌کا ره‌وشه‌نبیره‌، هه‌ر ژ زاروکی نیی ل سه‌ر هه‌زین کوردینی پهره‌رده‌ بوویه، ل
قوناخا نافجینی تیکه‌لی خه‌باتا کوردان بوویه و د ناف ریزی خویندناکان دا کارکریه‌،
ل سالا 1968ی ژ کولیژا ماف ده‌رچوو و کاری پارێزه‌ری کر، دگه‌ل پێشه‌یی خۆ د خه‌باتا
سیاسی دا به‌رده‌وامبوویه، ل سالا 1968-1969 د بواری روژنامه‌گه‌ری دا کارکریه‌، و
ل گوڤارا (رزگاری) نفیسه‌ربوو، و ل سالی (1970-1975) ی شازادی دگه‌ل کۆمه‌له‌یا
مارکسی لینی کاکر، و پشتی هه‌لوه‌شاندنا شوڤه‌شا ئیلۆن 1975ی د دامه‌زراندنا
ئیکه‌تی نیشتمانی کوردستان، ئیکه‌تی د نافخۆ و ده‌رفه‌یا ئیراڤی و ریکه‌ستنی نه‌ینی
و کادران دا هه‌بوو، ل سالا 1980ی په‌یوه‌ندی ب هیزی پێشمه‌رگه‌ی ل چیا کر و
رابوون ب ریکه‌ستنا دادگه‌ها شوڤه‌شی، شازاده‌ ل سالا 1979ی نوینه‌ری ئیکه‌تی بوو
ل سوڤی، و ل سالا 1988ی بوو نوینه‌ری ئیکه‌تی نیشتمانی کوردستان ل ئەوڤی، و ل
سالا 1994-2001ی نوینه‌ری ئیکه‌تی بوو ل ئەنقه‌ره‌، شازاد دپلۆماسیه‌کی چالاکوو
د کاری خۆ دا ئەوین ل چهن‌دین وه‌لاتان کرین، ئەو د ناف دۆست و ناسیاران دا یی
خۆشتفی بوو، گه‌له‌ک گرنگی ب پۆستان نه‌دا، ل سالا (2001) بوو شالیاری چاندنی
د حکومه‌تا هه‌ریما کوردستان دا و ب دلسۆزی کاری خۆ نه‌جامدا، ل 2001/5/21ی
ژ نه‌جامی رویدانه‌کا هاتنۆچوونی ل سه‌ر ریکا (پیره‌مه‌گرو - تاسلوچه‌) ل سلیمانی
وه‌غه‌رکر. بۆ پتر پێزانینان بنیره‌: ئینسکلۆپیدیای یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستان، چاپی
سییه‌م، به‌رگی دووه‌م، 1016، ل ل 669-670.

نامه‌یی بده‌فئ. (1)

ده‌مى شه‌هباز به‌ره‌ف باژپړى سلیمانى بۆ ئه‌ركى خويى نه‌ينى ده‌ركه‌فتى، هیزا عه‌زوى ژ گوندى (به‌رۆشكا سه‌عدینى) به‌ره‌ف گوندى (راسلعه‌ينى) ل ده‌قه‌را دۆسكیان چوو، هه‌كو گه‌هشتین ده‌مى دروینا گه‌مى بوو، گوندیان ب خیره‌اتنا وان كر و تیرا وان خوارن و فه‌خوارن داين و ژى داخوازكر د ناڤ ئاقارى را خۆفه‌شیرن دا سيخوړپښ رژیمنى وان نه‌بینن، پشتى بپهنقه‌دانى عه‌زوى فه‌رمان دا ده‌سته‌يا ده‌وكى و پتریا نه‌ه ئه‌ندامین وى پین پيشمه‌رگه، لژپر سه‌ركيشيا هه‌ر ئيك ژ: (عه‌مه‌ر به‌ره‌م ره‌شید/ به‌رپرسى سیاسى و حسین ئه‌حمه‌د ئه‌حمه‌د/ به‌رپرسى له‌شكه‌رى) ژ وان جودا بین و به‌ره‌ف گوندین ده‌ردوړا باژپړى ده‌وكى بچن، ژ بۆ بجه‌ئینانا ئه‌ركى پى هاتینه سپاردن، ئه‌و ژى به‌لاقرنا پرۆپاكه‌ندى یه بۆ شوپه‌شا نوى ب سه‌ركردایه‌تیا تیکه‌تى نیشتمانى كوردستان و ب ده‌ستقه‌ئینانا باوه‌ریا گوندیان، عه‌زو د سه‌ركيشيا ده‌سته‌يا مه‌لبه‌ندى دا ما، ئه‌وا پتریا ئه‌ندامین وى كادر و ئه‌ركى وى دابینكرنا ريكى د ناڤه‌را گوندین ده‌قه‌را به‌ه‌دینان و سنوړى تركى دا بوو؛ و هشیاركرنا خه‌لكى وان گوندان ب چیاتیا (ماهیه) شوپه‌شا نوى و ب ده‌ستقه‌ئینانا لایه‌نگریا وان و چيكرنا شانه‌پین ريكخستنا نه‌ينى. (2)

عه‌زوى رینما دابوونه فه‌رماندارین هه‌ر سى ده‌سته‌يان پشتى هه‌یشه‌كى ژ ژيگه‌فه‌بوونا وان، ل گوندى (غولديا) كۆمبون، ژ بۆ گه‌نگه‌شه و راویژكرنى ل گه‌ل وان لدور بجه‌ئینانا هه‌ر ده‌سته‌یه‌كى

(1) دیداره‌ك كه‌سى دگه‌ل جه‌لیل عه‌بدال شه‌هباز، ژیده‌رى پيشين.

(2) دیداره‌ك كه‌سى دگه‌ل سه‌عوده‌لى خالد، ژیده‌رى پيشين.

بۆ ئەركى پېھاتىيە راسپاردن و دانانا پلانا بۆ قۇناغىن ددويقدا. (1)
 پشتى دەستەيا دەھۆكى ژ وان قەبووى، دەستەيا مەلبەندى دوو
 روژان ل (راسلەھەنى) ما، تىدا ئىك ژ كادرىن دەستەيى ب ناقي
 (عەبدال عەلى زەرى) ژ روژئاڧايى كوردستانى گەلەك نەخۆشبوو،
 ئىنا عەزۆى داخووزا ھاريكارىيا گوندىيان كر و گوندىيان داخووزىيا
 وى بجھىنا و دو گەنجىن گوندى كادرى نەخۆش برنە نەخۆشخانەيا
 مانگىشكى بۆ چارەسەريى، پشتى عەزۆ ژ تەندروستى يا ھەڧالى
 خۆ پشتراستبووى و ژ نەخۆشخانەيى ڧەگەپريى، دەستە ژ گوندى
 راسلەھەنى بەرەڧ گوندى (دوگەرى) چوو (2)، دا چاڧەپريى ھاتنا
 شەھبازى بيت ئەوى بەرى دو روژان چووى، عەزۆ ژ نەسەرکەڧتنا
 ئەركى يان شەھباز و نامەيىن دگەلدا بکەڧنە دەست دەستەھلاتىن
 ئەمنا ئىراقى يى نىگەران بوو، وى سى روژ دەليڧە دابوويى دا ئەركى
 خۆ بجھىنىت و ڧەگەپريىتە گوندى دوگەرى.

شەھباز پشتى ژ دەڧ عەزۆى دەرکەڧتى، بەرى دوو روژان ل
 دەستپىكى ب ھەڧالبەندىيا پىشمەرگە (تەھا بەرۆشكى) چوو گوندى
 بەرۆشكا سەعدىنى و ل ويڊەرى جلكىن خویندكاران ل بەرۆشكرن،
 ھەروەسا ناسنامەيا خویندكاران ھەبوو، ھىژ ناسنامەيا وى يا
 خویندكارىيى يا دەمى ل پۆلا سىيى ناڧنجى دگەلدابوو، لى دەستكارى
 د بەروارا بداوېھاتنا ماوھىي وى دا كىبوو، و ژ وى گوندى بتنى چوو
 زاخو و ژ ويڊەرى بۆ باژپرى مىسل و ژ ويڊەرى بەرەڧ كەرکوكى ل
 تەكسىيەكى سواربوو، ژ ويڊەرى ژى بەرەڧ باژپرى سلیمانيى، دوو
 روژان ل وى باژپرى پرسیارا پاريزەر (شازاد سائىب) دكر، لى كەسى

(1) ھەمان ژیدەر.

(2) دیدارەك كەسى دگەل سعود عەلى خالد، ژیدەرى پيشىي.

راسته قینه بۆ ئەشكه راکر و، گۆتێ کو ئەوی نامەیهك ژ مام جەلالی و ل سەر بەرگی نفیسییه ژ مام جەلالی بۆ کۆما هەفالین (ك) (*) و ئەو ژ لاین برههیم عەزۆی هاتییه، شازادی ب توندی نیاسینا عەزۆ رهتکر و دوپاتکر کو وی چ په یوهندی ب برههیم عەزۆی و مام جەلال و چ پیشمه رگه یانفه نینه، پشتی ژ قایلکرنا وی بیهیشی بووی، گۆتێ برههیم عەزۆی راسپاردی مه کو بیژمه ته، ئەوا مام جەلالی ژ ته داخوازکری بدانا (900) دیناران بۆ هەفالین حزبێ ل سلیمانیی ته بجهئینایه..، دەمی شازادی ئەفه بهیستی بیستهکی بێدەنگ بوو، مەندەهۆش بوو چەوا گەنجەك ل دەستیكا ژیی خو فێ گۆتتا مەترسیدار دزانیت و د ناڤ کارەك ریکخستنا نهیئی و مەترسیدار دایه، پاشی گۆتێ کو وی چ په یوهندی ب ئیکهتی نیشتمانی کوردستان فه نینه، لی ئەو دی نامەیی گەهینته لایه نئ مەبهستدار، شههباز رازی بوو، لی وی داخوازا بهرسقی د هه مان روژ دا کر، چنکو قیابیت روژا پاشتر فه گهریته جه م عەزۆی و دەم یی دجیت. (1)

شازاد دگەل شههبازی به رهف مالهکی چوون، شازادی داخواز ژێ کر بهینیه د ترومیلی دا و ئەو چوو دخانیفه، پشتی چەند خۆله کهکان دوو ژن ژ خانی دەرکهفتن و وان چاقدیریا جهی دکر، شههبازی زانی کو کهسهکی گرنگ ژ ریکخستنا ئیکهتی ل وی مالی یه و پشتی نیف دەژمیژی شازاد ژ مالی دەرکهفت و ناڤه روکا نامەیی بۆ شههبازی ئەشکه را نه کر، به لکو گۆتێ بهرسقدان ل سەر

(*) مەبهستا مام جەلالی ب پیتا (ك) کۆمهله بوو، ئانکو کۆمهلهیا مارکسی لینییی یا کوردستانی ئەوا پاشی ناڤی وی بۆ کۆمهلهیا رهنجدهرین کوردستانی هاتییه گوهورین.

(1) دیدارهك كهسی دگەل جەلیل عەبدال شههباز، ژێدهری پیشی.

قئ نامهی دئ هه‌فتیه‌کی قه‌کیشیت، شه‌هبازی نه‌دزانی نامه‌یا بۆ سه‌رکیشی کۆمه‌له‌یا مارکسی لینینی یا کوردی (ئارام)ی (*) ئه‌وئ ل ده‌قه‌را قه‌ره‌داغ هاتیه‌ ئاراسته‌کرن و، پیدقیووو ریکخستین نه‌ینین ئیکه‌تی وئ نامه‌ی قه‌گۆهیزنه‌ ویده‌ری و سه‌رکردایه‌تی کۆم بیت

(*) سه‌رکرده‌ و خه‌باتکه‌ری مه‌زن شاسوار جه‌لال سه‌عید ی ب (ئارام) به‌رنیاس، ل سالا 1947ئ ل باژیری سلیمانی بوویه، هه‌ر ژ گه‌نجاتی پهیوه‌ندین به‌رفره‌ه د گه‌ل نافه‌ندا سیاسی و ره‌وشه‌نبیری دا هه‌بوون، خواندا سه‌ره‌تایی ل ناچه‌دارین ماوه‌ت و چوارتا بداوی ئینان، خواندا ئاماده‌ی ل سلیمانی تمارک و ل سالا 1964ئ چوو کولیژا ئه‌ندازیاری یا به‌غدا، و ژ به‌ر نه‌خۆشیا چافین وی کولیژا ئه‌ندازیاری هتلا و چوو کولیژا بازرگانی، سالا 1970ئ خواندن تمارک و د هه‌مان سال دا پشکداری دامه‌زراندنا کۆمه‌له‌یا مارکسی لینینی کر، ئه‌وا پاشی بوویه کۆمه‌له‌یا ره‌نجه‌درین کوردستانی، د ماوه‌یه‌کی کیم دا شیا جه‌ئ خۆ د ریزین پيشی د ناف خه‌باتا خویندکار و لاوان دا بکه‌ت، شه‌هید ئارامی وه‌کو نوینه‌ری سکرتریای ئیکه‌تیا قوتابین کوردستانی پشکداری کۆنگری لاوان ی جیهانی ل موسکو سالا 1974ئ بوو، ئارام که‌سایه‌تیه‌ک ئارام و هه‌فسه‌نگ، خوادن ره‌وشته‌ک بلند و ئاسۆین به‌رفره‌ه و رۆژنامه‌فاکئ چه‌له‌نگبوو، ل سالی هه‌فتیان ژ چه‌رخ بیستی چه‌ندین دانه‌ر و گۆتار ب تاییه‌ت ل رۆژنامه‌یا (هاوکاری) به‌لاقکرن، و چه‌ندین گۆتارین شۆفه‌کاری لدور رویدائین وئ قۆناغئ نفیسین، کو گۆتار و قه‌کۆلینین وی د لاپه‌ری سیاسه‌تا ده‌رفه‌ درۆژنامه‌یا (هاوکاری) و پاشی درۆژنامه‌یا (برایه‌تی) دا ل سالی (1973-1974) ئ به‌لاقدبوون، د ده‌می کۆمه‌له‌یا مارکسی لینینی یا کوردستانی تۆشی ب سه‌رداگرتن و هیرشین ده‌سته‌لاتا ئه‌منا عیراقی دبوون، کو دئه‌نجامدا هنده‌ک هاتنه‌ شه‌هیدکرن و هنده‌ک هاتنه‌گرتن ئارام شیا ب باشرین شیوه‌ ئه‌رکی خۆ بجه‌بینیت و به‌رپرسیاری کۆمه‌لی به‌ه‌لگری، رۆلئ سه‌ره‌کی د دانانا بنه‌مایین تیوری بۆ شۆره‌شا نوی یا گه‌لئ کوردستانی هه‌بوو، ئیک ژ نفیسه‌رین په‌یره‌وی نافخۆیی هتیزا پيشمه‌رگه‌ی و دامه‌زراندنا شانه‌ین چه‌کدار بوو، به‌یاننامه‌ دنقیسین و ب نه‌ینی ل تاخین باژیران و گوندین کوردستانی به‌لاقکرن، هه‌روه‌سا به‌یاننامه‌یا ئیکئ یا دامه‌زراندنا ئیکه‌تی نیشتمانی کوردستان وه‌گه‌را زمانئ کوردی، د ماوی ئارام چوویه چایین کوردستانی په‌یف کره‌ هه‌فکویفا گۆلله‌ی، چه‌ک ژ ئالییه‌کی و قه‌له‌م ژ ئالیی دی و ئیکه‌م چاپخانه‌ ل قه‌ره‌داغ ژ بۆ چاپکرنا به‌یاننامه‌

دا بهرسقئ ل سهر بدهن، شههبازی گوټی کو ئه و ب خشته کا ده می دگه ل بهرپرستی خو برههیم عهزوی یی پیگیره و نه شیت ههفتیه کی خو گیرۆ بکهت، له و پیدفیه سوبه هی فه گهریته ده فه را به هدینان... سازاد و شههباز ریکه فتن کو ئه و فه گهریته ناف هه فالین خو یی پیشمه رگه و پشتی دهه روژان ریکه خستین (ینک) دی بهرسقا نامه یی گه هینن مالا شههبازی ل باژیرئ دهوکی. (1)

گه له ک ب نیگه رانی شههباز ژ سلیمانیی ده رکه فتن، چنکو پیدفیه فه گهریته مال دا بهرسقئ وه رگریت و چه و دی فه گهریته و بهری ساله کی ده رکه فتنیه و مالباتا وی ب هاتنا وی نزان، ئیقاریا روژا چوارئ شههباز ژ ئه رکئ خو فه گهریا گوندی دوکهرئ، کو هه فاله کی وی یی پیشمه رگه چا فهرئ بوو، دا ببه ته وی جهئ عهزۆ و دهسته لی دبنه جه ل گه ل تاریی شههباز گه هشته ده ف عهزۆ و هویرکاریین هاتنوچوونا گه شتا خو بو سلیمانیی و دیدارا خو دگه ل سازاد سایبی بو شروقه کرن و گوټی: پشتی دهه روژان ئه و دی بهرسقئ هینرنه مالا بابئ من ل دهوکی... گه له ک که یفا عهزۆی ب فی کاری هاتیه کرن هات و گوټه شههبازی هه ما ب گه هشتنا نامه یا مام جه لالی بو سه رکر دایه تیا (ینک) ئ ل سلیمانیی پشکه ک مه زن ژ ئه رکئ مه بجه هات. (2)

و به لافوکیین شوهرشی دانا، ل سالا 1977 ی بو ئه ندامه تیا مه کته ب سیاسی یا ئیکه کی نیشتمانی کوردستان هاته هه لبارتن، ل روژا 1978/1/31 ی ل گوندی (ته نگیسهر) یا سهر ب قه ره داغ فه شه هیدبوو. بو پتر پیزانیان، بنیره: ئینسکلوییدیای یه کیتی نیشتمانی کوردستان، چاپی سیهم، بهرگی دووهم، 2016، ل ل 672-670.

(1) دیداره ک که سی دگه ل جه لیل عه بدال شههباز، ژیده ری پیشی.

(2) هه مان ژیده ر.

پاشی هاته زانین هەر ب گه‌هشتنا نامه‌یی بۆ سه‌رکردایه‌تیا (ینک) ی ل سلیمانیی و ئاگه‌هداربوونا وان ب هاتنا هیزه‌کا له‌شکه‌ری یا مه‌شقدای بۆ ده‌فه‌را بادینان ب سه‌رکیشیا پێشه‌نگ (بره‌هیم عه‌زۆی) وره‌یێن پێشمه‌رگه‌ی و کادرێن ده‌سته‌یێن پرۆپاگه‌ندا چه‌کدار ل سلیمانیی بلند بوون و گه‌له‌ک هیفی ب سه‌رکه‌فتنا شو‌ره‌شا نوی دانئ. (1)

ب هه‌له‌که‌فتا گه‌هشتنا نامه‌یی بۆ سه‌رکردایه‌تی ل سلیمانیی، عه‌زۆی داخواز ژ موختاری گوندی دوکه‌ری و که‌سه‌کی دی ژ خه‌لکی گوندی دگۆتتی (حه‌سو) کر، کو ب دزیقه‌ خو‌راک بۆ پێشمه‌رگه‌ی دینا، ئانکو بازرگانی دگه‌ل پێشمه‌رگه‌ی دکر، به‌رخه‌کی بۆ براژتتی بین، ل ویده‌ری شه‌هبازی هه‌سو دیت و ده‌ملده‌ست هاته‌ بیرۆ ده‌می دچوو میسلێ ئه‌و موختار و هه‌سو پێکفه‌ ل خو‌ارنگه‌ها ریکا گشتی دیتبوون، ئه‌و به‌ره‌ف میسلێ دچوون، لقی‌ره‌ شه‌هباز ژ هه‌سو پرسی لدور ئه‌گه‌ری چوونا وی و موختاری بۆ میسلێ و ئاماژه‌کری کو چا‌فدی‌ریا هه‌می لقی‌نێن وان که‌سان دکه‌ن، یێن ئه‌و سه‌ره‌ده‌ریی دگه‌ل دکه‌ن، ده‌می هه‌سو ئه‌ف گۆتته‌ به‌یستین ره‌نگی وی سپی بوو و هه‌سو داخواز ژ شه‌هبازی کر پیچه‌کی ژ عه‌زۆی و پێشمه‌رگه‌ی دویر بکه‌فن، دا ئاخفتنا وان نه‌به‌یسن، هه‌سو‌یی گۆتی: پس‌مام هیفیدکه‌م نه‌ینیا من ئه‌شکه‌را نه‌که، ئه‌گه‌ر چ ل من نه‌که‌ی دی راستیی بۆ ته‌ بیژم... شه‌هبازی ژ داخوازکراستیی بیژیت، گۆت: هوین دزانن خه‌لک لده‌ف حکومه‌تی شکایه‌تی ژ هه‌بوونا هه‌وه‌ لدورا گوندی مه‌ دکه‌ن و ئه‌م ژ ئه‌گه‌ر حکومه‌تی ئاگه‌هدار نه‌که‌ین، ب تاوانا خیانه‌تا ده‌وله‌تی دی هێینه‌ سزادان، له‌ورا ئه‌ز و

(1) رییوار صالح، ژیده‌ری پێشیی، ل 52.

موختار چووینه میسل و بهرهف بارهگای ئه منا گشتی چووین و مه ئه و ب هه بونا هه وه لدورا گوندی مه ئاگه هدارکرن و ئه منی سهرکردایه تیا تیا له شکه ری ل میسل ئاگه هدارکریه، و سهرکردایه تیا تیپی ئه م داخوازکریه و یدهری و پیزانین لدور جهین هه وه ژ مه وه رگرتن.. گاڤا ئاخفتنا خو ب داوی ئینای به ز شه بهاز چوو ده ف عه زوی و ئاخفتنا د نافه را وان دا هاتیه گوتن بو گوت، ده ملده ست پیشمه رگه ی چه کین خو هه لگرتن دا حه سو ی بکوژن، لی عه زوی ریڤ نه دای و فه رمان دا وی جهی به یلن و به ره ف چیا یی نیزیك بچن و خو فه شیرن، تا کو وان به رخ ی خو ل سهر ئاگری هیل، لی حه سو دگه ل خو بر، گاڤا گه هشتینه سهر ی چیا یی د ناف که فر و داران پا، دیت دوو هه لیکو پته ری ئ له شکه ری یین سو پای عیراقی گه هشتنه جهی به ری ده مه کی هیلای، هه لیکو پته ره کی دادا و سهر باز ژ ی داکه فتن و ده قهر رامالی، لی ژبلی به رخ ی براژتی چ نه دیت و حه سو بو ماوه یه کی کیم بو پیشمه رگه دگه ل ده ستیه عه زوی، پاشی خو راده ستی ده سته لاتا عیراقی کر، ده یته گوتن کو هاته زیندانکرن و پشتی ماوه یه کی ب تاوانا خیانه تی و په یوه ندیکرنی ب پیشمه رگه ی هاتییه سیداره دان.(1)

پشتی بو رینا نه ه روژان ژ گه هشتنا نامه یا مام جه لالی بو سهرکردایه تیا (ینک) ل سلیمانی، عه زوی فه رمان دا شه بهاز بچیه مالا بابی خو ل ده وکی دا به رسقا نامه یی وه رگریت، هه روه سا چه ندین نامه دانه فی دا بگه هینیته سه دیق عه لی، د فان نه ه روژان دا ده ستیه عه زوی ل گوندین ده قهر ی دگه ریا و تیکه لیا خه لکی دکر، هزر و ئاراسه یین (ینک) ی لدور شو ره شا نوی و مافی ن ملله تی کورد

(1) دیداره ک که سی دگه ل جه لیل عه بدال شه بهاز، ژیده ری پی شی.

به‌لاقدکرن و ریړه و بۆ لښین پېشمه‌رگه‌ی څه‌دکرن.

شه‌هباز ب پپان ژ گوندی دوکهری به‌ره‌ف گوندی به‌روشکا
سه‌عدینی چوو و ژ ویده‌ری ژی ب ترؤمبیل څه‌گوهاستنی چوو
گوندی مانگی‌شکې، هه‌روه‌سا ژ ویده‌ری بۆ دهوکی ل ته‌کسیی
سواربوو، بریاربوو وه‌کو هه‌ر جار به‌ری ترؤمبیل بگه‌هسته زالگه‌ها
ده‌رازی‌نکا باژپری په‌یا بیت، لی ژ وه‌ستیان و نه‌نقستی بۆ پتر ژ
روژه‌کی تا‌کو ترؤمبیل گه‌هشتیه زالگه‌هی د ترؤمبیلی دا دخه‌و
چوو، پولیسی زالگه‌هی ناسنامه ژ نه‌فه‌را داخوازکرن و دیت
شه‌هباز یی نقستی، پولیسی ده‌ستی خو دریژکر دا هشیار بکه‌ت،
لی شوفیری گوت: ما تو نابینی ئه‌و گه‌نجه‌ک وه‌ستیایه و که‌تیه
خه‌وی، ئه‌و هه‌ما شفانه... ئینا پولیسی هیلا دخه‌و، ترؤمبیل بۆ
ناف باژپری چوو، ده‌می گه‌هشتینه گه‌راجی څه‌گوهاستنا ریځینگان
ئهوئ دکه‌فیه ته‌نیشته بازارې سهره‌کی ل باژپری، شوفیری
ئو هشیارکر، شه‌هباز مه‌نده‌و‌شبوو و باوه‌رنه‌کر ژ زالگه‌هی
ده‌ربازبوویه، ژ ترؤمبیلی په‌یابوو، ئیکه‌م تشت ژ پرسا هاتییه سهر
هزری دانې تیشتی بوو، ئه‌و دوو روژ بوون باش خوارن نه‌خواری،
چوو د خوارنگه‌هه‌کا نیژیک گه‌راجی څه‌و ل به‌ر میزه‌کی روینشت،
ل میزه‌کا نیژیک وی پولیسه‌کی هه‌واره‌تني خوارن دخوار و
چاقدیرییا وی دکر، شه‌هبازی هه‌ست ب ترسی کر لی به‌رده‌وام بوو
ل سهر خوارنی، ده‌می چووی دا پاره‌ی بده‌ت، پولیسی ناسنامه ژ
خوازت، شه‌هبازی گوتی: ما من چ کریه دا ناسنامه‌ی ژ من داخواز
بکه‌ی... پولیسی گوت: هه‌فرکیا من نه‌که و ناسنامه‌ی بده‌ف
من... کتلیه‌کی شه‌هبازی هزرا ره‌ځینی کر، لی ترسیا نه‌کو گولله‌یان
به‌رده‌تی و ئه‌و نامه‌یې نه‌ینی بۆ چه‌ند که‌ساتیې دهوکی دگه‌لدانه،
ئینا شه‌هبازی ناسنامه‌یا خویندکاران یا سه‌خته داده‌ست، پولیس ل

سه‌روبه‌ری وی نی‌ری، کو جلکین کوردی یین که‌فن و پیس دبه‌ربوون و ره‌نگی خویندکاران لی نه‌بوو، پۆلیسی گۆتی کی دبیزیت تو خویندکاری... شه‌هبازی به‌رسفدا: ناسنامه‌یا من دگهل ته‌یه و ئەم دبه‌ینقه‌دانێ داینه و ئەز هاری بابی خو شقانیی دکهم... پۆلیس باوهر ژێ نه‌کر و بره‌ میه‌قانخانه‌یه‌کا زه‌لامین ئەمنی لی بنه‌جه‌ و گۆته‌ وان کو ئەو ژ فی کورپی ب گۆمانه‌، دوو زه‌لامین ئەمنی ئەو بره‌ قاتی دووی و پشکین کر، لی نامه‌ نه‌دیتن چنکو ل نیزیك ئەندامین خو یین نی‌رینه‌ فه‌شارت‌بوون، پشتی لی‌پرسین دگهل کری، ئیکی ئەمنی گۆت دابه‌رده‌ین، ئەو تنی کورپه‌کی شقانه‌، لی زه‌لامی دی گۆت نه‌خیر، ئەم دی به‌ینه‌ باره‌گایی ئیکه‌تیا خویندکارین ئیراقی (یا به‌عسیان)، شه‌هبازی هه‌ست ب ترسه‌کا مه‌زن کر، چنکو ب برنا وی بو ویده‌ری دی راستیا وی ئەشکه‌را بیت، برنه‌ باره‌گایی خویندکاران و ژ به‌ختره‌شیا وی هنده‌ک خویندکارین هیز ژ پولا سیی نافنجیی دنیا‌سن ل ویده‌ری بوون، لقی‌ره‌ ئیکی ئەمنی ژ خویندکاران پرسی کا فی خویندکاری دنیا‌سن؟ ئیکی گۆت: به‌لی ئەم دنیا‌سین، ئەو خویندکار‌بوو لی ئەفه‌ دوو ساله‌ خواندن هی‌لای، لقی‌ره‌ شه‌هباز ئەشکه‌را بوو، له‌ورا برنه‌ فه‌رمانگه‌ها ئەمنا باژیری، ده‌می برین ماوه‌یی بیه‌نقه‌دانا نی‌فرۆ بوو، ژێ داخوازکرن ل باخچه‌ی دگهل پاسه‌وانه‌کی بمینیت تا‌کو نۆبه‌یا ئیقاری ده‌ستپدکته‌، شه‌هباز ژبه‌ر نامه‌یین دگهل دا یی نی‌گه‌ران‌بوو، گۆته‌ پاسه‌وانی کا دشیت بچیته‌ ده‌ستاقی، پاسه‌وانی ده‌ستویری دایی، ده‌ستاق یا پیس و پری پاشمایی بوو، هه‌تا ئاف ژێ تیقه‌ نه‌بوو، به‌لز شه‌هبازی نامه‌ ده‌ری‌خستن و هافیتنه‌ د کونا ده‌ستاقی دا و ب ده‌ستی پاشمایی فه‌دانه‌ سه‌ر، پاشی ده‌رکه‌فت و ده‌ستین خو شویشتن و به‌ره‌ف پاسه‌وانی چوو، شه‌هبازی هه‌ناسه‌یا ئارامیی کیشا، چنکو ژ نامه‌یان

قورتالبوو و ژبلی سهخته کرنا ناسنامهیی چ قئی نه مایه پی بهیته
گۆنه هبار کرن. (1)

چواری ئیقاری شه هباز بره فه کۆلینی، فه کوله ر ژئی پرسى: تو ژ
موخه ربانى (وهك ئاماژه کرن بۆ پيشمه رگه ی؟) گۆت: نه خیر گه وره م،
نه موخه ربم و من چ په یوه ندی نه ژ دویر و نه ژ نيزيك دگه ل نینه..
فه کوله ر ژئی پرسى: پا تو چ تشتی، تایهت ئه فه دوو ساله ته خواندن
هیلاى، تو ل کیفه بووی؟ و ته چ دکر؟ گۆت: ل ئه زمونان داکه فتم و
بابی من گه لهك ئه ز قوتام، پاشی ژ مال ره فیم و چوومه ترکی لجه م
دۆتاما خو، ئه وئى یا شوی ب کورده کئى ترکی کرى و د قئى ماوه ی دا
ئەز لده ف وان بووم و من کارئى گافانیی دکر، پاشی په شیمان بووم
کو من مال و خیزانا خو هیلاى، ئینا ئەز فه گه رپام دهوکی... فه کۆله ر
ژئی پرسى: بۆچی ته خو راده ستی پاسه وانین سنۆرى نه دکر؟ گۆت:
ترسیام خو راده ست بکه م، من گوته خو فه گه رم مال و دگه ل بابی خو
و ناسیارین مه ژ ئه وین د پارتا به عس دا ل دهوکی دئى خو راده ستی
دهسته لاتئى که م... ل ده مئى شه هباز دئاخفت فه کوله رى پیدچوون
ب دۆسییا مالباتا وی دا دکر، چنکو دهسته لاتا ئه منا ئیراقئى دۆسییه ك
بۆ هه ر خیزانه كا پشتی نسکۆیا شۆره شا ئیلۆنئى په نابهرى ئیرانئى بووی
فه کربوو، ب تایهت بۆ ئه وین پشتی لیبۆرینا گشتی نه فه گه رپاینه
ئیراقئى، خو شبه ختانه (غه نى شه هباز) برائى مه زنئى شه هبازى گۆتبوو
فه کوله ران کو برائى وی یئ بچویك پشتی ل خواندنئى داکه فتى ژ ترسا
سزادانئى ره فیه ترکی و ئه و چ ژئى نزانن، یا سهیر ئه وه کو شه هبازى
نه دزانى برائى وی یئ مه زن ئه ف تشته ده رباره ی وی گۆتییه، له ورا
فه کوله ر ژ ئاراسته کرنا پرسیاران بۆ شه هبازى راوه ستیا و فه رمان دا

(1) دیداره ك كه سى دگه ل جه لیل عه بدال شه هباز، ژێده رئى پيشی.

چوار روژان ل گرتیگەها ئەمنا باژیری بهیته راگرتن، ژبەر نهبوونا چ بهلگهیان یین ب سهملینن پشكدارییا وی د کارین دژی حکومهتی دا، ئەو تووشی چ ئەشکهنجەیی نهبوو، پاشی بو بنگههی راگرتنا پۆلیسان هاته فهگوهاستن و بو نیزیکی چوار هه یقان بیی دادگههکرن مال ل ویدهری، د وی ماوهی دا چ ژ ههفالین خو یین پیشمه رگه نه دزانی (1)، بو ماوی دهه روژان کهسی ب بابهتی گرتنا شههبازی نه دزانی (2).

د فی ماوهی دا بهرپرستی (تیکهتی) و (کۆمهله) یی، بهرسفا نامهیا مام جهلالی دابوو، پشتی خواندنا نامهیا مام جهلالی (ئارام) ی گوته ههفالین خو د سهرکردایهتیا کۆمهلهیی دا و ژ وانا (مهلا بهختیار) (*) نها ب شیوهکی ته مام ئەم دشیین هه ماههنگیی دگه ل

(1) دیدارهك كهسی دگه ل جهلیل عهبدال شههباز، ژیدهری پیشی.

(2) هه مان ژیدهر.

(*) حکمهت محمهد کهریم بهرنیاس ب (مهلا بهختار) ژ خهباتکه ر و رهوشهنبیرین کورده، و ژ چالاکترین نفیسه رین بیافی سیاست و خهباتا چه کدار و بزافا جه ماوه ریهی، ل 1954/8/20 دهفرا خانهقین بوویه، ل 1970/6/10 ی پیهوهندی ب ریزین کۆمهلهیا مارکسی لینینی کر، پشتی دامهزراندنا وی ب چه ند هه یقه کا و ل سالا 1974 ی پیهوهندی ب شوهرشا ئیلۆن کر، پشتی شکهستنا ریککهفتنا 11 نادارا 1970 ی ئەوا د نافهرا سهرکرداتیا شوهرشی و حکومهتا عیراقتی دا هاتیه کرن، ژ ئەنجامی پاشگهزبوونا حکومهتا عیراقتی ژ بجهئینانا بهندین وی،.. کۆمهلهیا مارکسی لینینی فهрман دابوو کادرین خو فهگه رن وهلاتی و ژ بو ریکخهستنا ریزین خو کاربکهن، و بهرسینگێ هیرشا هۆفانه یا مللهتی کورد بیچهک تووش دیتتی راوهستن، له ورا گه لهک فهگه رپان و دهملدهست کادر و ئەندامین سهرکردهیی یین (کۆمهلهیی) گرتن، ل نافهراستا 1975 ی مهلا بهختیار ژ وان داخوازکریان بوو یین دهزگههین دهستهلاتی نهشیان دهسته سه ر بکهن، ل 1975/6/1 ی پیهوهندی ب تیکهتی نیشتمانی کوردستان کر، چنه د پۆستین سیاسی و لهشکهری وهگرتن، کو ل سالا 1975 ی بو ئەندام د سهرکرداتیا کۆمهلهیی دا و ل سالا 1977 ی بو ئەندام د سهرکردایهتیا تیکهتی نیشتمانی

سەرکردایه‌تییا ئیکه‌تی ل ده‌رقه‌ بکه‌ین، چنکو بۆ مه‌ دیار بوو مام جه‌لال و سەرکردایه‌تییا ئیکه‌تی ل دیمه‌شقی ل په‌ی پرۆگرامه‌ک داریشتی کاردکه‌ن و، هاتنا ده‌سته‌یا بره‌هیم عه‌زۆی بۆ ده‌قه‌را به‌ه‌دینان ب فی شیوه‌یی په‌په‌وه‌کری، به‌لگه‌یه‌ کو شۆره‌شا نوی ل په‌ی پلانه‌ک داریشتی ده‌ستپیکریه‌، پاشی ئارامی بریاردا شانه‌ه‌کی نه‌ینی یی پیکه‌اتی ژ (مه‌لا به‌ختیار، ئازاد سه‌گرمه‌ و که‌مال محمه‌مه‌د ئەمین) به‌نی‌رته‌ ده‌وکی، بۆ گه‌هاندنا نامه‌یه‌کی و دیدارا بره‌هیم عه‌زۆی، ئانکو پشتی ده‌ه‌ روژان ژ گه‌هشتنا نامه‌یی بۆ باژێری سلیمانیی، مه‌لا به‌ختیار بۆ چوونا ده‌وکی یی دوودل بوو، چنکو ئەو به‌ری هینگی نه‌چوو بوو وی باژێری و که‌س لی نه‌دنیا‌سی و،

کوردستان دا، و ل سالا 1978ی بۆ سەرکرده‌یی ده‌قه‌را حه‌له‌بچه‌ و د هه‌مان سال دا بۆ به‌پرستی ریکه‌ستین کۆمه‌لی، و ل سالا 1982ی سەرۆکی مه‌له‌بندێ ریکه‌ستین سلیمانیی بوو، ل سالا 1984ی ئەندامه‌کی شاندی دانوستاندکاری کوردی بوو دگه‌ل حکومه‌تا ئیراقتی، ل سالا 1991ی رۆله‌کی به‌رچا‌ف د سهرهلدانا گه‌لی کوردستان‌ دا هه‌بوو، ل سالا 1992ی بۆ ئەندامه‌تیا په‌رله‌مانی ئیراقتی هاته‌ هه‌لبژارتن، د هه‌مان سال دا ل فیه‌ننا پشکداری کۆنگرێ به‌ره‌نگاریا عیراقتی بوو، ل سالا 1993ی پوستی به‌پرستی نفیسینگه‌ها ریکه‌خراوین دیمۆکراسی د ناف ئیکه‌تی نیشتمانی کوردستان دا وه‌رگرت، ل سالا 1995ی بۆ سەرۆکی لیژنا ئولومی یا کوردستان‌، ل سالا 1996ی سهرپه‌رشتیا راگه‌هاندنا مه‌له‌بندێ ئیکه‌تی کر، ل سالا 1999ل نیو‌یۆرک پشکداری کونگرێ به‌ره‌نگاریا ئیراقتی بوو، و ل سالا 2001ی بۆ ئەندامی مه‌کته‌با سیاسی یا ئیکه‌تی، ل داویا 2002ی ل دبلن پشکداری کۆمبونین ئیراقتی بوو، و ل سالا 2009ی بوو ئەندامی ده‌سته‌یا کارگێریا مه‌کته‌ب سیاسی یا ئیکه‌تی، و ل 2010ی بوو به‌پرستی ده‌سته‌یا کارگێری مه‌کته‌ب سیاسی... و د بۆاری ره‌وشه‌نبیری دا مه‌لا به‌ختیار په‌رتوو‌کخانه‌یا کوردی ب ه‌ژماره‌کا به‌دار ژ په‌رتوو‌ک و خواندن و فه‌کۆلین و گو‌تارین ل روژنامه‌ و گو‌فارین هه‌مه‌جور به‌لا‌فبوون خه‌ملاندیه‌، بۆ پتر پیزانینان، بنێه‌: ئینسکلوپیدیایه‌کی‌تی نیشتمانی کوردستان، چاپی سییه‌م، به‌رگی یه‌که‌م، 2016، ل ل 291-388.

ژ داکەفتنا فی کاری سەخت ژ نەنیاسینا وی بۆ دەقەرێ و خەلکێ
 وی، لی ئارامی داکوکی سەر چوونا وی کر، ئینا ل سەر داخوازا وی
 رازیبوو و زانی ھەندەک خویندکارێن خانەقینی ل دەھۆکێ دخوین
 و ژ وانا (محەمەد کەریم) نەنا نوینەرێ ئیکەتی یە ل ئوستوریا
 (نەمسا) و برایی جەبار فەرمانی کو ئیک ژ سەرکردەیین کۆمەلی
 یە، ئەو و ھەردوو ھەقالین خۆ بەرەف دەھۆکێ چوون، پستی چەند
 دەمژمیرەکین لیکەپیان ناڤونیشانی شەھبازی دایە وان، ئەو دیت
 کو مالا بابێ شەھبازی بوو، دایکا شەھبازی پیشوازییا وان کر و
 دەمی پرسیار شەھبازی کرین، ئەوی گۆتە وان کو پتری سالەکییە
 ئەو چ ژێ نزانن، دایکا شەھبازی ناڤونیشانی جەھکی ل تاخی
 ناوۆری دا مەلا بەختیاری و ھەقالین وی، دا چاقەرێ ھاتنا کوپری
 وی (غەنی شەھباز) بن، کو برایی مەزنی جەلیل شەھبازی یە...
 غەنی ژ دەواما خۆ فەگەرپا کو ل ناوچەدارییا سەرسنگی یا سەر ب
 دەقەرداریا ئامیدی فە فەرمانبەر بوو و دایکا وی ئاگەدار کر، کو
 سێ کەسان پرسیار جەلیلی دکر، غەنی چوو جەھ مەلا بەختیاری
 و ھەقالین وی، مەلا بەختیاری بابەت و ئەگەرێ سەرەدانا وان
 بۆ مالا وی شروڤەکر، لی ل دەستیکی غەنی ب گۆتە وان قایل
 نەبوو، جارەکا دی مەلا بەختیار ئەگەرین بابەتی و چەوا برایی وی
 شەھبازی نامە یەکا مام جەلالی گەھاندیە سلیمانی، ھوسا غەنی
 قایلبوو ھاریکاریا وان بکەت و گۆتە وان ھەندەک دەمی بدەنە من دا
 بزەنم جەھ دەستەیا عەزۆی ل کیفە یە، وی دەمی نەدزانی کو برایی
 وی جەلیل کەفتیە دەستی دەستەلاتا ئەمنا عیراقي، مەلا بەختیار
 و ھەقالین خۆ دگەل دوو خویندکارێن خانەقینی دەرکەفتە بازاری
 و ل چایخانە یەکی دروینشتی و چاقەرێ بەرسقەکی ژ غەنی بوون،
 د وی کافی دا مەلا بەختیاری تیبینییا کادەرەکی بەعسی کر، کو باش

وی دنیاسیت ل هه‌مان چایخانه‌یی روینشتی یه و لئ دنیپریت، مه‌لا به‌ختیار گۆته هه‌فالین خۆ ئه‌فئ به‌عسی وی دنیاسیت و ئه‌و دیتن و دترسیت ده‌سته‌ه‌لاتا ئه‌منی ئاگه‌هدار بکه‌ت، له‌ورا وئ شه‌فئ به‌ره‌ف میه‌فانخانه‌یی نه‌چوو ژ ترسا گرتن، به‌لکو چوونه‌ مالا ب‌راین جه‌بار فه‌رمانی و ل روژا د دویدا غه‌نی گۆته وان، پیزانین هه‌نه‌ کو ده‌سته‌یا عه‌زۆی که‌فتینه‌ بویسه‌یه‌ کا (س.ب) و چه‌ند ئه‌ندامین وئ هاتینه‌ کوشتن و نها ئه‌و نه‌شیت چ تشتی دی بۆ وان بکه‌ت، تا‌کو نه‌شیت بزانی‌ت کا نها جه‌ئ وان لکیفه‌یه‌، هه‌روه‌سا چ ژ ب‌راین خۆ جه‌لیلی نزانی‌ت، ئینا پ‌ریاردان ب هه‌فالبه‌ندییا محه‌مه‌د که‌ریم و ب‌راین جه‌بار فه‌رمانی ژ ده‌وکی ده‌رکه‌فن و قه‌گه‌رنه‌ سلیمانی، لئ به‌ری بگه‌هنه‌ خالا زالگه‌ها ده‌وکی مه‌لا به‌ختیار گه‌له‌کی هشیار و ب‌ترس بوو، ئینا گۆته هه‌فالین خۆ: هزر دکه‌م نافئ من یئ ل زالگه‌هی و دترسم به‌یمه‌ گرتن، له‌ورا دی په‌یابم و ب پ‌یان دی لدور زالگه‌هی زف‌رم.. به‌ری زالگه‌هی ژ ترۆمبیلل په‌یابوو و نیژیکی ده‌مژمه‌رکه‌ی ب پ‌یان چوو، تا‌کو پ‌شتراستبووی کو ژ زالگه‌هی ده‌ربازبوویه‌، پاشی ل ترۆمبیللا چافه‌رپئی وی سواربوو، هه‌فالین وی گۆتی: چه‌وا ته‌ زانی نافئ ته‌ یئ ل زالگه‌هی، ئه‌گه‌ر تو دگه‌ل مه‌ بای داهیه‌ ده‌سته‌سه‌رکرن. (1)

به‌هیم عه‌زۆی چ ژ شه‌هبازی نه‌دزانی و ژ نه‌فه‌گه‌ریانا وی یئ نیگه‌ران بوو و ژ بۆ هشیاری و خۆپاراستن ژ هه‌ر پ‌یشه‌اته‌کی، عه‌زۆی فه‌رمان دا ده‌سته‌یا خۆ به‌ره‌ف چیا‌یی مه‌تینی لایئ باکووری روژئا‌فاین

(1) دیداره‌کا که‌سی دگه‌ل مه‌لا به‌ختیاری ل 2019/5/14 ی ل ئافاهی بنگه‌هی چاودیرین ره‌وشه‌نبیری ل باژپ‌ری سلیمانی... دیداره‌ک که‌سی دگه‌ل غه‌نی شه‌هباز ب ریکا (ماسنجه‌ری) ل 2019/7/15.

ئامیدی بچن بۆ بیهنقه دانئ، بۆ روژه کئ ل نهاله کا نیزیکی گوندی (غلبیش) بنهجه بو، ب شهف و ده می نوبه یا (عهبدال عهلی زه ری) ده ستیپکری، نه وی خو گرت تا کو هه می نه ندامین ده سته یی نکستین، ده می ژ نکستنا هه میان پشتراستبووی، جه ی خو هیلا و ره فی و خو راده ستی نیزیکتین خالا سوپایی عیراقی کر، گا فا نه ندامین ده سته یا عه زوی ب خیانه تا هاتیه کرن زانی، به ری له شکهری ئیراقی بگه هیته جه ی وان، نه وان جه ی خو هیلان و به ره ف نهاله کا دی چوون. (1)

ده می ده سته یا سه ره کی کاری خو نه نجامدا، ب تایهت لایه نی گریدای دابینکرا ریره وین ته نا د نافه را گوندین ده فراه به هدینان دا، هه تا دگه هیته ناف سنوری ترکی وه کو ریخوشکرن بۆ هاتنا هنده ک هیژین دی یین ئیکه تی ژ سورین، ههروه سا به لافکرنا به لافو کین ئیکه تی و ئاگه هدارکرا وان کو شوپه شه ک نوی بۆ بده سته ئینانا مافین ملله تی کورد ده ستیپکریه، ده سته یا ده وکی ژی ل گوندان دگه ریا پشتی ل گوندی راسله یین ژ ده سته یا سه ره کی فه بووی، کو چوون گوندی گه لناسکی نه وا وه کو گوندین دی یین چوونیی پیشوازا وان نه کری، ههروه سا نه هه واند تا کو خوارن ژی نه دای، نه ندامین ده سته یی هه ستیپکر کو دبیت تووشی خیانه تی ببن، له ورا ده سته ژ وی گوندی دوورکه فت و چوو گوندی ئیکمالی کو ئیک خیزان ل گوندی بوو و خودانی مالی کو نافئ وی نه حمه دی سمی بوو، ب خیره اتنا ده سته یا ئیکه تی کر و چوار روژان میقانکرن، پاشی به رپرستی له شکهری ده سته یی (حسین نه حمه د نه حمه د) فه رمان دا هه ردوو پیشمه رگه (شه هید سه عید و یاسین حامد یوسف) بچه گوندی لینا فا،

(1) دیداره ک که سی دگه ل مه سعود عه لی خالد، ژیده ری پیشی.

چنکو که سین ناسیار لی هه‌نه و دبیت پیشوازییا شۆره‌شا نوی بکه‌ن، هه‌ردوو بیی چه‌ك به‌ره‌ف گوندی چوون دا سه‌رنجا سیخوړین رژیما ئیراقی رانه‌کیشن، چنکو ئه‌و دا د چه‌ند گوندین ئافه‌دان را ده‌ربازین، پشتی چه‌ند ده‌مژمیږین ب ریڅه‌چوونئ گه‌ه‌شتنه گوندی لینا‌فا و ل په‌ړی گوندی ئه‌و که‌سی هاتین ب‌بین دیت، کو په‌ز دچه‌راند دگه‌ل روینشتن و مه‌به‌ست ژ هاتنا خو بو گوټ، پشتی ده‌رباره‌ی شۆره‌شا نوی و هه‌بوونا پیشمه‌رگه‌یی‌ن ئیکه‌تی‌ی ل نژیك ژ وان بهیستی، بخیر هاتنا وان و شۆره‌شی کر و بو فراقینی برنه‌ مالا خو، و گوټی هه‌رن ئه‌ندامین دی یین ده‌سته‌یی بین، ئه‌م پشته‌فانین هه‌وه‌ینه و هوین لده‌ف مه‌ ب بهانه. (1)

پشتی بیه‌نقه‌دانه‌کا کورت فه‌گه‌ریانه ده‌ف هه‌فالین خو ل گوندی ئیکمالی، سپیده‌هیا د دویڅدا هه‌می ده‌سته به‌ره‌ف گوندی لینا‌فا چوون و ب گه‌رمی ژ لای گوندیانه‌ هاتنه پیشوازیکر و خوارن و فه‌خوارن بو دابینکر، جهی وان ل ناف داران و ل سه‌ر برکه‌کا ئاقی یی خوش بو، دوو روژان مانه ل گوندی، به‌رپرسین ده‌سته‌یی دگه‌ل ره‌سپین گوندی لدور شۆره‌شا نوی یا ئیکه‌تی سه‌رکر دایه‌تیا وی دکه‌ت و، ئارمانجین شۆره‌شی و پیدفیاتیا هه‌فکاری د نافه‌را پیشمه‌رگه‌ی و گوندیان دا ئاخفتن، پشتی ئه‌رکی خو ل گوندی ب داوی ئینای و خه‌لکی گوندی خوارنا پیدفی بو داگرتی، ده‌سته ب هه‌فاله‌ندییا دوو ریبه‌ران ژ خه‌لکی گوندی لینا‌فا چوونه گوندی که‌مه‌کا و ل نژیکی گوندی بنه‌جه‌بوون، فه‌رماندی ده‌سته‌یی پیشمه‌رگه‌یه‌ك هنارته ده‌ف که‌سه‌کی ب نافی محهمه‌د که‌مه‌کی

(1) دیداره‌ك که‌سی دگه‌ل سعود عه‌لی خالد، ژیده‌ری پیشی.

و ئەوی ئارمانج ژ سەرەدانا پێشمەرگە ی بۆ گوندی وان شرۆفە کرن، ھەرەسا ئارمانجین شۆرەشا نو ی بۆ شرۆفە کرن و ژێ داخواز کر خوارنی بدەت وان، خودانی مالی ب خیرھاتنا وی دەستەیی کر و ھندی بشیت خوارن بۆ دەستەیی ھەرگرت، دەستە بۆ ماوہیی رۆژەکی ل پەرێ گوندی ما و پاشی بەرەف بیسفی چوو، کو ئەو دوو گوندن ب ھەمان ناف، دەستە بۆ شەفەکی د ناڤەرا ھەردوو گوندان دا ما و ئەندامین دەستەیی دبرسی بوون، ھەرەسا دەستە نەشیا پەیوەندی ب کەسەکی ژ ھەردوو گوندان بکەت، پتیرا خەلکی ھەردوو گوندان چەتەیین ب سەر حکومەتا ئیراقتی فەبوون، سپیدەھییا د دویڤدا دەستەیی ھەردوو گوند ھیلان و فەگەرپانە کەمەکا و ژ ویدەرێ بۆ گوندی لیناڤا کو شەفەکی ل ویدەرێ ما، پاشی چوو ئیکمالی و ژ ویدەرێ بۆ گەلناسکی و ژ ویدەرێ ژێ بۆ گوندی دەرگەلی، ئانکو دەستە ژ ھەمان ریکا چوونی زفریقە، و ل ھەر گوندەکی ل ھاتنوچوونی ئەندامین دەستەیی بەلاقۆکین (بۆچی ئیکەتی نیشتمانی؟) بەلاقدرن و بۆ گوندیان دیاردکرن، کا شۆرش چییە و پیدفیاتیا پاراستنا گیانی شۆرەشی و خەباتی ھەتا ب دەستفەئینانا مافین نەتەوہیی یین گەلی کورد شرۆفەدکرن، خەلکی پتیریا گوندان پێشوازییا شۆرەشا نو ی دکر، خەلکی ھندەک گوندین دی د دودل و ب گومان بوون ژ سەرکەفتنا شۆرەشی پشتی تامکرینە تالییا ھەلوەشیانا شۆرەشا ئیلۆنی. (1)

(1) دیدارەک کەسی دگەل سعود ەلی خالد، ژیدەرێ پیشی.

نەخشەیی رێیا دەستەیا دەھۆکی (2)

دەستەیا ئامیدیی ژێ ب سەرکردایەتیا (عزەت شنگالی و عەبدولرەحمان شنگالی) ئەو ژێ ب بەلاقرنا هشیاریا شۆرەشگیری د ناڤ خەلکی گوندین دەڤەرداریا ئامیدیی دا یا ب کار بوو، و پەيوەندی ب کەسێن ناسیار و باوەرپیگیری دکر، دابنە خەلەکا پیکشەگریدانی د ناڤهرا وان و خەلکی دا ژ بو بدهستقەئینانا تاگری و پشتهفانییا وان بو شۆرەشا پێش هەیفه‌کی دەرکەفتی و ژ کەسێن پەيوەندی دگەل کری (مەجید لاوەند) موختاری گوندی سەرگەلی، ئەو ژێ پشتی کەسەکی ب ناڤی هەمزۆ سپینداری د دیدارەکی دا

(2) نەخشەیی (پیشکار (مقەدەم) روکن، نزار ئیبراهیم شالی، فەرماندی هیزا ئیک ل لیوا چوار یا وه‌زاره‌تا پێشمەرگه‌ی.

شیرەت ل عەبدلرەحمان شنگالی کری، کو پیدفیه په یوهندی ب مهجید لاوهندی بکەت، چنکو ئەو ژ جەلالیانیە (*) و دلسۆزە و مەندەهۆشە ب هزر و بۆچوونین مام جەلالی. (1)

ل داویا هەیفە حزیرا 1976ی دەستەیا ئامیدی بەرهف دەر دۆرین گوندی سەرگەلی چوو، ل جەهەک نەپەنی بنەجهبوو، هەر ئیک ژ فەرماندەیین دەستەیی عەبدلرەحمان و عزەت چوونە مالا مهجید

(*) ل سالا 1964ی دووبەرەکی کەفتە ناڤەر دامەزرینەر و سەرکردایەتیا پارتی دیموکراتی کوردستان، ئەو ژ ی پستی دابرانا بالی (مەکتەب سیاسی) یی حزبی ئەو بەرهنگاری پیکینانی، و د سالتین حەفتیان دا د ناڤ خەلکی دا ب جەلالی ئاماژە کرن بۆ جەلال تالەبانی و لای د ب مەلایی ئاماژە کرن بۆ مەلا مستەفا بارزانی هاتە نیاسین.... و مام جەلال د بیرهاتین خۆدا (دیداری تەمەن/ لە لاوتییەوه بۆ کۆشکی کۆمار، ئامادە کرنی: سەلاح رەشید، بەشی دووهم، لپ 386-387): نافکرەکا نەیا دروستە ل سەر مەکتەب سیاسی هاتیەدان، یا دروست ئەوه گۆتبان پارتی دیموکراسی کوردستان بالی مەکتەب سیاسی، نەسالۆخدان رەوتەکی یا کۆمەکی ب ناڤی کەسەکی، یان هەر بکیمی پیدفیبوو ب بالی (ئیراهیمی) هاتبا نیاسین، چنکو راستی د بزاقی دا ئەز نەکەسی ئیک بووم، و تاکو نەپشتەفانی دابریتی ژ مەلا مستەفا بووم، ئەز تا داویی و ب دانپیدان مەلا مستەفا ب خۆ ئەز تیفەندکار بووم د ناڤەر هەردوو لایەنان دا، لەورا ئەز هزر دکەم نافکرنا وی بزاقی ب وی ناڤی کارەکی نەدادپەرەوەر بوو، و زۆردارییه، ئەگەر ئەوا روودایی ب سیاسی بەدەینه نیاسین، پیدفیه رەوت تتی ب بالی مەکتەب سیاسی بیی ناڤی کەسان بهیته نیاسین، تاکو ئەگەر ئەف حالەتە ل سالتین حەفتیان ب راستی هەبوو، نەا ئەو ب دووماهی هاتیە و نەمایە، من چ هزر بوو خەلکی نینە دا لی کۆمبەن، من چ ریبازین نوی بۆ خەباتی نەداهیتانیە و من چ درویشمین دەستیشانکری بلند نەکرینە، لەورا (جەلالی) نافکرەکا هەبوونا خۆ د ناڤ بزاقا نەتەوهیی یا کوردی و د ناڤ مللەتی کورد دا نینە. بۆ پتر پیزانین، فەگەرە.

<https://www.pukmedia.com/AR-kitab.aspx?=123430>

(1) دیدارەک کەسی دگەل مهجید لاوهند سەرگەلی، (2019/3/25)، ل مالا وی ل گوندی میروستەک، ل دەفەرداریا ئامیدی.

لاوه‌ندی کو موختاری گوندی بوو، لاه‌ند ژ دیتنا عه‌بدله‌رحمانی مه‌نده‌هۆش بوو، چنکو ژ میژبوو نه‌دیتی، ئەوان ژ سه‌رده‌می شۆره‌شا ئیلۆنی هه‌فدودنیاسی، پشتی ب خیره‌هاتی لاه‌ند ژ ئەگه‌ری سه‌ره‌دانێ پرسى؟ عه‌بدله‌رحمانی گۆت: ئەم بکپین په‌زینه.. لاه‌ند ب گۆتتا وان قایل نه‌بوو، پاشی عه‌بدله‌رحمانی گۆتی ئەو پیشمه‌رگه‌یین ئیکه‌تی نه‌ و ئەو هاتینه ده‌قه‌ری دا خه‌لکی هشیاربکه‌ن و لدور شۆره‌شا نوی ئاگه‌هداربکه‌ن، بپی دانا چ پیزانین دی لدور پلان و ئارمانجین خو، وه‌سا دیاره‌ ژى وان راستیا نیازا لاه‌ندی تاقی دکر، هه‌روه‌سا داخواز ژێ کر کو هاریکاریا وان بکه‌ت، دا ده‌سته ژ گوندین دی ب ئیمناهی ده‌رباز بیت، چنکو ئەو خه‌لکی ده‌قه‌ری یه‌ و ل ری و ریوارین ناف گوندان شاره‌زایه‌، لاه‌ند ل سه‌ر هاریکاریا وان رازی بوو، رۆژا دویفدا و ل په‌ی ژفانی ده‌ستیشانکری لاه‌ند پشتی نفیژا شه‌یفا چوو جه‌ی ده‌ستیشانکری، ل گه‌لیی گوندی (سه‌رگرکا) بو دیدارا ده‌سته‌یی، ب ده‌مژمیران چافه‌ری ما لی ده‌سته دیارنه‌بوو، فه‌گه‌ریا مال و رۆژا دویفدا چوو هه‌مان جه‌ و چافه‌ری هاتنا وان کر، لی ئەو هه‌ر نه‌هاتن، لاه‌ندی هزرکر ئەو ناهین یان پلانا خو گۆه‌رتیه‌، نه‌دزانی کو ده‌سته ژ بو کاره‌ک فه‌ر و بله‌ز به‌ره‌ف گوندی (سه‌رۆکانی) چوو، په‌شتی پیزانین بو هاتین کو چه‌ند خیزانه‌ک ژ راهیلا نه‌شکه‌ری عیراقی ره‌قینه‌ چیا، ئەو ژى پشتی فان خیزانان ره‌تکری بو باشووری ئیراقی به‌ینه‌ دویژێخستن، چنکو ده‌سته‌لاتدارین ئیراقی هه‌ر خیزانه‌کا په‌یوه‌ندییا موکم ب شۆره‌شا ئیلۆنی فه‌ هه‌ی بو نافه‌راست و باشووری ئیراقی دویژێخستن. (1)

(1) دیداره‌ک که‌سی دگه‌ل مه‌جید لاه‌ند سه‌رگه‌لی، ژیده‌ری پیشی.

دەستە چوو گوندی سەرۆکانیی کو ئێك ژ گوندین ھۆزا زیاریانە، ژبۆ دیتنا (حسین سەعدۆی، کو عەبدلرەحمانی ئەو دنیاسی دەمی ئەو د دوو سالتین داویتی دا ژ شۆرەشا ئیلۆنی بەرپرسی وی بوو و، ھەر دوو د پارتی دیمۆکراتی کوردستان دا ئەندامبوون و عەبدلرەحمانی ژ سەعدۆی دقیا ھاریکاریا وی بکەت د قەدیتنا جەھکی بۆ ھەر سی خیزانان، چنکو ئەو مەروفتی وانە و ئەوان باوھری پێ ھەیه، ئارمانجا دەستەیی پاراستن و داينکرنا جەھکی تەنا بوو بۆ وان خیزانان، د ئەنجامدا دەستەیی و وان خیزانان ھەفکاریا ھەفدوکر. (1)

دەستە پیدقی ب دەستفەئینانا فیان و ریزگرتنا خەلکی بوو، د ھوندەر ھاریکاریا وی بۆ کەسین ژ ئەگەرین سیاسی ژ دەستەلاتا ئیراقتی دەرەفین بوو، و ل سپیدەھیا رۆژا 30 خیزانێ عەبدلرەحمانی سەعدۆ ل مالا وی ل گوندی سەرۆکانیی دیت، پشتی ب خیرھاتی پرسیارا حالی وی کر، ئینا گۆتی پشتی ھەلوەشیانا شۆرەشی وی خو رادەستی دەستەلاتا ئیراقتی کر و، نھا ئەو کرینا پەزی دکەت و د دەمی ئاخفتنی دا، سەعدۆی تیبینیکر کو نارنجۆکە دکەل عەبدلرەحمانی یە و ھۆسا زانی کو ئەو ژبۆ کارەکی سیاسی یی ھاتی، چنکو وی دەمی کەسی نەدویریا چەکی بەھلگریت، پشتی شیفخوارنی ژ مال دەرکەفتن و عەبدلرەحمانی گۆتە سەعدۆیی ئەووی بریہ پەياسی: ئەز نەھاتیمە پەزی بکرم، من باوھری ب تە ھەیه، لەورا دی ئەگەرئ ھاتنا خو ئەشکەراکەم، ئەز کادری حزبیە و دەستەیه کا پیشمەرگەیی ن ئیکەتی نیشتمانی کوردستان ل گەل منن، نھا ئەو ل نیزیکی گوندینە، ئەمین ھاتینە قی دەفەرئ ژبۆ ھشیارکرنا خەلکی و ب دەستفەئینانا

(1) ریبوار سالج، ژێدەری پێشی، ل ل 202 - 209.

پشته قانییا وان، دا دەست ب شۆرەشە کا نوی بکهین، و پیدفیه ل سەر ته و خەباتکەرین پیشین ژ لاین لوجستی قە هاریکاریا مه بکهن و خۆراکی پیدفی بو مه دابین بکهن.. پاشی گوئی: مه بهیستییه چەند خیزانه ک رهفینه چیا و مه دقیت وان بینین.. پاشی عەبدلرەحمانی جهی خو ل چیا یی نیزیك نیشا دا، دا ئەو خۆراکی بو بینیت. (1)

پشتی چەند دەمژمیران سەعدۆ چوو جەم مروقه کئی خو ب ناڤی (مستەفا رهشید حەسەن) کو گەلە ک پەز هەبوو و داخوازا هاریکارین ژئی کر، د قە گوهاستنا خۆراکی دا بو جهی دەستە لی بنه جه و مستەفا ل سەر داخوازا وی رازی بوو، پشتی ئاهین خوارنی یین عەبدلرەحمانی داخوازکرین بەر هەفکرین، ئەو ئاهین خوارنی ب دەواران قە گوهاستنه جهی دەستنیشانکری، دەمی ئەندامین دەستە یی دیتین ژ ریکوپییکی و جلکین وه کههف و چه کئی وان یی پیشکهفتی مەندەهوش بوون، هەچکو ئەو یه که یه کا شەپرکەر ژ لەشکه ره کئی پیشکهفتی، سەعدۆی گوته عەبدلرەحمانی: ئەگەر من تو نه نیاسی بای و باوهری ب ته نه با، دابیژم ئەف دەستە یا لەشکه ری ئیراقی یه و هوون هاتینه قیری ژ بو دەستە سەر کرنا خیزاتین رهفی. (2)

ژبو لیگه پریانا خیزاتین رهفی دەستە لاتا ئەمنی چاقین خو ل وان گوندان بە لافکر بوون، لەورا نه یا ب ساناهی بوو ئەو خیزان ژ بلی مروڤین خو یین نیزیك باوهری ب کەسی بینن، بەردەوام خو قەدگوهاستی دا جهی وان بو دەستە لاتی ئەشکه را نه بیت، لەورا بو قەدیتنا وان خیزانان عەبدولرەحمانی داخوازییا هاریکاریی ژ سەعدۆی

(1) ریوار سالج، ژیدهری پیشی، ل ل 202-209.

(2) ریوار سالج، ژیدهری پیشی، ل ل 202-209.

كر، ئەو رازى بوو و ب ھارىكارىيا مەوۆقى خۆ ئەوۆ خودانى تەرشى و كەوالى (مستەفا رەشىد)ى جەھى وان دىت، لى بەرى وان بىتە دەف عەبدلرەحمانى، سەعدۆى سەمىانن خىزانان دىتن، ئەو ژى ھەر ئىك ژ (سەعید ھەبىب، عەبدلرەحمان بانى، ئەحمەد باكرمانى، حاجى ھەسەن شىلازدى) و گۆتە وان: دەستەيەك ژ ئىكەتى نىشتمانى كوردستان يا ھاتىيە دەفەرئى ژ بۆ راگەھاندنا دەستپىكرنا شۆرەشەكا نوى و، بەرپرسى وى عەبدلرەحمان شىنگالى يە و ھەر ژ سەردەمى شۆرەشا ئىلۆنى ئەز وى دناسم، ئەو خەباتكەر و دلسۆزى كوردىنىي يە، قىجا ھەكە ھەو ھەبىت وى بىنن دا بچىن و ئەگەر رەتدكەن، ئەز دى بىژمى مە ئەو خىزان نەدىتن.. پاشى سەعدۆى ھەندەك بەلاقۆكىن ئىكەتىن دانە وان و ژ وانە (بۆچى ئىكەتى نىشتمانى؟) و گۆتە وان: قان بەلاقۆكان بخوين و پاشى برىارى بدەن. (1)

بەلاقۆك خواندن و ژبۆ دىدارا عەبدلرەحمانى رازىبوون، دگەل سەعدۆى چوونە جەھى دەستەيا ئامىدىي، ب گەرمى عەبدلرەحمانى پىشوازي كرن، پشتى سەمىانن خىزانان ئەندامىن دەستەيى دىتين و دگەل فەرماندە (عەبدولرەحمان و عزەت)ى پەيچىن، پىشواست بوون كو ئەفە پىشمەرگەنە، ھەست ب خۆشەيەكا مەزن كرن و گۆتن: مە باوەر نەدكر جارەكا دى پىشمەرگەي بىننن، ئەو يى ژبۆ مافىن مە و مللەتى خەباتى دكەن.. پاشى ھەر دوو لايەنان برىاردان ھەفكارىيا ھەقدوبكەن، تا سپىدى شەفبىرى كر و لدور كاودانن سىاسى و دەفەرئى گەنگەشەدكر و، كا پشتى پىشمەرگەي كوردستان ھىلاي ژ ئەنجامى ھەلوەشيانا شۆرەشى ھالى خەلكى چ لىھات، سپىدى

(1) ھەمان ژىدەر.

سه‌میان فه‌گه‌ریان و ئه‌وان بۆ خیزانین خۆ هیفی و خوزی ده‌ه‌لگرتن، به‌ری ده‌سته‌یا ئامیدین گوندی سهرۆکانی به‌یلت، عه‌بدله‌رحمانی گۆته‌ سه‌عدوی هیزه‌کا دی یا ریزین خۆ ریکدخسته‌فه، ئاماژه‌کرن بۆ (س.ب) یا پارتی دیموکراتی کوردستان، له‌ورا پیدقییه‌ د ناف خه‌لکی دا به‌لافکه‌ن، کو ده‌سته‌یین ئیکه‌تی نیشتمانی ل بادینان وه‌کو ده‌ستی‌کا هه‌لبوونا شۆره‌شا نوی به‌لافبووینه و، گۆژمه‌کی پاره‌ی راده‌ستی سه‌عدوی کر، داکو ئازۆقه‌ی پی بکریت و ل جه‌ه‌ک باش فه‌شیریت، تاکو جاره‌کا دی فه‌دگه‌پینه‌ وی ده‌فه‌ری و گۆتی: ئه‌گه‌ر خیزانین ره‌فی پیدقی خوارنی بوون، خوارن و ئازۆقه‌یی مه‌ بده‌ وان. (1)

ده‌سته‌ فه‌گه‌ریا گوندی سه‌رگه‌لی و عه‌بدله‌رحمان چوو مالا موختار مه‌جیدی لاوه‌ندی، ئه‌وی گۆتییه‌ عه‌بدله‌رحمانی: دوو روژان چافه‌پیی هه‌وه‌ بووم، لی هوون ل ژفانی ده‌ستیشانکری نه‌هاتن..، گۆتی ب ئه‌رکه‌کی فه‌ر و به‌ه‌ز چووینه‌ گوندی سهرۆکانی و ل ده‌می ئاخفتنا وان که‌سه‌کی ده‌رگه‌هی لاوه‌ندی لی‌دا، ده‌می ده‌رگه‌ فه‌کری دیت کاده‌کی به‌عسیانه، ئه‌و ل گوندی ریقه‌به‌ری نه‌هیلانا نه‌خوانده‌فانی بوو، گۆته‌ لاوه‌ندی: ئه‌قرو هاتیمه‌ جه‌م ته‌ دا بۆ ئه‌زمونین نه‌هیلانا نه‌خوانده‌فانی هاریکاریا من بکه‌ی..، چ ریک ل پیش لاوه‌ندی نه‌بوون ژ بلی بینیه‌ دمالقه، ئینا داخوازکه‌ ژوور و بره‌ ژووره‌کا دی ل ته‌نیش ژوورا عه‌بدله‌رحمان تیدا، لاوه‌ند چوو ده‌ف عه‌بدله‌رحمانی و گۆتی، ئه‌وی ده‌رگه‌ه‌ قوتای کاده‌کی به‌عسی یه، داخوازا هاریکاری ژ من کر و ئه‌ز نه‌شیم داخوازا وی ره‌تبه‌کم..، عه‌بدله‌رحمانی گۆتی چ ئاریشه‌ نینه، ئه‌ز ل ژووره‌کی و ئه‌و ل ژووره‌کی

(1) ریبوار سالج، ژیده‌ری پیشیی، ل ل 209-202.

یه، د وی ماوهی کورت دا لاوهند ل نافهرا ههردوو ژووران هاتن و چوون دکر و برای وی رهشیدی دهمی دیتی ژ ژوورهکی دهردهکفیت دا بجیته د ژوورهکا دیقه پیکهنی، گوتی: بوجی دکهنی؟ گوت بۆ فئ ههلهکفته سهر و سههر دکهنم، د ئیک دهه دا د ژوورهکا مالا مهقه فهماندهیی دهستهیه کا پیشمههرگی و د ژوورا برهخه کادهرکی پارتا بهعس... پشتی کادری پارتا بهعس کارئ خو دگهل لاوهندی ب داوی ئینای، ژ مالا وی دهرهکفت بیی تییینی بکهت، کو فهماندهیهکی پیشمههرگی ل ویدهری یه، لاوهندی ههناسهک ئارامیی ههلهکشا و بهرهف عهبدلرهحانی چوو، داخوازا لیبورینی ژئ کر و گوته ژنا خو کو خوارنی بۆ وان و ئەندامین دهستهیی بهرههقهکته و داخواز ژ برای خو رهشیدی کر، بجیته جهئ پیشمههرگی ل و بینیه لای دئی گوندی کو نهالهکا بجویکه. (1)

عهبدلرهحمانی و لاوهندی فراقین و خوارن بۆ پیشمههرگیان ههلهگرت، عهبدلرهحمانی لاوهند راسپارد کو بجیته ئامیدی ژ بۆ هنارتنا نامهیهکی بۆ سهدیق عهلی ل باژیری دهوکی و هندهک ئازووهی و پیدفیاتیان بکریته. (2)

لاوهند بهرهف ئامیدی و دهسته ب ههقهالبهندی رهشیدی بهرهف گۆرستانا د نافهرا گوندین (کوپک و بنافی) یی چوون، ل ئامیدی لاوهندی نامه دا دهست شوئیرهکی تهکسیی یی باوهری پی هه، دا بگههینیته سهدیق عهلی و دههمان روژ دا بهرسف بۆ بینیت، ئازووه و پیدفین عهبدلرهحمانی داخوازکرین کرین و چافهربی گههشتنا بهرسفا سهدیق عهلی ما، دوو روژ بۆرین و بهرسف ژ سهدیق عهلی

(1) دیدارهک کهسی دگهل مهجید لاوهند سههرگی، ژیدهری پیشی.

(2) ههمان ژیده.

نەھات... لاوەند چوو جھى دەستەيى ل نىزىك گوندى (بناقى) ل دەقەرا نھيلى، لدور گىروبونى عەبدلرەحمان پىرسى و بۆچى بەرسقا پىرسىارى نە ئىنا، گۆت ئەو دوو رۆژان چاقەپى ما بەلكو بەرسقا بھيىت، لى ئەو نەھات و نزانىت بۆچى... ل ئامىدىي لاوەندى زانى كو عەبدلرەحمانى پەيوەندى ب ھندەك كەسىن دى ھەيە، ژ وان (مەھمەد سەعيد كونجى) ئىك ژ كەسايەتتىن بەرنىاس ل دەقەرا ئامىدىي. (1)

دگەل نىزىكبونى ژفانى دەستىشانكرىي كۆمبونى ھەر چوار دەستەيان ل گوندى (غولدى)، ل سەر لىقا خابورى ل پەي رىنمايىن برەھىم عەزۆى و پىشتى بۆرىنا نىزىكى ھەيەكەي ژ ئىكقەبونى ھەر چوار دەستەيان، لدەمى دەستىشانكرى دەستەيا دھۆكى گەھىشتە ويدەرى، پاشى دەستەيا ئامىدىي و پاشى دەستەيا زاخۆ پىشتى بجھىنانا ئەرکىي خۆ ب سەرکەفتىانە، د بەلاقىرنا پىرۆپاگەندەيى دا بۆ شۆرەشا نوى ل گوندىن ل پەي پىرۆگرامى بۆ ھاتىنە دەستىشانكرن (*) ھەر سى دەستە ل گوندى غولدى كۆمبون و چەند رۆژان چاقەپى مان، لى دەستەيا مەلبەندى ب سەرکىشيا برەھىم عەزۆى نەھات، ئەوان نەدزانى كو دەستە بەرى چەند رۆژان ب رىكا خىانەتى ل (نىرۋە) ل دەقەردارىي (ئولودەرە) ل دەقەرا ھۆزا گۆيان ل باكوورى كوردستانى كەفتىە بويەكەي، ئەو ژى لدەمى گەپىانەكا وى ل وى دەقەرى، كو موختارىي گوندى برەھىم عەزۆى و دەستەيا وى داخوازكربونە خوارنى ل مالا خۆ، ئەوين دەمى چووينە د مالا وى قە و بېھنا خۆ

(1) دىدارەك كەسى دگەل مەجىد لاوەند، ژىدەرىي پىشىي.

(*) مخابن ئەم نەچووينە ناف ھوپىركارىيىن چالاكىين دەستەيا زاخۆ، چىكو ئەم نەشايىن دىدەقەنەكى بىيىن، بۆ مە لدور بېھيىتى... (نقىسەر).

فەدای، تاكو كۆمەكا چەكداران ژ خەلكی گوندی ھێرش كړینی، ھێرشكەران چەك و ھەر تشتی وان بر، پاشی رادەستی (س.ب) یا پارتی دیمۆكراتی كوردستان كرن.(1)

(س.ب) بۆ دوژمناییا ئیكەتی نیشتمانی كوردستان بپارێ خۆ بۆ ب داویننا، ھەبوونا وان ل دەفەرا بەھدینان و باكووری كوردستانی دابوو، لدور قی چەندێ ئەوان ھەفەیمانی دگەل ھندەك ھۆزێن باكووری كوردستانی گریډابوو، ب تایبەت ھۆزا (گۆیان)، رێككەفتن د نافەرا ھەردوو لایەنان ب قی شیوەی بوو: ئەوی پێشمەرگەییەکی ئیكەتی بگرت یان بكوژیت، چەك و ھەر تشتی وی، بۆ وی یە و سەری وی بۆ (س.ب)، ھەروەسا رێكخستین (س.ب) د ناڤ خەلكی وان دەفەران دا بەلافكربوو، كو ئیكەتی كۆمەلەك سیاسی و لەشكەری یا دژی كوردینی یە و ئەو كریگرتین دەولەتین ھەفسوی نە.(2)

پشتی چەند رۆژێن چافەرێوونی ل گوندی غولدا، عزەت شنگالی جیگرێ برەھیم عەزۆی پشتی راویژێ دگەل فەرماندین ھەر سێ دەستەیان بپاردان، كو ھێزێن وان كو ژ (26) كەسان پێكدھاتن، ببنە دوو ھێزێن مەزن یین ژ (20) كەسان ب سەرکردایەتیا عزەت شنگالی پێك بەیت، ئەو بچیت ل دەستەیا سەرەکی بگەریت و ھێزەكا بچوێك ژ (6) كەسان راستەوخۆ بچیتە ناڤ سورێ، ئانكو راستەوخۆ ژ ئیراقی بچیتە ناڤ سورێ ب رێكا رویاری دیجلە؛ ژ سیگوشەیا سنۆری (ئیراق، سورێ، تركی) دا ھویركاریین ب سەری چوار دەستەیان ھاتین، بگەھینن سەرکردایەتیا ئیكەتی و برەھیم عەزۆی بەری ھینگێ دوو كەس ژ

(1) دیدارەك كەسی دگەل برەھیم عەبدلكەریم محەمەد، ژێدەری پێشی...، دیدارەك كەسی دگەل سعود عەلی خالد، ژێدەری پێشی.

(2) دیدارەك كەسی دگەل سعود عەلی خالد، ژێدەری پێشی.

دەستەيا خۆ ل دويش ئىك ھنارتبۈونە سوريى، دا نامەيەكى بگەھينن سەرکردايەتتى و وەرگرتنا فەرمانىن نو، لى ھەردوو قەنەگەپريان، عەزۆى نەدزانى چ ب سەرى وان ھاتىيە و بۆچى قەنەگەپريانە، ئەفى ئالۆزى د سەركىشىيا ھەر چوار دەستەيان دا چىكر. (1)

ھىزا بچويك ژ (حسین ئەحمەد ئەحمەد، بەرپرسى لەشكەرى يى دەستەيا دھۆك، عەبدلرەحمان شنگالى، بەرپرسى سياسىي دەستەيا ئامىدىي، عەبدلجەبار عەبدلغەنى سەندى، بەرپرسى لەشكەرىن دەستەيا زاخۆ، رەشىد محەمەد عەبدلرەحمان، فوئاد مەلا موسلىح، عەزەت سەدىق، كەرىم خورانى) پىكدهات، بەرەف سوريى چوو. (2)

د نارف گوندان را رىكا خۆ قەكر تاكو ل رۆژا 1976/8/30ئى (3) گەھشتىنە گوندى (ئەحمەدى سەمى) ئەوى نىزىكى گوندى برچىنى ل دەقەرا دۆسكىيان، ل ویدەرى ل سەر برکەكا ئافى بۆ بېھنقەدانى راوەستيان، دوى دەمى دا (4)، ھىزەكا (س.ب) ئەو دورپىچكرن و داخواز ژ ئەندامىن وى كر چەكى خۆ دانن و خۆ رادەست بکەن، عەبدلجەبار سەندى بەرسقا وان دا و گۆت: ئەگەر ھوين خۆ ب پىشمەرگە دىبنن، ئەم ژى پىشمەرگەينە و مە رۆژەكى زيان نەگەھاندىيە ھەو و مە چەك دژى دوژمنى داگىركەرى ولاتى مە نە دژى ھەو ھەلگرتىيە، ھەروەسا ئەم نە ئەوين يىن د ھەر كاودانەك سەخت دا چەكى خۆ دانىن... پىشتى ئاخفتنا

(1) ھەمان ژىدەر.

(2) ھەمان ژىدەر.

(3) نەوشىروان مستەفا لە كەنارى دانوبەو ھە بۆ خرى ناوزەنگ 1975-1978، ل ل 123-121.

(4) دىدارەك كەسى دگەل سەلام ئەحمەد محەمەد (2002/5/13) ل ئافاھىي دەزگەھى بادىنان سات، ل باژىرى دھۆكى.

خۆ ب داوی ئینای، پێشمەرگەیی (س.ب) پشتراستبوون کو ئەو خۆ رادەست ناکەن، ئینا گوللە رێژکرن و هەر شەش پێشمەرگەیی ئیکەتی ژ بەرەفانی ژ خۆ کرن و بەرسفدان، د ناڤهرا هەردوو لایان دا شەپێ دژواربوو، د ئەنجامدا هەر ئیک ژ (عەبدلجەبار عەبدلغەنی سندی و فوئاد مەلا موسلح) شەهیدبوون (1) و هەر چوارین دی خۆ ڤه کیشان، بۆ ماوهی دوو روژان د ناڤ گوندان دا دگەریان ژ بۆ ڤه دیتنا ریکەکا تەنا بۆ گەهشتنا سنۆری ئیراقی - سوریی، پێشمەرگەیی (س.ب) ل وان دگەریان، هەر چوار گەهشتنە دەڤهرا (خراب دیمی) ل سەر رویاری دجلە ی یا سەر ب ناوچەداریا باتیلی ڤه ل دەڤهرداریا سیمیلی و بریاردان ب مەلهفانیا ژ رویاری بۆ سنۆری سوریی دەرباز بن، لی پێشمەرگە عەزت نەین مەلهفان بوو، ل وی جەه ل تشتەکی گەریان دا عەزت پێ دەرباز بکەن، لی وان چ تشت نەدیت، رویار د ناڤهرا وان و سنۆری دا بوو، ئانکو قورتالبوون ژ راهیلانا دەستەلاتا ئیراقی ژ لایەکی و ژ لای دی راهیلانا پێشمەرگەیی (س.ب) بۆ وانا یا ب زەحمەتبوو. (2)

هەر سێ پێشمەرگەیی دی نەشیان هەڤالی خۆ بهیلن، لەورا بریاردان پلانا ریکا خۆ بگوهوژن، بەرپرسی لەشکەری یی دەستەیی حسین ئەحمەدی کەسەک دنیا سی، کو بەری هینگی هاریکاریا وان کربوو، ئەو ل کارگەها خیزی و حەسحاسی ل سەر رویاری دجلە ی ل دەڤهرداریا خراب دیمی شوڤیری ڤهلابی بوو، کو مولکی خیزانا (جەعفەر بیسفکی) یی تاگرێ حکومەتا عیراقی، حسین ئەحمەدی داخواز ژ شوڤیری کر وانا بگەهینتە سنۆری سوریی و ئەو رازی بوو و گۆتە وان: سوبەهی دی چمە سنۆری سوریی بۆ ڤه گوهاستنا خیزی،

(1) دیدارەک کەسی دگەل سعود عەلی خالد، ژێدەری پێشی.

(2) دیدارەک کەسی دگەل مەجید لاوهند، ژێدەری پێشی.

قَیجا خو ئاماده‌بکه‌ن دا سپیدی زوی ب ری که‌فین، د شه‌فی دا شو‌فیری گۆته خودانی کاری (جه‌عفه‌ری)، بۆ که‌هشتنا سنۆری سورین ئه‌و دی هاریکاریا چوار پَشمه‌رگه‌یین ئیکه‌تیی که‌تن، جه‌عفه‌ر تۆره بوو و گۆتی: ماتو نزانی ب (ته‌لاق) من سویندخوارییه بۆ پارتا به‌عس و ده‌سته‌لاتا ئیراقی یی دلسۆزیم، بۆچی قی گۆتی بۆ من دیژی، هه‌ره سوبه‌هی وان به‌.. ده‌ملده‌ست جه‌عفه‌ری ده‌سته‌لاتا ئیراقی ب پلانا فه‌گوه‌استنا هه‌ر چوار پَشمه‌رگه‌یان ئاگه‌هدار کر. (1)

روژا پاشتر سپیدی زوی هه‌ر چوار پَشمه‌رگه‌ ل قه‌لابی سواربوون و چه‌کی خویی کلاشینکوف د ناف خیزی را فه‌شارتن، قه‌لابه به‌ره‌ف باژپری میسل چوو، هه‌کو که‌هشتیه گوندی (ته‌لعه‌دس و منارا) ئه‌وی دکه‌فیه باکووری میسل و باشووری ده‌وکی، دیتن قۆله‌کی (سریه) له‌شکه‌ری ژ کۆماندویی ئیراقی به‌ربه‌ستین پشکینیی داناینه، ده‌ملده‌ست عه‌بدله‌رحمانی پاره‌یین ل گه‌لدا کو (70) دینار بوون، کره‌ د ناف ده‌فته‌را خویا تیبینیان دا و هاقیه‌ لای جادی ناف پویش و به‌ران، داکو ئه‌و که‌سی ببینیت ئاگه‌ه ژ پاره‌ی هه‌بیت و گرنگی ب پیزانیین نه‌یینی نه‌ده‌ت (2)، ده‌فته‌را تیبینیان بریتی بوو ژ نه‌خشه‌یه‌کی بۆ گوند و ری‌ک و ری‌ه‌وان و نافین (133) که‌سین دی یین ل وان گوندین سه‌ره‌دانا وان کری و سه‌ره‌ده‌ری دگه‌ل کری، هه‌ر چوار و چه‌کی وان هاته‌ن گرتن، کۆماندۆ ل هه‌ر تشته‌کی کو هاقیتیه‌ د ری‌کی دا به‌ری بگه‌هنه به‌ربه‌ستین پشکینیی گه‌ریان و ده‌فته‌را تیبینیان دیتن و ئه‌فه بوو یا عه‌بدله‌رحمان شنگالی ژئی دترسیا، هه‌ر

(1) هه‌مان ژێده‌ر.

(2) دیداره‌ک که‌سی دگه‌ل (م.خ.س) ل (2019/5/29) ل مالا له‌شکه‌ر عه‌بدللا ئه‌حمه‌د (له‌شکه‌ر بادینی) ل باژپری زاخۆ.

چوار بۆ ریفەبەریا ئەمنا دھۆکى ھاتنە فەگواستن. (1)

لئ ھیزا دى يا ژ (20) كەسان پىكھاتى، ب سەرکردايەتيا عزەت شنگالى بەرەف سنۆرى ئىراق و تركى د ھەمان رىكا پى ھاتينە د ئىراقى دا چوون، پشتى چەند رۆژين ب ریفەچوونا ب زەحمەت و خو دانەپاش ژ دويرگەھين لەشكەرى ئىراقى و ئەندامين (س.ب) ئەو ھيز گەھشتە گوندى (زىڤيا) يا سنۆرى د ناف تركى دا، ل دەفەرا ھۆزا گويان و ل نيزيك ویدەرى بنەجھ بوو، پشتى بېھنقەدانەكا كورت عزەت شنگالى ھژمارەكا پىشمەرگەيان ھنارتنە گوندى، دا لدۆر ھەر پىزانينەكى وان بگەھينتە جھى دەستەيا عەزۆى پىرسن، لئ گونديان د بەرسفدانى دا ئەو گىرۆكرن و چ بەرسقین مفادار نەدانى، پشتى چەند دەمژمىران ژمارەكا رھسپيىن وى گوندى ھاتنە جھى ھيزا ئىكەتیی و داخواز ژ عزەت شنگالى كرن، وى جھى چۆل كەن و بچنە نھالەكا بجويك ل نيزيك گوندى تاكو ئەو پىزانينان لدور دەستەيا لیدگەرن كۆم دكەن، عزەت رازى بوو بجیتە وى نھالا كيم تەپراش لئ ھەين و ل ویدەرى بنەجھ بوو، دگەل ھەلاتنا ئەلندا رۆژا د دويڤدا پىشمەرگەيىن ئىكەتیی تيبينى كر كو ئەو تووشى خيانەتئ بووينە و ژ لايى ژن و ميريىن خەلكى گوندى (زىڤيا) و گوندین دەورووبەر فە ھاتينە دۆرپيچ كرن، زەلام د چەكداربوون و ژنان دار و بەر ھەلگرتبوون، گازى پىشمەرگەى كرن كو چەكى و ھەر تشتەكى ھەى دانن، ئەو ژ تاگرين (س.ب) بوون، لئ ئارمانجا وان چەك و پارەبوون، نە شۆرەش و نەكوردینى بۆ وان خەم بوو(2)، ل فیرە عزەت شنگالى گازى كرى و ھەولدا وان ژ ھزرا ھیرشكرنى پاشگەز بكەت و، رىكا

(1) دیدارەك كەسى دگەل مەجید لاوھند، ژیدەرى پيشین.

(2) دیدارەك كەسى ل گەل سعود عەلى خالد، ژیدەرى پيشین.

وان قەكەن دا ل لیگەریانا هەقالین خۆ یین پێشمەرگە بەردەوامین، لێ دورپێچکەرەن ئەو چەند رەتەر و دوبارە داخوازا چەك دانانی ژ وان کر، جارەکا دی عەزەتی ب کەرب قە گوۆتی: ژ بۆ رزگاریا کوردستانێ من چەك هەلگرییە و من سویندخوارییە هندی زیندی بم چەکی خۆ بۆ چ کەس و کۆمەل و لایەنان نەدانم، هوون چەکی من نابەن و ئەزی زیندی... (1) دگەل ب داوی ئینانا ئاخفتنا خۆ هەردوو لایەنان دەست ب تەقە کرنی کر، جەهی پێشمەرگە یی ئەشکەرابوو چ تشت نەبوو خۆ پی پاریژن، نەکەفر و نەدار تنی هەندەك تەپاش و کەفرین بچویک هەبوون، نیزیکی دەمژمێرەکی تەقەیی د ناقبەرا هەردوو لایەنان دا قەکیشا، تیدا فەرماندی هیژی عەزەت شنگالی و هەر ئیک ژ (سابەر عەرەب عەبدی، ئەحمەد عەرەب خالە) شەهیدبوون، هەرەسا گوللەییەکی ب دژواری سەری (عەمەر برەهیم رەشید) هەنگافت، دەمی فیشەك نەماین هەر (17) پێشمەرگەییان ماین، خۆ رادەستی گوندیان کر (2).

رۆژەکی مانە د دەستی گوندیان دا ئەوین ژبلی خەبەر و جقینا تشتەك بۆ خوارن و قەخوارنی نەدای، هەرەسا هەمی تشتی وان ژ چەکی و تاپێدقیین کەسی وەکو دەمژمێرین دەستی و گوستیرک ژێ ستاندين، رۆژا د دیقدا هیزەك ژ (س.ب) گەهشەتی وی گوندی و دیل ژ وان وەرگرتن و قەگوهاستە گوندی (هەدریش) ی ل سەر سنووری ئیراق - ترکی و بۆ (20) رۆژان هیلانی گرتی، دوی ماوەی دا هەر دوو دیل ژ لاین دوو ئەندامین (س.ب) زیڕەقانی لێ دەهاتە کرن، سپیدی

(1) نەوشیروان مستەفا ئەمین، لە کەناری دانوبەو بۆ خەری ناوژەنگ.. دیوی ناوێوی روداوێکانی کوردستان ئیراق 1975-1978، ل ل 121-123.

(2) دیدارەك کەسی ل گەل سعود علی خالە، ژێدەری پێشی.

ديل كۆم دكرن و دبرنه دهرفه ي گوندى و ئىقارى ديل و زيندانكرين
 وان بو خوارن و قهههواندن ل سهر مالىن گوندى بهلاقدرن،
 خهلكى وى گوندى دنهچاربوون خوارنى بدهنه ديل و زيړهفانين
 وان و نهديشان وى چهندي رت بكن دا نههينه خاين كرن، د
 دهه روژين دويماهي دا ژ ديلي نندامين (س.ب) ههلدان
 پيشمهركهين ديل بو لاي خو رابكيشن، داخواز ژى دكر ئيكهتي
 بهيلين و پهيوهندي ب (س.ب) بكن، لى ههمي ديلان نه و چهنده
 رهكر و دوپاتكرن كو نه و پيشمهركهين ئيكهتي نه و ل سهر نه و
 كرى ژبو دهستپكرنا شوړهشا نوى دپهشيمان نين، پشتى بيهيقي
 بووين و نهديشان وان رازى بكن، د روژا بيستى دا ژ دهستهسهركرنا
 وان، ديلين پيشمهركهين ئيكهتي بو دهقرا كوّماته ي يا سنورى
 هاتنه قهگهاستن، كو بارهگايى سهرهكي (س.ب) بو و (هاشم
 رهمهزان) ژ سهركردهين (س.ب) كو خهلكى باژپري زاخويه ل وى
 دهقهرى بو، ههمي ديل ل دهري شكهفتا (باقى) كوّمكرن و ب
 دههان چتهين گويى و نندامين (س.ب) نه و گوللهباران كرن،
 ههمي كهفتنه ئردى و دخوينا خو وهربوون، پاشى تهرمين بخوين
 ئيك ل دويق ئيكى قهگهاستنه پاشيا شكهفتى و هاقيتنه سهر
 ئيك، خو پشتراست نهكرن كو ئيك ژ ديلان هيژ يى زيندى بيت..،
 چتهين ژ هوژا گويى و نهوين ديل گوللهباران كرين شكهفت
 هيّان و تهرم بو دروندهيان هيّان يان ژى داکو برزن و بنه ههستى،
 هزركرن نهوان تا داوين خو ژ وان قورتالكر، لى پشتى بوژينا پتر ژ
 دهّمزيرهكى ل سهر كريارا ژ نافبرنى، پيشمهركه (برههيم خهليل
 فهقى) ژ ناف تهرمان دهركهفت، بى گوللهيهك قيكهفت بيت، لى
 نه و بيهوش ببوو و لهشى وى خوينهلو ببوو، فهقى ل خو و تهرمين
 ههفالين خو نپري، يى هنگافتى و شاش بو، ژ دژوارييا ترسى بى

ل تهرمان بنیریت کا بریندار یان زیندی دناڤدا مانه، بله ز ژ شکهفتی دهرکهفت و رهقی، پاشی ژ ناف تهرمان پیشمه‌رگه (جاسم محمه‌ده ئه‌حمه‌ده) دهرکهفت، کو گولله‌یه‌ک ب دهستی که‌فتبوو، ژ له‌شی خۆ یی هه‌می خوین هه‌ست ب ترس و بزديانی کر، ده‌می پشکینا له‌شی خۆ دکر کا چ برینه‌کا دی لی هه‌یه، تیینی کر که‌سه‌کی دی د ناف تهرمان دا یی دل‌قیت و یی بزافا دهرکهفتی دکه‌ت، ئینا ده‌ستی وی گرت و بۆ دهرکهفتی هاریکاریا وی کر، دیت ئه‌و شه‌هید (سه‌عید)ه کو چه‌ندین گولله ب لنگی وی یی راستی که‌فتبوون، بیهنه‌کی خۆ گرت و ل هه‌می تهرمان نیرین ب هیڤیا زیندیه‌کی بینن، لی پشتراست بوون، کو هه‌می شه‌هیدبوونه و تیینی نه‌کر کو هه‌قالی وان (بره‌هیم فه‌قی) یی به‌رزه کو به‌ری وان دهرکهفتبوو (1). ب چاڤین گری تهرمین هه‌قالین خۆ هیلان و به‌ره‌ف دهری شکهفتی چوون، چاڤدیریا جهی کر لی که‌س نه‌دیت، بیده‌نگی و متبوونی جه‌فه‌گرتبوو، ئینا بریاردان داکه‌فته دانگا شکهفتی کو نهاله‌کا بجویکه رویاری خابووری پیدا دچیت، ل ویری جاسم محمه‌ده‌ی گۆته شه‌هید سه‌عیدی: چ بکه‌ین؟ ئه‌فه تو ب دژواری یی برینداری و پی ته یی شکه‌ستییه و نه‌شیی بلقی... (شه‌هید سه‌عیدی) گۆتی: تو دشیی بچی و خۆ قورتالبکه‌ی، هه‌ره هه‌ر جهی ته بقیت، ئه‌ز دی ل ڤیره چاڤه‌ریی فه‌له‌کا خۆ بم... جاسمی خاترا خۆ ژ شه‌هید سه‌عیدی خواست و روڤدک ژ چاڤان بارین، بله ز د ناف دار و ته‌پاشان را چوو تا‌کو گه‌هشتیه دویرگه‌هه‌کا سنۆری یا ئیراقتی و خۆ راده‌ستی وی کر، دابه‌يته گرتن و بۆ هه‌والگریا له‌شکه‌ری به‌يته فه‌گوه‌استن (1).

(1) دیداره‌ک که‌سی ل گه‌ل سعود عه‌لی خالد، ژیده‌ری پیشیی.

لئى شەھىد سەعیدى برىندار پشتى ھەقالى وى جاسم ژئىفەبووى،
 (27) روژان بېي خوارن و فەھەويان و دەرمانكرن بو برين و پيئ
 شكەستى، ل وئى نھالا تەنگ ل سەر ليئقين رويبارئ خابوورى ما، د قى
 ماوهى دا ھەفركى ژ بو ژيانئ دكر، ل روژين دەستپيكي ژبلى گيايئ
 ل رەخئ رويبارى شين دبن چ تشت نەديت دا بخوئ، پشتى چەند
 روژان شەفگەرەكا زيەفانين سنورئ تركى ئەو ديت، ئينا ژ رويبارى
 دەر بازبوانە ناف ئيراقئ و ژئ پرسين كا ئەو كيە و بوچى بريندارە؟
 ئينا شەھىد سەعید ژبلى چيپوكا راست، چيپوكەكا دى بو گوئ و
 ھيقي ژ وان كر كو وى دگەل خو ببەن، لئى وان رەتكر و ھندەك نان
 دايئ و فەگەرپانە دویرگەھا خو د ناف سنورئ تركى دا، ئەوا ل نيزيكى
 جھئ ئەو لئى د نھالئ دا، روژا د ديقتا شەھىد سەعیدى ھەولدا
 بگەھيتە سەرئ گرى كو دویرگەھا تركيە، ئينا ئەندامين دویرگەھئ
 ھوشدارى ژ خو نيزيككرنئ دايئ و داخواز ژئ كر پاشقە بزقريت،
 نەچار بوو پاشقە بزقريتە نھالئ و وى پيئ خو يئ شكەستى ل دويف
 خو راكيشا، بېھن گەنياتى ژ برينين وى دەھات و ژ دژوارييا برسئ ل
 نھالئ دگەرپا دا گياي بينيت و بخوئ، ھوسا چەندين روژ ب خوارنا
 گيايئ فەبۆراندن، ژ بەختئ وى روژانە ئەندامين دویرگەھا لەشكەرپا
 تركى دەھاتنە وى جھى، دا بزائن كا بريندار مريە يان ھيژ يئ زيندييە،
 ھەچكو د نافبەرا خو دا ئەو مەرجانئ ل سەر چارەنقيسئ ژيانا وى
 دكەن و ھەر جارەكا ھاتبانە ھندەك چنيين نانى ددانئ، پشتى چەند
 روژان شەھىد سەعید تيبينى كر كو كرم د برينين وى دا دلغن و ژئ
 دخون، نەزانی چ بكەت يان روژين داھاتى چ بو فەشارتییە، دەربارەى
 چارەنقيسئ وى يئ نەديار و مرنا وى يا ھیدی ھیدی ترسئ فەگرتبوو،
 ھزر د سەربازين لەشكەرئ تركى دا كر، ئەويئ رەتكرى ھاريكارپا
 وى بكەن يان ھەما برينين وى دەرمان بكەن، توخم و لايەنگرين

(س.ب) و پاسه‌واتین سنۆری یین ئیراقی ئه‌وین دقین وی بکوژن، رۆژ بۆرین و ئه‌و د ره‌وشه‌ك ناله‌بار دا تاكو شه‌فا (27)ی ژ ده‌ستپیکا ئازارین وی هاتی، ده‌می هاتنا چه‌ند كه‌سان ب ده‌واره‌ بو ناڤ نه‌الی تییینی کری، ئینا د ناڤ ته‌پاشان را خو ڤه‌شارت، چنكو هزرکر ئه‌و ژ دویڤكه‌فتیین (س.ب) نه‌، چاڤدیریا چوونا وان کر تاكو دوو كه‌س نیزیکی وی ده‌رباز بووین، ژ جلك و ئاخفتنا وان زانی كو ئه‌و نه‌ ژ ئه‌ندامین (س.ب)، به‌لكو ئه‌و قه‌چاخچینه، ده‌می ئه‌وین ماین كه‌هشتینه جه‌ه‌كی نیزیك ڤه‌شارتگه‌ها وی، تاكو گازی کری و داخوازا هاریکاریی ژ وان کری، قه‌چاخچی بزديان و گه‌ڤین كوشتنی لی کرن، پینگاڤ پینگاڤ قه‌چاخچی نیزیکی شه‌هید سه‌عیدی بوون، دیتی یی برینداره و ئیکی ژ وان گوئی: مه‌ بهیستبوو كه‌سه‌كی بریندار د ڤی نه‌الی دا هه‌یه، لی مه‌ هزرکر ئه‌و یی مری، ئه‌ری ئه‌و تویی...؟ به‌رسڤدا به‌لی، قه‌چاخچی ژ به‌ره‌نگاریا وی بو مرنی و نه‌راده‌ستبوونا وی بو كاودانین ده‌وروبه‌ر حیبه‌تی بوون، هه‌روه‌سا دلّی وان ما ب ره‌وشا وی یا ناله‌بارڤه، ئینا قه‌چاخچی گوئی: پشتی چه‌ند رۆژان دی ڤه‌گه‌پییین، ئه‌گه‌ر مه‌ تو زیندی دیتی دی ته‌ ل گه‌ل خو به‌ین(1).

قه‌چاخچیان هنده‌ك نان دایي و هیلان، پشتی بۆرینا دوو ده‌مژمیران و ده‌می ژ نانّی وان دخوار و هزر د ره‌وشا خو دا دکر، ده‌نگی هه‌سه‌په‌کی و مروڤان بهیست كو نیزیکی وی دبوون، دیت ئه‌و كۆما قه‌چاخچیان ڤه‌گه‌پیانه و گوئی، ئه‌و دی وی ل گه‌ل خو به‌نه جه‌ه‌کی ئیمتر، ل هه‌سه‌پی سوارکرن و برنه جه‌ه‌کی ل سه‌ر لیڤا رویاری ل نیزیك گوندی (ئیکمالا مه‌رگي) ل نیزیك سنۆری ئیراقی - ترکی د ناڤ ئیراقی دا و قه‌چاخچیان گوئی، لڤیره‌ مینه‌ دبیت خه‌لكه‌ك دی

(1) دیداره‌ك كه‌سی ل گه‌ل سعوده‌لی خالد، ژیده‌ری پشیی.

ته ببينيت و هاريكارييا ته بكهت، ئەم نه شيين ته ببهينه گوندي خو، جارهكا دي شههيد سهعیدی خو بئ هیز و شيان ل چۆلی و بیدهنگيا وئ ديت، چريسكهكا هيقيي يا دبیت ژيانا وی قورتال بکهت نه دیت، قه چاخچی فه گه پريانه گوندي خو (هه ترش) يا ئيراقی و ل ویدهري گوتنه مه زنی گوندي و مامی خو سوفی عه مەری، ئەوان گه نه که کئ ب چه ند گولله يان بريندار ديتينه و ئەو ژ پيشمه رگه يين ئيکه تيي يه و مه ل گه ل خو ئينا و ل سەر ليثا رويباری نيزيکی گوندي ئيکه مالا مه رگی مه هيلايه، سوفی عه مەر تۆره بوو و گوئی: نه ژ ره وشتي مه يه که سه ک بريندار ل چۆلی بهيلين، هه رن بينن گوندي مه، دبیت بشيم چاره سه ر بکه م.. روژا د دويفدا چه ند گه نه که کئ گوندي چوونه جهی شه هيد سه عیدی بريندار لی هيلاین، خوشه ختانه هيژ ل جهی خو بوو، ل هه سپی سوارکرن و دگوته وان دي من کيغه به ن؟ گوئی: بو گوندي مه، مه مامه کئ مه زن هه يه و ئەو مه زنی مه يه، دي چاره سه ريا ته که تن.. ده می ئەو گوئن بهيستين، هه سه ته کئ خوش ی هيقیي فه گرت، سه عیدی هزر د مرني دا دکر و نها هزر د ژيانی دا دکه ت(1).

شه هيد سه عیدی (22) سالی و بريندار برنه گوندي خو هه تريشي، سه عيد ژ ئيشانی و دژواریيا وه ستيانا له شی و ده روونی نه دشیال سەر پین خو راوه ستیت، سوفی عه مەر فه زماندا داکو بشیت وی ده رمان بکه ت، وی داننه ناف بیستانه کئ وی ل بنارا چيایی و خوارنی باش بده نی و ئاگری بو هه لکه ن دا گه رم بیت، شه هيد سه عیدی شه قا خو ل ناف وی بیستانی بۆراند و وی هزر د پاشه روژا خو دا دکر، ژ بو چاره نفیسی هه قالین خو گه له کئ خه مگین بوو، سپیده زویا روژا د دويفدا سوفی عه مەر هات و تیشته بو وی ل گه ل خو ئينا بوو،

(1) دیداره که سی ل گه ل سعود علی خالد، ژیده ری پیشی.

زیده‌باری گه‌له‌ك هه‌نگه‌ینی سروشتیی چیاپی و ژۆ داخواز كر روژانه ژ
وی هه‌نگه‌ینی به‌خۆت چنكو نه‌و زه‌ڤروكا خوینی چالاك ده‌كه‌ت، ب درۆژیا
چه‌ندین روژان سوڤی عه‌مه‌ری باقا وی یا بریندار و شه‌كه‌ستی چاره‌سه‌ر
كر، سپیده و ئیڤاری خوارن و ئاف دئینا و برینا وی ده‌رمان دكر و
ئاگر بو هه‌لدكر، و یی هه‌شیار بوو كو ئاگر نه‌فه‌مرییت دا وی سار
نه‌بیت، چنكو نه‌و ل هه‌یقا نه‌ه (ئیلۆنی) بوون و د قی ده‌مسالی
دا ل گوند و چیاپی کوردستانی سه‌قا ب شه‌فی سار دبیت، پشتی
بوژینا چه‌ند روژان سوڤی عه‌مه‌ری سه‌عید به‌ر مالا خو ل گوندی دا
باشتر چاڤدانا وی به‌كه‌ت (1)، ده‌می شه‌هید سه‌عید ژ برینی خو دنالی
پشتی زیندی ژ شه‌كه‌فتا (باقی) ده‌رکه‌فتی، عه‌بدله‌رهمان شنگالی و
هه‌ر سی هه‌ڤالین خو یی ب ریکا غه‌در و خیانه‌تی ل ریکا میسل
ده‌می دا چنه‌ سوڤی هاتینه‌گرتن، نژیکی دوو هه‌یقان نه‌و د ژوورین
تاوانین نه‌منا ده‌وکی ڤه‌ دگرتیوون و پشتی ده‌سته‌سه‌رکنا هه‌ر چوار
پیشمه‌رگه‌یان (حسین نه‌حمه‌د نه‌حمه‌د، به‌رپرستی له‌شه‌کری یی
ده‌سته‌یا ده‌وکی، عه‌بدله‌رهمان شنگالی، به‌رپرستی ده‌سته‌یا ئامیدی،
ره‌شید محه‌مه‌د عه‌بدله‌رهمان، عزه‌ت سه‌دیق که‌ریم خوڤانی) ب
هه‌یقه‌کی، نژیکی (25) که‌س ب تاوانا پشته‌ڤانیکرنا ده‌سته‌یا ئامیدی
هاتنه‌ ده‌سته‌سه‌رکرن و تاوانا ژ لای ده‌سته‌هلاتین نه‌منا ئیراقتی ڤه
بو وان هاتیه‌ ئاراسته‌کرن: (پشته‌ڤانیا ”مخربا” ئانكو پیشمه‌رگه‌ی ژ
بو ده‌وله‌ته‌کا بیانی) و ژ وان یی هاتینه‌ ده‌سته‌سه‌رکرن و ناڤین وان
د په‌رتووکا تیتینیان یا (عه‌بدله‌رهمان شنگالی) دا هاتین: (موختاری
گوندی سه‌رگه‌لی) مه‌جید لاهه‌ند، محه‌مه‌د سه‌عید کونجی، ئیسماعیل
نه‌حمه‌د، سه‌دیق ئیسماعیل، نه‌حمه‌د شاترا، ڤه‌ریق حامد دۆسکی،

(1) دیداره‌ك که‌سی ل گه‌ل سه‌عود عه‌لی خالده‌، ژیده‌ری پیشی.

كەرىم دوکەرى، رەجەب پاسى، رەشىد كەنعان پاسى، ھەسەن سىسۆ پاسى و ھەر سى برا: فەتھى عەبدللا، ياسىن عەبدللا، ھسین عەبدللا، كو خەلكى گوندی غولدىا بوون، عەلى ئەحمەد باتیفى، خەلیل ئەحمەد باتیفى)، پشتى عەبدلرەحمان شنگالى و ھەر سى ھەقالین وى یین پیشمەرگە دوو ھەیفان ل تاوانین ئەمنا دھۆكى بۆراندىن و ئەوین ھەفكارى دگەل وان كرى ھەیفەك بۆراندى، پشتى ب دووماھیبوونا لىكولینین دەستپىكى ھەمى بۆ ریفەبەریا ئەمنا مىسل ھاتنە فەگوھاستن، شەفەكى مانە ل ویدەرى و پاشى بۆ دەستەیا ئەمنا تاییەت (ھیئة الامن الخاصة) ل كەركووكى ھاتنە فەگوھاستن، كویا تاییەت بوو ب تاوانبار و راگرتین كورد و بۆ سى ھەیفان مانە دژوورین تارى و شەھگرتى و گەلەك گەرمقە، بیى دابینكرنا پیدفیین ژیارى ژ گەرماف و دەستاف و پانكا و ب دەھان كەس د ژوورەك بچویكقە كۆمدرن، ل كەركووكى سى ھەیف ل ژیر ئەشكەنجەدانا دەروونی یا بەردەوام بۆراندن و دھوندر فەكۆلینان دا ل دھۆك و كەركووكى عەبدلرەحمان شنگالى و ھەقالین خۆ یین پیشمەرگە، دانپیدان ل سەر كەسەكى نەكر ژ ئەوین ژ بەر وان ھاتینە گرتن، بەلكو بەرەفانى ژ وان دكر و دەربارەى خۆ ب ھەمى ویرەكى دانپیدانكر، كو ئەو ژ پیشمەرگەیین ئیکەتیی نە و نە دپەشیمانن و ئەوان ئەو كریە یا كو پیدفییە وەكو ئەركى نەتەوہیى ژ بۆ ب دەستفەئینانا مافین مللەتتى كورد كرابا(1).

روژەكى زیندانییەك نوى ئینا دەستەیا ئەمنا (تاییەت) فە، ئەو بۆ عەبدلرەحمانى و ھەر سى پیشمەرگەیان تشتەكى نشتافەیی بوو، ئەو كەس پیشمەرگە (جاسم محەمەد ئەحمەد) بوو، ئەوى ل شكەفتا (بافى) ژ ناف تەرمان دەرکەفتى و ھەقالى خۆ یى بریندار

(1) ھەمان ژیدەر.

(شه‌هید سه‌عید) هیلاى و خو راده‌ستی دورگه‌ها له‌شکه‌رى ئىراقى کرى، ده‌ملده‌ست عه‌بدلره‌حمانى گۆتى هشیاری دانیپدانی نه‌که‌ی، ل سه‌ر که‌سه‌کی ژ ئه‌وین هاریکاریا مه‌ کرى، عه‌بدلره‌حمانى نه‌دزانی کو پیشوه‌خت ده‌مى خو راده‌ستکری ئه‌و دانیپدان ب هه‌ر تشته‌کی کریه، عه‌بدلره‌حمانى لدور چاره‌نقیسی ئه‌و هیزا مه‌زن ژ بیست پیشمه‌رگه‌یان ب سه‌رکردایه‌تیا عزه‌ت شنگالی چووی دا ل ده‌سته‌یا بره‌هیم عه‌زووی بگه‌رییت پرسی، ئینا (جاسم محمه‌دی) ب هویری هه‌می بو قه‌گیرا و چه‌وا ب غه‌در و خیانه‌ت که‌فته‌نه‌ بویه‌ی و چه‌وا ب شیوه‌ك نه‌مروڤانه و نه‌ره‌وشتیانه ئه‌و هاتنه‌ ژ نافه‌رن و ئه‌و د دیلکری، عه‌بدلره‌حمانى و هه‌قالین خو نه‌شیاین خو لبه‌ر ئه‌وا ب سه‌رى هه‌قالین وان یین پیشمه‌رگه‌ هاتی بگرن، روڤدك ژ چاڤین وان بارین ئه‌و بو چاره‌نقیسی وان و چاره‌نقیسی شۆره‌شا خو یا نوی گرین(1).

پشتی سى هه‌یفان هه‌می برنه‌ دادگه‌هه‌کا کارتۆنى، ئه‌وا پیشه‌ره‌وى له‌شکه‌ریی به‌عس (عه‌بدللا) سه‌روکاتیا وى دکر و ئیک ل دويف ئیک برنه‌ د پکه‌ها دادگه‌هى قه‌، ل پیشی عه‌بدلره‌حمان و هه‌قالین وى یین پیشمه‌رگه‌ کرنه‌ د رکه‌هى دا و سه‌روکى دادگه‌هى ب سیداره‌دانا بیی دیدار (مواجهه‌) سزادان(2)، ب تاوانا تیکدانى د به‌رژه‌وه‌ندییا ده‌وله‌ته‌کا بیانی دا، هه‌روه‌سا ب تاوانا پشته‌فانییا موخه‌ربا د به‌رژه‌وه‌ندییا ده‌وله‌ته‌کا بیانی دا هه‌ر ئیک ژ (ره‌شید که‌نعان پاسى، محمه‌د سه‌عید کونجی، ئیسماعیل ئه‌حمه‌د) ب (10) سالین زیندانکرنى هاتنه‌ سزادان و (فه‌تحى عه‌بدللا غولدی، خه‌لیل ئه‌حمه‌د

(1) دیداره‌ك که‌سى ل گه‌ل مه‌جید لاوه‌ند، ژیده‌رى پیشی.

(1) دیداره‌ك که‌سى ل گه‌ل مه‌جید لاوه‌ند، ژیده‌رى پیشی.

غولدی) ب (8) سالان و (مه‌جید لاوه‌ند سه‌عید) ب (7) سالان و پتریا ئه‌وین ماین ب هه‌مان تاوان ب (5) سال و هه‌یفه‌کی سزادان، هه‌روه‌سا هه‌ر ئیک ژ (یاسین عه‌بدللا، مه‌لا حه‌سه‌ن سادق بادینی) هاتنه‌ ئازادکرن و پشتی سه‌روکئی دادگه‌هی سزا ل سه‌ر ئاماده‌بوویان خواندی، دادوه‌ری له‌شکه‌ری گۆت، کی ژ هه‌وه‌ سزایی خو نزانیت، ئیکی ژ وان ب ده‌نگه‌کی نزم گۆته (مه‌جید لاوه‌ندی)، نافئی من نه‌خواند و ئه‌ز ئه‌ره‌بیی نزانم، هیقی دکه‌م پرسیارا نافئی من بکه‌..، لاوه‌ندی ده‌ستی خو بلندکر و گۆته دادوه‌ری ئه‌ف که‌سه‌ سزایی خو نزانیت، دادوه‌ری پرسیارا نافئی وی کر، ئه‌وی گۆت نافئی من (عه‌لی ئه‌حمده‌ عه‌بدلایه)، دادوه‌ری ل تۆماران ته‌ماشه‌ کر، لی نافئی وی نه‌دیت، ل هه‌فکارئی خو نیی و گۆت: وه‌کو هه‌میان من تو ب پینچ سال و هه‌یفه‌کی سزادای! ئه‌و دادگه‌ها کارتونی یا هوسا بوو (1).

پشتی سه‌روکئی دادگه‌هی بریارین سزادانی خواندین، عه‌بدله‌حمانی گۆته دادوه‌ری تیه‌له‌چوون (ئیسیتیناف) هه‌یه، ئه‌م دشین تیه‌له‌چوونی بکه‌ین، ب ترانه‌فه سه‌روکئی دادگه‌هی گۆتی، ئه‌فه‌یه ئۆتۆنۆمیا هه‌وه، ئاماژه‌کرن بو ئۆتۆنۆمیا کارتونی ئه‌وا ل سالا 1970-1974ئی دایه‌ کوردان، عه‌بدله‌حمانی گۆت: شانازم ب خه‌باتا خو و ئه‌م یین هاتین دا به‌رین نه‌ دا بژین..، پاشی گۆته سه‌روکئی دادگه‌هی: بوچی فان که‌سان سزا ده‌دی؟ ئه‌و نه‌ پيشمه‌رگه‌نه، ئه‌گه‌ر ئه‌ز و پيشمه‌رگه‌یین ل گه‌ل من ژ نشکافه‌ ب چه‌ک هاتباينه‌ د مالا ته‌فه، ئه‌ری ته‌ هاریکاریا مه‌ نه‌دکر و خوارن نه‌ ددا مه‌! پشتراست ژ بو پاراستنا خو و خیزانا خو دا هاریکاریی که‌ی..، مه‌به‌ستا عه‌بدله‌حمانی ژ تیه‌له‌چوونا بریارئی دا

(2) دیداره‌ک که‌سی ل گه‌ل م.خ.س، ژیده‌ری پيشی.

بهره‌فانیی ژ وان بکهت، ئەوین ژ بهر وان هاتینه گرتن (1).

ژ ئەگهری دوژمناهیا (س.ب) بۆ بزاڤا کوردی یا نوی ب سهرکرداتیا مام جه‌لالی و هه‌ولین وی یین به‌رده‌وام بۆ ریزکرنا هۆزین کوردین باکووری دژی ده‌سته‌یین ئیکه‌تیئ ئەوین پیشمه‌رگه‌یین وی کفنین خۆ ل سهر ملین خۆ داناین، ژ بۆ سه‌رئێخستنا دۆزا کوردی و هه‌لکرنا ئاگرێ شۆره‌شا نوی قوربانی ب بهاترین تشتان دای... دوژمناهیا (س.ب) بۆ ڤان ههر چوار ده‌سته‌یان و گرتنه‌به‌را شیوازی غه‌در و خیانه‌تی، داکه‌ڤتن ب پلانا ڤه‌دیتنا ده‌سته‌یا مه‌له‌ندی ب سهرکردایه‌تیا عه‌زۆی و قورتالکرنا وی ئینا... عه‌زۆ و حه‌فت هه‌ڤالین خۆ کو پتریا وان کادربوون ل ده‌ڤ (س.ب) دیل مان، ئەوین پشتی گرتنا وان ل مالا موختاری گوندی (نێروه‌ه) ل ده‌ڤه‌را هۆزا گۆیان ل باکووری کوردستان، کو بۆ (س.ب) هاتنه‌ راده‌ستکر، ئەوین بۆ چه‌ندین رۆژان ل شکه‌فته‌کا حه‌فته‌نینی ل نێزیک سنۆری ترکی ل ده‌ڤه‌را هۆزا سنیدیان هاتینه‌ زیندانکر و، ژ ترسا ماقولین هۆزین کوردین باکووری بانگه‌وازییا هنده‌ک ژ سهرکرده‌یین (د.د.ک.د) (*) ژ بۆ ئازادکرنا بره‌هیم عه‌زۆی و هه‌ڤالین وی وه‌ربگرن، (س.ب) بۆ ماوه‌ی سێ هه‌یفان ئەو د گۆڤ و شکه‌ڤتین گوندین ههر دوو هۆزین سندی ل ئیراقتی و گۆیی ل ترکی راگرتبوون، سهرباری وان نامه‌یین مام جه‌لالی ئاراسته‌ی سهرکردایه‌تیا (س.ب) کرین، ژبۆ ئازادکرنا وان لئ ئەوان ره‌تکر (1).

(1) هه‌مان ژێده‌ر.

(*) (د.د.ک.د) ئەو کورتیا ناڤی ریکخسته‌کا سیاسی یا چه‌په‌، ل دووماهیا سالین هه‌فتیان ل سهرده‌ستی ژماره‌کا خويندکاری زانکۆیین یین کورد ل باکووری کوردستان هاته‌ دامه‌زراندن، چه‌ندین جارن ئەڤی ریکخراوی هاریکاری د ڤه‌گوه‌استنا کادر و پیشمه‌رگه‌ و چه‌کێ ئیکه‌تی نیشتمانی کوردستان دا بۆ ناف ئیراقتی کربوو.

(1) نه‌وشیروان مسته‌فا ئەمین، ژێده‌ری پێشینی، ل 121-123.

پشتی سى هه یفان ژ دیل و راگرتن و فه گوهاستنا وان یا بهرده وام ژ گونده کی بو گونده کی دی (1)، نهو ل وهرزى پاییزى بوو و سه قا پیچه پیچه سارد دبوو، پاسه وانین گرتیان روژانه دبرنه داران بو جهین کومفه بوونا نه ندامین (س.ب)، روژه کی دوو ژ پاسه وانین گرتین ئیکه تی کو ژ کوردین روژنافا دگهل برهیم عه زوی ریکه فتن، کو ده می دچنه داران نهو دی وان نازاد کهن و ل سهر سیناریویه کی ریکه فتن نهو ژى گرتی هیرشى بکهنه سهر پاسه وانان و چه کی وان بهن و برهفن، ب کریار بو داران دهرکه فتن و برهیم عه زوی و هه فالین خو هیرشکره ههر دوو پاسه وانان و نهو گریدان و چه کی وان بر و رهفین، لی ئیکی ژ وان ره تکر بره فیت و نافى وی (قادو) ژ خه لکی روژنافايى کوردستانى بوو، ب به هانه یا نهو نه شیت بره فیت و ژ نه نجامى وی چه ندى دترسیت، برهیم عه زوی و هه فالین خو نه دزانی، کو قادو نه فه ماوهیه که دزیندانى فه ژ بو (س.ب) سیخورییى ل سهر وان دکهت و پشتی ماوهیه کی کیم ژ ره فینا عه زوی، نه ندامین (س.ب) زانی (2) راهیلانا دیلین قورتالبووی تا ده قهرا (کیرانشى) یا نیزیك گوندی حه فته نینى ل سهر سنورى ترکی - ئیراق هانه کرن، ل ویده ری برهیم عه زو راوه ستیا و بریار دا تامرنى شه ری بکهت (3)، پیشمه رگه سولاقا تومای هیقى ژى کرن کو بهرده وامیى ب ره فینى بدهت و چ شه ر ب دوو تفه نگ و چه ند گولله یه کان ناهینه کرن، لی

(1) ریپوار صالح، ژیده ری پیشى، ل 32.

(2) دیداره ك كه سى ل گهل سه ديق مسته فا برهیم (مهلا سه ديق) ژیده ری پیشى.

(3) دیداره ك كه سى ل گهل (لهشكه ر عه بدلا نه حمه د، یى به رنیاس ب نافى (لهشكه ر بادینى) ل 2028/5/1 ل ئافاهیى بادینان سات ل باژیری دهوکی.

بره‌هیم عه‌زۆ ل سهر شه‌ری یی رژد بوو و گوته سولاقا و یین دی:
 هوون بره‌فن و ئەز دى شه‌ری کهم، دا هوون بشین ژ قیده‌ری دوبر
 بکه‌فن، ل سهر ده‌ستى قانا من تامکریه ره‌زیلیی و ئەز ژ جهی خو
 ناچم تاكو تۆلا خو قه‌ده‌که‌م... سولاقای تهنه‌نگ بر و ئەو و خه‌له‌ف
 حامد یی ب (عادل میرانی) به‌رنیاس ژ وی جهی دوبرکه‌فتن(1)،
 بره‌هیم عه‌زۆ و مسته‌فا محسن ل ویده‌ری ل واری کیرانشی مان،
 بره‌هیم عه‌زۆ تا داوی گولله شه‌رکر، دا پاشی ئەو و مسته‌فا محسن ب
 هه‌می زیره‌کی و دلیری شه‌هید بن(2).

ده‌رباره‌ی سولاقا تۆما و خه‌له‌ف حامد ئەو که‌هشتنه باژیری جزیرا
 بو‌تان ل باکووری کوردستان و ئیکه‌تی ده‌سته‌یه‌کا بچویک ژ سى
 که‌سان بو‌ لیگه‌پریانى هنارتبوونه باشووری کوردستان بو‌ دویقچوونا
 چاره‌نقیسی هه‌ر چوار ده‌سته‌یان، ژ وانا (مه‌لا سه‌دیق)، ده‌سته به‌ره‌ف
 ده‌قه‌رین هۆزا سنیدیان چوو، چه‌ند روژان ل ویده‌ری ما، ئەندامین
 وى ب شیوه‌یه‌کى نه‌راسته‌وخو پرسیارا چاره‌نقیسی پيشمه‌رگه‌ییان
 ئیکه‌تی دکر، لی وان چ پیزانینه‌ک مفادار ب ده‌ست نه‌که‌فت، دوو ژ
 ئەندامین ده‌سته‌یی فه‌گه‌پرانه باکووری کوردستان و مه‌لا سه‌دیق ما
 و به‌ره‌ف ده‌قه‌را هۆزا دۆسکیان چوو، دا پتر لدور چاره‌نقیسی هه‌ر
 چوار ده‌سته‌یان بپرسیت و ل گوندی که‌مه‌کا گو‌تتی هی‌زه‌کا ئیکه‌تی ل
 گوندی (ئه‌حمه‌دی سمى) ل نیزیك گوندی برجینی و ل ده‌می خوارنى
 تووشی هی‌رشه‌کى بووینه، پشتی ته‌قه‌ین د ناقه‌را وان و ئەندامین
 (س.ب) دا دوو ژ وان شه‌هید بووینه، پشتی مه‌لا سه‌دیق هنده‌ک
 پیزانین لدور چاره‌نقیسی هنده‌ک پيشمه‌رگه‌ییان ئیکه‌تی کو‌مکرین

(1) دیداره‌ک که‌سى ل گه‌ل بره‌هیم عه‌بدلکه‌ریم محمه‌د، ژیده‌ری پيشین.

(2) دیداره‌ک که‌سى ل گه‌ل سعود عه‌لى خالده، ژیده‌ری پيشین.

فەگەریا جزیرا بۆتان و ل ویدەری دۆستەکی وی ژ ھۆزا گۆیان گۆتی کو برەھیم عەزۆ ل دەمی ژ دەستی (س.ب) رەفی ھاتە کوشتن (1).

پشتی چەند روژان ژ مانا وی ل جزیرا بۆتان، مەلا سەدیقی زانی کو دوو پێشمەرگە ژ دەستەیا برەھیم عەزۆی شیاینە برەقن و نھا ئەو یی ل مالا عەبدلحەمید حاجی، کو بەرپرسی لیژنا ناوچا پارتی دیمۆکراتی کوردستان بوو، ل زوممار سەردەمی شۆرەشا ئیلۆنی و پشتی ھەلوەشیانا شۆرەشی بوویە ژ لایەنگری ئیکەتی نیشتمانی کوردستان، دەملدەست مەلا سەدیق و ھەردوو ھەفالیین خو ژ دەستەیا لیگەرپانی چوونە مالا عەبدلحەمیدی ل جزیرا بۆتان و ھەر دوو پێشمەرگە (سولاقا تۆما و خەلەف حامد) دیتن، پشتی دوو روژان دەستەیا لیگەرپانی شیان وان ببەنە باژیری قامشلۆ ل روژناڤایی کوردستانی و رادەستی سەرکرداتییا (ینک)ی بکەن (2).

سەرکردایەتییا (ینک)ی ب چارەنقیسی سەرکردەیی ھەر چوار دەستەیان برەھیم عەزۆی و ھەفالیین وی د دەستەیا مەلبەندی دا زانی، سەرکردایەتییا (ینک)ی و ب تایبەت مام جەلال ب شەھیدبوونا برەھیم عەزۆی و وی ھژمارا پێشمەرگەیان گەلەك داخباربوون و د پتر ژ ھەلکەفەکی دا مام جەلالی گۆتییە: مخابن، دەمی ئەو دەستە چوویە ناف باشووری کوردستانی پەیوەندییا مە دگەل ھاتە برین و ئەز گەلەکی داخبارم چنکو ئەم نەشیان ئامیرەکی پەیوەندیکرنی بو دا بین بکەین، دا پەیوەندی ل گەل مە ھەبیت و بزاین ئەو چ دکەن، ئەگەر مە پەیوەندی ل گەل ھەبا داشین ھاریکاریا وان کەین و ئاریشەیین وان چارەسەر کەین، مە ھیچ پێشینی نەدکر کو (س.ب) دژاتییا مە

(1) دیدارەك كەسی دگەل سەدیق مستەفا برەھیم، ژیدەری پێشی.

(2) ھەمان ژیدەر.

بکەن و ل دەقەرا بادینان و باکووری کوردستانی ب هەڤکاریا ھۆزێن کوردی رووبرووین دەستەیین مە یێن چە کدار بیت، پێشمەرگە و ئەندامێن دەستەیین مە دیل و شەھید بکەت، ئەگەر (س.ب) ب ھەڤکاری دگەل ھندەك ھۆزێن باکووری کوردستانی دژاتییا مە نە کربا، دا دەستەیا برەھیم عەزۆی ئەوا ژ (38) پێشمەرگە و کاداران پێکھاتی بیتە دەستپێک و نافۆکەك بۆ ھێزەك مەزن ل دەقەرا بادینان و ئەم ژ ئالیی خۆفە ل ئیکەتی نیشتمانی و ھەر ژ دەستپێکا دامەزراندنی، مە ھەولدانە دۆستینی و ھەڤکاریی دگەل (مەسعود و ئیدریس بارزانی) چی بکەین، لی بزاقین مە بی بەرھەم بوون (1).

سەرکردایەتییا (ینك) ی ل سوریی ب چارەنقیسی برەھیم عەزۆی و ھەڤالین وی یێن پێشمەرگە و کادریی دگەلدا دەستەیین پرۆپاگەندا چە کدار دا زانی، لی سەرکردایەتییا (ینك) ی و (کۆمەلە) یی ل پارێزگەھا سلیمانیی ژبلی پێزانینی نە پشتراستکری، لدور چارەنقیسی برەھیم عەزۆی ژ غەنی شەھبازی نەزانی، پشتی دیدارا مەلا بەختیاری د سەرەدانا وی یا ئیکێ دا بۆ دھۆکی، لەورا ئارامی دوبارە ژ مەلا بەختیاری داخوازر قەگەرپیتە دھۆکی و دویقچوونی لدور چارەنقیسی عەزۆی و دەستەیین (ینك) ی بکەت، ئەو رازیوو و بەرەف دھۆکی چوو و جارەکا دی غەنی شەھباز دیت، قی جاری غەنی ب دەستەسەرکنا برایی خۆ زانیوو و گەلەك پێزانین لدور قەبراندنا دەستەیین (ینك) ی تووشبووی ھەبوون، غەنی ھەر تشتن زانی لدور چارەنقیسی عەزۆی و ھەڤالین وی گۆتە مەلا بەختیاری..، مەلا بەختیار قەگەرپا سلیمانیی و سەرکردایەتییا (کۆمەلەیی) ب پێزانینی لدور چارەنقیسی دەستەیین پرۆپاگەندا چە کدار ل بادینان

(1) مام جەلال، دیداری تەمەن، بەشی دووھەم، ژێدەری پێشیی، ل 55-57.

بەيستەن ئاگەھدار كر (1).

پشتى ماوھىەكى ژ ڤەگەپيانا (سولاقا تۆما و خەلەف حامد) ى بۆ سوريى، دەستەھلاتا ئەمنا سوريى خەلەف حامد ب تاوانا سيخوړيى بۆ ئيراقى گرت، پاشى ژ ئەنجامى ريككه فتنه كا ليكگوهارتنا سيخوړان د نافبهرا ئيراقى و سوريى دا هاته نازادكرن، پشتى ماوھىەكى پەيوەندى ب پارتى ديموكراتى كوردستان كر (2).

دەربارەى چارەنڤيسى (قادۆى ژ روژناڤاين كوردستانى ئەوئى نهڤياى ژ ديليا (س.ب) برهڤيت، كو ببوو سيخوړى وان ل سەر عەزۆى و ھەڤالين وى يين گرتى، ئەو ب ڤەرمانا (س.ب) ڤەگەپياوو قامشلۆ و ھاتبوو راسپاردن ب تيرۆركرنا سەركردهيى (ينك) ئى (حسين بابە شيخ) ى، بەرامبەر وەرگرتنا دەستكەفت و گەلەك پارەى، ل قامشلۆ قادۆى گۆتە بەرپرسين (ينك) ى؛ پشتى شەھيدبوونا عەزۆى ئەو شيا ژ ئەندامين (س.ب) برهڤيت و، ئەو ھاتىە سوريى دا د ناف ريزين (ينك) ئى دا بەردەواميى ب خەباتا خو بدەت، بەرپرسين (ينك) ب گۆتئين وى قايلنەبوون، لئ ئەو دا دگەل خو و دانا لژير چاڤديريى، قادۆى برايەك ھەبوو ئەو ژى ژ پيشمەرگەيىن (ينك) ئى بوو، قادۆى براين خو ھەسو قايلكر، كو دگەل پشكداريت د تيرۆركرنا حسين بابە شىخى دا و بەرى پلانا خو بجھبين ئەشكەرابوون و ھاتنەگرتن، ماوھىەكى مانە گرتى و پاشى ھاتنە نازادكرن، قادۆ ڤەگەپيا باكوورى كوردستانى و سيخوړى بۆ دەستەھلاتا ئيراقى دكر، جار جار بەرەڤ دوپرگەھا لەشكەرى يا پاسەوانين سنوړيى ئيراقى دچوو و پيزانين ددانە وان و، جارەكى و

(1) ديدارەك كەسى ل گەل مەلا بەختيارى، ژيڊەرى پيشين... ديدارەك كەسى ل گەل غەنى عەبدال شەھباز، ژيڊەرى پيشين.

(2) ديدارەك كەسى ل كەل سەديق مستەفا برەھيم، ژيڊەرى پيشين.

ل ده‌می نیزیکی دویرگه‌هه‌کا له‌شکه‌ری یا ئیراقی دبوو، مینه‌ک پیڤه‌ په‌قی و ده‌ملده‌ست مر(1).

ده‌رباره‌ی چاره‌نقیسی عه‌بدله‌رحمان شنگالی و هه‌ر چوار هه‌قالین وی، کو ل ده‌سته‌یا ئه‌منا تایه‌ت ل که‌رکووکێ سزایی سیداره‌دانێ ل سه‌ر سه‌پاند بوو، ئه‌و بو زیندانا نه‌ینه‌وا یا مه‌لبه‌ندی هاتبوونه‌ فه‌گوه‌استن و ل روژا 30 ی ئادارا سالای 1977ی ل قایشا سیداره‌دانێ سزا ل سه‌ر هاته‌ جیه‌جێکرن، دابنه‌ ئیکه‌مین شه‌هیدین ده‌سته‌یین پروپاگندا چه‌کدارین (ینک)ی و ب چه‌ند ده‌مژمیران به‌ری به‌جیه‌ئینانا سزایی سیداره‌دانێ، عه‌بدله‌رحمان شنگالی نامه‌یه‌ک بو مام جه‌لالی نقیسی و ئه‌فه‌ ده‌قی وی یه‌:

کوردستان یان نه‌مان

پشتی ئاگه‌هدارکرنی بو به‌جیه‌ئینانا سزایی سیداره‌دانێ ب سێ ده‌مژمیران مامۆستایی رێزدار مام جه‌لالی خه‌باتکه‌ر

سلاڤه‌ک شۆره‌شگیرانه

د ده‌می گیانی خوژ بو دۆزا ملله‌تی خو لژیر ئارمانجین کۆمه‌له‌یی دکه‌مه‌ قوربان، هیڤی دکه‌م شانازییا ئه‌ندامه‌تی ب من به‌یته‌ به‌خشین، پشتی سه‌رکه‌فتنا شۆره‌شی ل کوردستانا ئیراقی ئاهه‌نگه‌کا به‌هیدارین بو بیرهاتنا مه‌ به‌یته‌ گیران و، گرنگی ب خیزانین مه‌ به‌یته‌دان و سزایی مرئی ل سه‌ر خائینان ئه‌وین بووینه ئه‌گه‌ری گرتنا مه‌ به‌یته‌ به‌جیه‌ئینان،

(1) دیداره‌ک که‌سی ل گه‌ل سه‌دیق مسته‌فا بره‌هیم، ژێده‌ری پێشی.

ئەوا دنفىسم نە بەرامبەر سىدارەدانا منە، گۆرىكنا گيانى خۆ ژ بو
دۆزا گەلى خۆ ژ باوەرىي ب وان پرنسىپىن بلندە يىن خەباتى بو
دکەين.

ھوون بژين و بژيت کۆمەلە و ھەر ھەبن بو خەباتى

دلسۆز

عەبدلرەحمان ھەسەن ھسین شنگالى

ژ زیندانا نەینەوا يا مەلبەندى

قايىشا سىدارەدانى

30/3/1977

ھەرۋەسا (شەھىد سەعید) پشتى ئەو ل گوندی (ھەتریشی)
بنەجھووی، ل مالا سۆفی عەمەرى ما و چارەسەرى وەردگرت، پشتى
بۆرینا چەند ھەیفەکان ژ مانا وی ل ویدەری، سەعید ب دیتنا ئیک ژ
ھەقالین خۆ یین پىشمەرگە ئەو ژى (برەھیم خەلیل فەقى) نشکفی،
چنکو ئەو پشتى ژ ناف تەرمین ھەقالین خۆ یین پىشمەرگە ژ شکەفتا
(باقی) دەرکەفتى، بلەز بەرەف گوندی (ھەتریشی) چوو بوو و شەھید
سەعیدی ب مەندەھۆشى ژى پرسى: چەوا ل شکەفتى قورتالبووی؟
گۆت کو ئەو ئیکەم کەس بوو پشتى گوللەباران کرین ھشیاربووی
و رەفییە فى گوندی و خەلکى گوندی ھاریکاریا وی کریه و تا نها
ژ ئەندامین (س.ب) یی فەشارتییه، پشتى بۆرینا چەندین ھەیفان،
نەچاربوو خۆ رادەستى (س.ب) بکەت و ببیتە ئیک ژ پىشمەرگین
وی، ئەندامین (س.ب) باوەرى پینەئینا و ھزرکرن ئەو ھیش لایەنگرى
(ینک)یە، پشتى چەند ھەیفەکان ژ پەيوەندییا وی ب وان، ئەو برە

جهه‌کی ژ چیاپی سپیریژ و ل ویدهری کوش، پشتی ماوه‌یه‌کی ژ کوشتنا بره‌هیم فه‌قی ده‌ست ب راهی‌لانا شه‌هید سه‌عیدی کرن، پشتی ب جهی وی زانی و چهند جارن هه‌ولدان تیرۆر بکه‌ن، لی خه‌لکی گوندی هه‌تریشی ره‌تکر می‌قانی خۆ راده‌ستی (س.ب) بکه‌ن، ب تایبه‌ت سو‌فی عه‌مه‌ر و برا و پسمامین وی، ئەو بوونه به‌ربه‌ست د نافه‌را شه‌هید سه‌عیدی و (س.ب) ی دا و ئەو پاراست، د ماوه‌یی ئەو د ناف وان دا کو چوار سالان فه‌کیشابوو(1).

د دوو سالی‌ن ئیکی دا ژ مانا شه‌هید (سه‌عیدی) ل مالا سو‌فی عه‌مه‌ری نه‌دشیا ب شیوه‌یه‌کی سروشتی بری‌قه‌ه‌چیت و، پشتی چاک‌بوونا وی د مال و بیستان دا وه‌کو کوره‌کی سو‌فی عه‌مه‌ری ده‌ست ب هاریکاریا وی کر، رۆژ بۆرین و ئەو هزر د خیزان و پاشه‌پۆژا خۆ دا دکر، وی هزر‌دکر کو پارتا وی (ینک) و شۆره‌شا نوی هه‌لوه‌شیاینه، تا‌کو سالا 1980 خه‌ریبی بی‌هنا وی ل گوندی می‌قانکری ته‌نگکر، ب تایبه‌ت پشتی نه‌مانا (س.ب) و ل شوینا وی سهر‌کردایه‌تییه‌کا نوی بۆ پارتی دیمۆکراتی کوردستان جه‌گرتی، له‌ورا بریاردا فه‌گه‌رپته رۆژ‌ئافایی کوردستانی، لی ئەو ژ ری‌گریا پیشمه‌رگه‌یین پارتی دترسیا، له‌ورا داخوازا هاریکاریی ژ سو‌فی عه‌مه‌ری کر، کو ده‌ستوریا چوونی بده‌تی و هاریکاریا وی بکه‌ت، ئەو ژ رازیوو و دگه‌ل چهند ره‌سپین گوندی چوونه لای به‌رپرسین پارتی دیمۆکراتی کوردستان ل ده‌قه‌را خۆ و ده‌ستوری ژێ وه‌رگرت کو شه‌هید سه‌عید ژ گوندی وان ده‌ربازی ناف ترکی بی‌ت(2).

ب چاقین ب رۆندک شه‌هید سه‌عیدی خاترا خو ژ سو‌فی عه‌مه‌ری

(1) دیداره‌ک که‌سی ل گه‌ل سعود عه‌لی خالد، ژیدهری پیشی.

(2) هه‌مان ژیدهر.

و كورپن وی و ھەقالین خۆ خواست، چنكو ئەو بۆ وی وەكو دایاب و
خویشك و برابوون، چارەسەرکەر و خوارن دای و چوار سالان ژ ئەوین
دقیان بکوژن پاراست، لەورا وەغەرکرن ژ وی گوندی بۆ وی یا ب
زەحمەتبوو، لی یی نەچاربوو بەرەف خیزان و مالا خۆ بچیت..، چەند
گەنجەکین گوندی دگەل شەھید سەعیدی چوون، تاكو ژ سنۆری ترکی
دەربازکری و گەھاندییە گوندی تاقینان کو خالین وی ل ویدەرینە،
پشتی گەنج ژ سلامەتیا وی پشتراستبووین، فەگەرپانە گوندی خۆ
و شەھید سەعید شەش ھەیفان ما ل وی گوندی، چافەرپی فەدیتنا
ریکەکی بوو بۆ سوری، ب ھەفکارییا خالین خۆ ریبەرەك دیت دگەل
بچیت، پشتی وەغەرەکا سەخت و مەترسیدار ب پیان گەھشتە ناف
سوری، بەرەف دەرەرا دیرکی یا کوردی کو خیزان و مروفتین وی ل
ویدەرینە چوو، ل ویدەری نشکفی ب ھەبوونا پیشمەرگەیین ئیکەتی
و گەلەکییا بارەگایین وان ل گوند و باژپرکین روژئاقای کوردستانی،
ھەرەسا مروفتین وی ب دیتنا وی نشکفین و ژ ئەگەری نەدیاربوونا
وی فی ھەمی دەمی ژ پرسی، ئینا سەعیدی چیرۆکا خۆ یا خەمگین
و پر دەرەسەری بۆ وان فەگپرا و، ب مەندەھۆشی دەربارە (ینک) ی
و شۆرەشا وی پرسی و گوژتە مروفتین خۆ کو ئەو باوەرناکەت، شۆرەش
یا بەردەوامە و ب سەدان پیشمەرگە و ب دەھان بارەگا ھەنە، گوژتی
سەرباری کو (ینک) ژ لای (س.ب) و ھۆزین باکووری کوردستانی
تووشی لیدائین ب ئیش بوو، لی ورەیین سەرکەردە و پیشمەرگە و کادر
و لایەنگرین وی دبلندن و روژانە ب دەھان کورد پەیوەندیی پی
دکەن و، خۆ بەخش دین پیشمەرگە و دچنە ناف کوردستانا ئیراقتی، دا
ئەرکین حزبی و لەشکەری یین پی دەیینە راسپاردن بجھیین، دەمی
شەھید سەعیدی ئەف گوژتە دیبھیست روژدک ژ چافان دبارین و
گوژت: ئەگەر ئەفە حالی (ینک) ی بیت، ھندە ماوہیە من ل وی گوندی

چ دکر، ئەگەر من زانیبا گەلەك بەری هینگی دا زفم (1).

پشتی چەند روژان ژ بیهنفه‌دانێ، شه‌هید سه‌عید چوو باره‌گایێ
 سه‌رکییێ (ینك) ی ل قامشلۆ و گوته به‌رپرسی ل ویده‌ری: ئەزم
 پێشمه‌رگه سه‌عید ژ ده‌سته‌یا ده‌وك ژیر فه‌رمانده‌یا شه‌هید (به‌هیم
 عه‌زۆی)... به‌رپرسی باره‌گای باوه‌ر نه‌كر ئەوا به‌یستی، چنكو ئەفه
 چوار ساله (ینك) ی ئەو ب شه‌هید هژمارتی و وینه‌ی وی دگه‌ل
 شه‌هیدێ ده‌سته‌یا به‌هیم عه‌زۆی هه‌لاویستییه، بۆ ئەوا رویدا
 راقه‌كرنه‌كا هویر ژێ داخوازكرن، ئینا شه‌هید سه‌عیدی ئەوا روودای بۆ
 فه‌گیرا و چه‌وا ل كوشتارا شكه‌فتی ئەو ژ ئەندامێ (س.ب) رزگاربوون،
 به‌رپرسا ب خیره‌اتنا وی كرن و فه‌گه‌راندنه‌ خزمه‌تا پێشمه‌رگایه‌تی
 و هژمارتن (شه‌هیدی زیندی) و، دگه‌ل بۆرینا ده‌می ناخی وی بوو
 (شه‌هیدی زیندی)، هه‌روه‌سا هه‌نارته‌ دیمه‌شقی بۆ چاره‌سه‌ریا
 برینێ كه‌فن یێن پێ وی (2).

(1) دیداره‌ك كه‌سی ل گه‌ل سه‌عود عه‌لی خاڵد، ژیده‌ری پێشی.

(2) هه‌مان ژیده‌ر.

ژێده‌ر

په‌رتووك:

په‌رتووكين عه‌ره‌بى:

- 1 - عادل مراد، الاتحاد الوطني الكردستاني الانطلاقة من طليطة الى بغداد.. خواطر بعد ثلاثين عاما، دهوك، 2006.
- 2 - صلاح الخرسان، التيارات السياسية في كردستان العراق، قراءة في ملفات الحركات والاحزاب الكردية في العراق 1946-2001، بيروت: مؤسسة البلاغ للطباعة والنشر والتوزيع، ط1، 2001.

په‌رتووكين كوردى:

- 1 - ئاشنا، كورتىيه‌ك ل دۆر سياسته‌ت و ميژوويا ئىكه‌تى نىشتمانى كوردستان، 2011.
- 2 - ئىنسكلۆپىدياى يه‌كىتى نىشتمانى كوردستان، چاپى سىيه‌م، به‌رگى يه‌كه‌م، 2016.
- 3 - ئىنسكلۆپىدياى يه‌كىتى نىشتمانى كوردستان، چاپى سىيه‌م، به‌رگى دووهم، 2016.
- 4 - رىپوار سالف، رىگايه‌ك بۆ ئازادى، 2006.
- 5 - ره‌ه‌به‌ر سه‌يد برايم، سايه‌ى هه‌يه‌ سولتان، 2008.
- 6 - مام جلال، دىدارى ته‌مه‌ن/ له‌ لاوتىيه‌وه‌ بۆ كۆشكى كۆمار، ئاماده‌كردنى: سه‌لاح ره‌شىد، به‌شى دووهم.
- 7 - نه‌وشىروان مسته‌فا ئەمين، له‌ كه‌نارى دانوبه‌وه‌ بۆ خرى ناوزه‌نگ.. ديوى ناوه‌وه‌ى روداوه‌كانى كوردستانى عىراق 1975-1978.

دىدارين كه‌سى:

- 1 - دىداره‌ك كه‌سى ل گه‌ل (به‌هيم عه‌بدلكه‌ريم محمه‌د) ل

(2018/5/4) ژی ل ئاڤاهیڤ بادینان سات ل دهوکی.

2 - دیداره‌ک که‌سی ل گهل (سه‌لام ئه‌حمه‌د محهمه‌د) ل (2019/5/13) ل ئاڤاهیڤ ده‌زگه‌هی بادینان سات، ل دهوکی.

3 - دیداره‌ک که‌سی ل گهل (له‌شکه‌ر عه‌بدللا ئه‌حمه‌د) یی به‌رنیاس ب ناڤی (له‌شکه‌ر بادینی) ل (2018/5/1) ل ئاڤاهیڤ بادینان سات ل باژپړی دهوکی.

4 - دیداره‌ک که‌سی ل گهل (جه‌لیل عه‌بدال شه‌هباز) ل (2018/3/5) ژی ل ئاڤاهیڤ که‌نالئ ئاسمانی بادینان سات ل دهوکی.

5 - دیداره‌ک که‌سی ل گهل (سه‌عود عه‌لی خالد) به‌رنیاس ب شه‌هید سه‌عید ل (2018\6\16) ل ئاڤاهیڤ که‌نالئ ئاسمانی بادینان سات ل دهوکی.

6 - دیداره‌ک که‌سی ل گهل (سه‌دیق مسته‌فا ئیبراهیم) به‌رنیاس ب مه‌لا سه‌دیق) ل (2018\6\20) ل ئاڤاهیڤ که‌نالئ ئاسمانی بادینان سات ل دهوکی.

7 - دیداره‌ک که‌سی ل گهل (عه‌دنان موڤتی) ئیک ژ سه‌رکرده‌یین ئیکه‌تی نیشتمانی کوردستان، ل (2020/11/12)، ل مالا وی ل هه‌ولپړی.

8 - دیداره‌ک که‌سی دگهل (غه‌نی شه‌هباز) ب ریکا (ماسنجه‌ری) ل (2019/7/15).

9 - دیداره‌ک که‌سی ل گهل (م.خ.س) ل (2019/5/29) ل مالا له‌شکه‌ر عه‌بدللا ئه‌حمه‌د (له‌شکه‌ر بادینی) ل زاخو.

10 - دیداره‌ک که‌سی ل گهل (مه‌جید لاوه‌ند سه‌رگه‌لی) ل (2019/3/25)، ل مالا وی ل گوندی می‌رسته‌ک، ل ده‌ڤه‌رداریا ئامیدی.

11 - دیداره‌ک که‌سی ل گهل (مه‌لا به‌ختیار) ل (2019/5/14) ژی ل ئاڤاهیڤ بنگه‌هی چاودیر یی ره‌وشه‌نبیری ل سلیمانی.

ماپه‌رین نه‌نرتیتی:

<https://www.algardenia.com/terathwatareck/15228-1975.html>

https://www.pukmedia.com/AR_Kiteb.aspx?Jimare=124330

دووکیومیئت:

دەقی ناما عەبدولرەحمان شنگالی بۆ مام جەلالی.

نەخشە:

نەخشە ی (عەقید روکن، نزار ئیبراھیم شالی، فەرماندی ھیزا ئیک ل لیوا
چوار یا وەزارەتا پیشمەرگە ی.

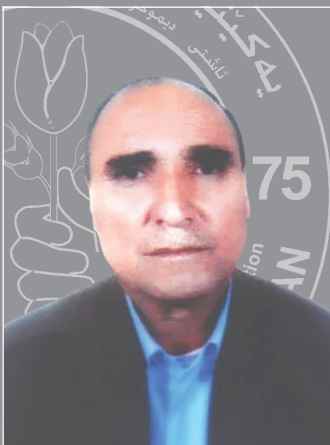
ئەلبۆما وینەیین

38

شۆرەشگێران

صدیق علی - شەھید ابراهیم عەزۆ

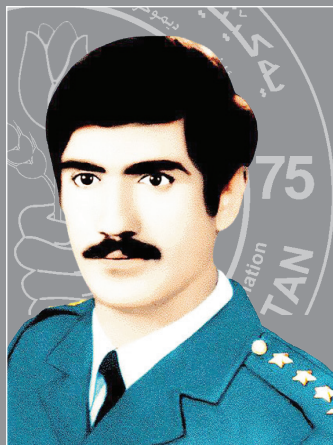
سەعید
دژیاندا مایە

جلیل شەباز
دژیاندا مایە

کاروانی 38 شۆره‌شگیران

شهید
ابراهیم عزو

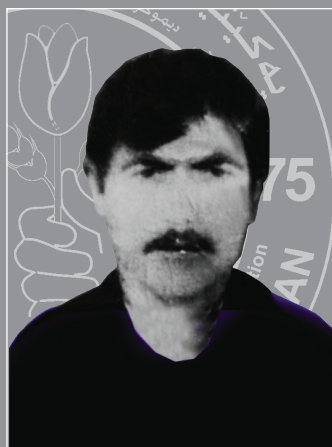
شەهید
جاسم محمد احمد

شەهید
ياسين حامد يوسف

شەهید
سولاقا توما شمعون

شەهید
حسين تمر قاسم

شەھید
عبدالجار عبدالغني سندی

شەھید
صابر عرب عبدي

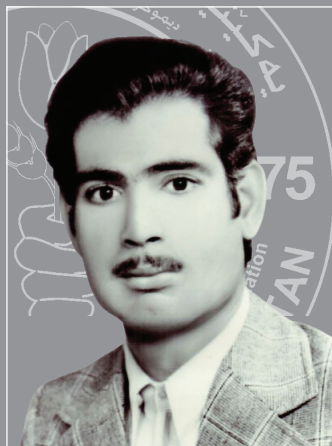
شەھید
طه عمر سعید

شەھید
عزالدين صديق كريم خورانی

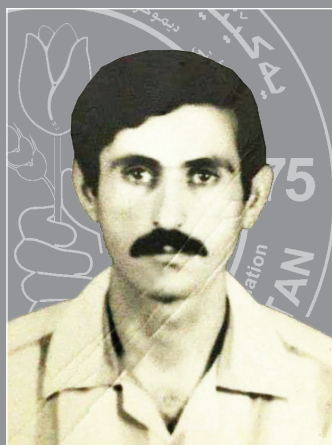
شەهید
عبدالحمید عمر تەلو

شەهید
عزت اسماعیل هەبی

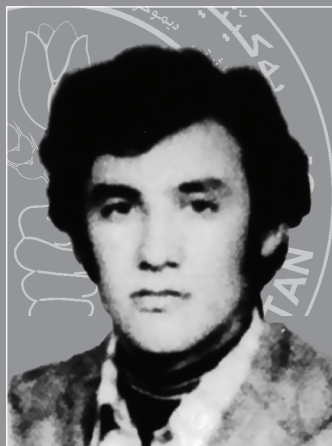
شەهید
محمد حاجی محمد

شەهید
عبدالرحمن شنگالی

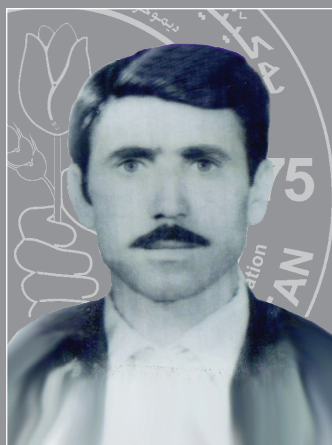
شهید
یونس زکری عبدال

شهید
مصتو محسن عمر

شهید
نوري مراد علي

شهید
عمر ابراهيم رشيد

شەھید
احمد محمد احمد

شەھید
ابراهيم خليل فقي

Şoreşek Ji Helemura Şoreşekê

Karwanê 38 Şoreşgêran

Bilind Şalî

Ji weşanên
Mekteba Ragehandin û Hoşyarî
Bordê Hoşyarî

پەنجەبێ نیشتمانی کوردستان
ناشتی دیموکراسی و مافی مەرووف و چاره‌ی خۆنۆسی

